Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы

Кыргыз Республикасынын
төлөм теңдеми

2007-жыл

2008-жылдын июнь айы

Бишкек

РЕДАКЦИЯЛЫК
КЕҢЕШ:

Төрага: З. Чокоев.
Кеңештин мүчөлөрү: Абдыбалы тегин С.,
Ш. Молдоканов,
С. Урустемов,
Р. Сейткасымова.

Жооптуу катчы: А. Бердигулова.

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми

Бул басылма Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан даярдалган жана анда тышкы сектордун өнүгүүсүндөгү акыркы тенденциялар чагылдырылат жана төлөм теңдеми, тышкы соода, эларалык камдар, тышкы карыз жана эларалык инвестициялык позиция боюнча статистикалык маалыматтар, ошондой эле төлөм теңдемин түзүү ыкмалары жана маалымат базасы камтылат. Басылма жылына 4 жолу – январь, май, июль жана октябрь айларында кыргыз, орус жана англис тилдеринде чыгарылып турат.

Басылманын маалыматтарын жаңыртуунун акыркы күнү: 2008-жылдын 20-июну.

Шарттуу белгилер жана эскертүүлөр:

... маалыматтардын жок экендигин билдирет;

— көрсөткүчтөр 0 (нөлгө) барабар же мааниге ээ эмес экендигин билдирет;

- жылдар же айлар ортосундагы мезгил аралыгын (мисалы 1994 - 1996-жылдар же январь - июнь айлары) билдирет, бул жерде чектүү даталар аралыгындагы жылдар жана айлар камтылган.

Цифраларды тегеректөөдөн улам, акыркы саптарда суммаларды чыгарууда дал келбестиктер болушу мүмкүн.

Бул басылмада пайдаланылуучу эсепке алуу ыкмаларынын же мурдатан колдонулуп келген маалыматтардын өзгөртүлүшү ыктымалдыгына байланыштуу, мурда келтирилген маалыматтар корректировкаланышы мүмкүн жана ага ылайык 10 жылды камтыган мезгил аралыгы "ачык" деп эсептелинет.

Басылмага байланыштуу суроолор боюнча:

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын
Финансы статистикасы жана маалымдоо башкармалыгынын
Төлөм теңдеми жана тышкы карыз бөлүмүнө
Бишкек шаары, Т.Үмөталиев атындагы көчө, 101 дареги боюнча,
(996 312) 66-90-57, 66-90- 56 телефондору,
(996 312) 66-90-55, 61-07-30 факсы аркылуу кайрылсаңыздар болот.
Электрондук почта: aberdigulova@nbkr.kg

Уюштуруучусу: Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы.
Басылма Кыргыз Республикасынын Адилет министрлигинде 605 номеринде каттоодон өткөрүлгөн.

© Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, 2008-жыл.

Басылманы кайрадан басып чыгаруу Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын уруксаты менен жүзөгө ашырылат, ал эми андан шилтеме келтирүүдө булагын көрсөтүү зарыл.

ЖЧК "UnitPrint" полиграфия комплексинде басууга даярдалды жана басылып чыгарылды.
Бишкек ш., Москва көчөсү, 73.
Тел: (312) 901440, 295330.
Факс (312) 650820.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын басылмалары

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын жылдык отчету
Басылма Улуттук банктын өткөн жыл үчүн толук отчету болуп саналат. Ал өзүнө республиканын экономикалык өнүгүшү жана акчакредит саясаты, финансылык отчеттуулук, Улуттук банк жөнүндө жалпы маалыматтарды, статистикалык тиркемелерди камтыйт. Кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарык көрөт.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын бюллетени
Бул маалыматтык басылма Кыргыз Республикасынын негизги макроэкономикалык көрсөткүчтөрү, экономика секторлору боюнча статистикалык маалыматтарды камтыйт. Ай сайын кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарык көрөт.

Кыргыз Республикасында инфляция боюнча баяндама
Басылма, республикадагы жана анын региондору боюнча керектөө бааларынын динамикасын, инфляциянын негизги факторлоруна жүргүзүлгөн анализдөөлөрдү, Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын акчакредит саясат жагында кабыл алган чечимдери жөнүндөгү маалыматтарды камтуу менен кийинки мезгил аралыгына инфляциялык болжолдоолорду берет. Басылма чейрек сайын кыргыз, орус жана англис тилдеринде жарыяланат.

Банк тутумунун өнүгүү тенденциялары
Финансылык ортомчу катары банк тутумунун өнүгүшүнө иликтөөлөрдү жүргүзүү жана ага баа берүү, ошондой эле банк тутумунун туруктaшуусунун курамдык элементтерине баа берүү "Банк системасынын өнүгүү тенденциялары" басылмасынын максаты. Басылма жылдын январь жана июнь айларынын бирине карата абал боюнча кыргыз жана орус тилдеринде жарыяланат.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын ченемдик актылары
Республиканын коммерциялык банктарын жана коомчулукту Улуттук банктын ченемдик актылары жана банктын иши жөнүндөгү расмий маалыматтар менен камсыз кылуу, ошондой эле Кыргыз Республикасынын банктык мыйзамдарын кеңири жайылтуу үчүн Улуттук банктын ченемдик актыларын расмий жарыялоо бул басылманын негизги максаты болуп саналат. Басылма айына бир жолу кыргыз жана орус тилдеринде жарыяланып турат.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын пресс-релизи
Улуттук банкта жана бүтүндөй банк тутумунда болуп өткөн жаңылыктарды, Улуттук банктын бир жума ичиндеги ыкчам маалыматтарын, финансы рыногу боюнча аналитикалык материалдарды жана жалпыга маалымдоо каражаттары, юридикалык жактар жана жеке адамдар үчүн башка маалыматтарды камтыйт. Жума сайын кыргыз жана орус тилдеринде жарыяланат.

Басылмалар Улуттук банк тарабынан бекитилген тизмеге ылайык таркатылат жана 2000-жылдан тартып Улуттук банктын Web-баракчасында http:\\www.nbkr.kg дареги боюнча жайгаштырылып келүүдө.

Урматтуу окурмандар!

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы 2005-2006-жылдары жеке тышкы карыз, гранттар, консулдук кызмат көрсөтүүлөр, тике четөлкө инвестициялары, башка кирешелер боюнча маалыматтар кайрадан каралып чыккандыгына көңүлүңүздөрдү бурат. Мындан тышкары, Улуттук Статистика комитети 2006-жылдан тартып жыл сайын, июнь айында айыл чарба продукцияларынын экспорту боюнча кошумча эсептөөлөрдү жүргүзүп келе жаткандыгын маалымдайбыз.

Кыскартылган сөздөрдүн тизмеси

АӨБ	- Азия өнүгүү банкы
ДБ	- Дүйнөлүк банк
ИДП	- Ички дүң продукт
МТК	- Мамлекеттик тышкы карыз
МКВ	- Мамлекеттик казына векселдери
МБИ	- Мамлекеттик бажы инспекциясы
ЕБРР	- Реконструкциялоо жана өнүгүүнүн Европа банкы
АЧӨ	- Алыскы четөлкө
КБИ	- Керектөө бааларынын индекси
ЕШК	- Европа Шериктештиги Комиссиясы
КБ	- Коммерциялык банктар
КР	- Кыргыз Республикасы
ТИМ	- Тышкы иштер министрлиги
ТКМ	- Транспорт жана коммуникация министрлиги
ЭВФ	- Эларалык Валюта Фондусу
ЭСТК	- Эларалык стандарттык товардык классификация
ФМ	- Финансы министрлиги
УСК	- Улуттук Статистика комитети
НЭАК	- Номиналдуу эффективдүү алмашуу курсу
ӨЭУ	- Өкмөттүк эмес уюмдар
ЖТК	- Жалпы тышкы карыз
ДТК	- Дүң тышкы карыз
АКЖО	- Акчакредиттик жөнгө салуу органдары
МИП	- Мамлекеттик инвестиция программасы
РЭАК	- Реалдуу эффективдүү алмашуу курсу
СИФ	- Импортер-өлкөнүн чегарасындагы баа
ЖМК	- Жалпыга маалымдоо каражаттары
КМШ	- Көзкарандысыз Мамлекеттердин шериктештигине кирген өлкөлөр
АКУ	- Атайы карыз алышуу укугу
ТЭИТН	- Тышкы экономикалык ишкердиктин товардык номенклатурасы
ТЖ	- Техникалык жардам
ФОБ	- Экспортер-өлкөнүн чегарасындагы баа

МАЗМУНУ

1. Төлөм теңдеминин өнүгүү тенденциялары 7
2. Күндөлүк операциялар эсеби 10
Соода балансы 10
Тышкы сооданын товардык түзүмү 10
Товарлардын экспортунун түзүмү 11
Товарлардын импортунун түзүмү 12
Негизги өнөктөш өлкөлөр менен тышкы соода 13
Реалдуу эффективдүү алмашуу курсу 16
Эларалык кызмат көрсөтүүлөр балансы 17
Кирешелер 19
Трансферттер 19
3. Капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби 20
Капитал менен операциялар эсеби 20
Финансылык эсеп 20
Эларалык камдар 21
4. Кыргыз Республикасынын тышкы карызы 22
5. Кыргыз Республикасынын эларалык инвестициялык позициясы 26
I тиркеме: Таблицалар жана графиктер 29
I.1-таблица. Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми (нейтралдуу берүүдө) 30
I.2-таблица. Экспортту ТЭИТНдин бөлүктөрү боюнча бөлүштүрүү 38
I.3-таблица. Экспортту ЭСТКнын бөлүктөрү боюнча бөлүштүрүү 38
I.4-таблица. Импортту ТЭИТНдин бөлүктөрү боюнча бөлүштүрүү 39
I.5-таблица. Импортту ЭСТКнын бөлүктөрү боюнча бөлүштүрүү 39
I.6-таблица. Экспортту функционалдык бөлүштүрүү 40
I.7-таблица. Экспортту географиялык бөлүштүрүү 40
I.8-таблица. Товарлардын жеке адамдар тарабынан жүзөгө ашырылуучу экспорту 40
I.9-таблица. Импортту функционалдык бөлүштүрүү 41
I.10-таблица. Импортту географиялык бөлүштүрүү 41
I.11-таблица. Товарлардын жеке адамдар тарабынан жүзөгө ашырылуучу импорту 41
I.12-таблица. Продукциялардын негизги түрлөрүнүн экспорту 42
I.13-таблица. Продукциялардын негизги түрлөрүнүн импорту 44
I.14-таблица. Баалардын индекси жана экспорттун физикалык көлөмү 46
I.15-таблица. Баалардын индекси жана импорттун физикалык көлөмү 47
Өлкөлөр боюнча экспорттолуучу товарлардын негизги түрлөрү 48
I.16-таблица. Россияга товарлардын экспорту 48
I.17-таблица. Казакстанга товарлардын экспорту 49
I.18-таблица. Өзбекстанга товарлардын экспорту 50
I.19-таблица. Беларусияга товарлардын экспорту 51
I.20-таблица. Швейцарияга товарлардын экспорту 52
I.21-таблица. Кытайга товарлардын экспорту 53
I.22-таблица. Түркияга товарлардын экспорту 54
I.23-таблица. БАЭ товарлардын экспорту 55
I.24-таблица. Афганистанга товарлардын экспорту 56
Өлкөлөр боюнча импорттолуучу товарлардын негизги түрлөрү 57
I.25-таблица. Россиядан товарлардын импорту 57
I.26-таблица. Казакстандан товарлардын импорту 58
I.27-таблица. Өзбекстандан товарлардын импорту 59
I.28-таблица. Беларусиядан товарлардын импорту 60
I.29-таблица. Украинадан товарлардын импорту 61
I.30-таблица. Кытайдан товарлардын импорту 62
I.31-таблица. АКШдан товарлардын импорту 63
I.32-таблица. Германиядан товарлардын импорту 64
I.33-таблица. Түркиядан товарлардын импорту 65
I.34-таблица. Япониядан товарлардын импорту 66
I.35-таблица. Корея Республикасынан товарлардын импорту 67
I.36-таблица. Нидерланддан товарлардын импорту 68
I.1-график. Алмашуу курсу, номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индекси 69
I.37-таблица. Номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курстарынын индекстери 70
I.38-таблица. Кыргыз Республикасына четөлкөлөрдөн тике инвестициялардын таза агымынын географиялык түзүмү 72
I.39-таблица. Эларалык камдар 72
II тиркеме: Кыргыз Республикасынын төлөм теңдемин түзүү ыкмасы 73
III тиркеме: Төлөм теңдеминин «Кыдыруулар» статьясына баа берүүнүн ыкмасы 82
IV тиркеме: Номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсун эсептөө ыкмасы 83
V тиркеме: Коммерциялык банктарда төлөмдөрдүн багытын эсепке алуу системасы 87
VI тиркеме: Кыргыз Республикасынын тышкы карызын мүнөздөөчү коэффициенттерди эсептөө ыкмасы 90
VII тиркеме: Эларалык инвестициялык позицияларды түзүү ыкмасы 92
VIII тиркеме: Экономиканын ачыктыгын жана тышкы сооданын концентрациялануусун эсептөө ыкмасы 94

1. ТӨЛӨМ ТЕҢДЕМИНИН ӨНҮГҮҮ ТЕНДЕНЦИЯЛАРЫ

Кыргыз Республикасынын резиденттеринин 2007-жылдагы тышкы экономикалык ишмердүүлүгүнүн жыйынтыгы, өлкө экономикасынын арымдуу өнүгүү тенденциясы сакталып калгандыгын тастыктоодо.

Күндөлүк операциялар эсебинин тартыштыгы ИДПга карата 6,1 пайызды түзгөн. Соода балансынын терс сальдосу 228,3 млн. АКШ доллары өлчөмүндөгү күндөлүк операциялар эсебинин тартыштыгын шарттаган.

2007-жылдын жыйынтыгы боюнча республиканын тышкы соодалык жүгүртүүсү импорттун өсүшү сыяктуу эле, товарлардын экспортунун өсүшүнүн эсебинен 3 972,4 млн. АКШ долларына чейин жеткен (2006-жылдагы көрсөткүчкө салыштырганда 47,2 пайызга көбөйүү).

2007-жылы **соода балансы** 1 298,5 млн. АКШ долларындагы тартыштыгы менен түптөлгөн, бул 2006-жылдагы тартыштыктан 46,5 пайызга көп. Ыңгайсыз тышкы экономикалык конъюнктура, ошондой эле ички экономикалык абал Кыргыз Республикасынын тышкы соода көрсөткүчтөрүнө терс таасирин тийгизген.

Товарлардын ФОБ баасындагы[1] **экспорту** 2007-жылы 1 337,0 млн. АКШ доллары көлөмүндө калыптанган жана 2006-жылдагыга салыштырганда 47,6 пайызга көбөйгөн. Энергопродукцияларынын импортунун көбөйүүсү, атап айтканда, үчүнчү өлкөлөргө мунайзаттарынын реэкспортунун өсүшү отчеттук мезгилдин айрымалоочу өзгөчөлүгүнөн болгон.

Товарлардын ФОБ баасындагы **импорту** 2 635,5 млн. АКШ доллары өлчөмүндө бааланган. Импорттук операциялардын өсүш арымы 2006-жылдагыга караганда 15,1 пайыздык пунктка төмөндөө менен 47,0 пайызды түзгөн. Импорттун жалпы көлөмүндөгү КМШ өлкөлөрүнүн жана алыскы чет мамлекеттердин үлүшү, тиешелүүлүгүнө жараша 56,3 жана 43,7 пайызды түзгөн.

Эларалык кызмат көрсөтүүлөр балансы 2007-жылы 102,1 млн. АКШ доллары өлчөмүндөгү профицити менен түптөлгөн, ал эми 2006-жылы кызмат көрсөтүүлөр балансынын терс сальдосу 82,0 млн. АКШ долларын түзгөн эле.

Күндөлүк трансферттер статьясынын оң сальдосу, 2006-жылдагы ушул эле көрсөткүчтөн 1,5 эсге ашуу менен 1 020,5 млн. АКШ долларын түзгөн. Күндөлүк трансферттердин жалпы көлөмүндө негизги үлүштү, таза агымы 2006-жылдагыга салыштырганда 50,3 пайызга көбөйгөн жеке трансферттер ээлөө менен 989,6 млн. АКШ долларын түзгөн.

Отчеттук мезгил ичинде **капитал менен операциялардын жана финансылык операциялардын** балансы 259,4 млн. АКШ доллары өлчөмүндө оң сальдодо калыптануу менен 2006-жылдагы ушул эле көрсөткүчкө салыштырганда 8,6 пайызга аз болгон. **Финансы эсеби** 334,3 млн. АКШ доллары өлчөмүндө оң чыгуу менен 2006-жылдагыга караганда 2,0 пайызга жогорулаган. Отчеттук мезгилде тике **инвестициялардын оң сальдосу** 208,1 млн. АКШ долларын түзүү менен 2006-жылдагыга салыштырганда 14,3 пайызга көбөйгөн.

Дүң эларалык камдардын көлөмү отчеттук мезгилдин акырына карата 1176,6 млн. АКШ долларын түзгөн. Товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөр импортунун алтынвалюта камдары менен орду жабылышы коэффициенти 3,5 айды түзгөн.

---

[1] УСКнын айылчарба продукцияларынын экспорту боюнча кошумча эсептөөлөрүн эске алуу менен.

1.1-таблица: Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми (аналитикалык түрдө берүүдө)

(млн. АКШ долларында)

	2003	2004	2005	2006	2007
Күндөлүк операциялар эсеби	**-42,5**	**28,4**	**-38,4**	**-287,2**	**-228,3**
Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр	-134,5	-184,3	-450,5	-968,5	-1 196,4
Соода балансы*	-132,8	-170,6	-418,7	-886,5	-1 298,5
Экспорт (ФОБ)	590,3	733,2	686,8	906,0	1 337,0
КМШ	202,4	277,6	305,3	476,1	753,1
Алыскы четөлкөлөр	387,9	455,5	381,5	429,9	583,9
Импорт (ФОБ)	723,1	903,8	1 105,5	1 792,4	2 635,5
КМШ	394,5	554,4	641,0	925,8	1 417,0
Алыскы четөлкөлөр	328,7	349,4	464,5	866,6	1 218,5
Кызмат көрсөтүүлөр балансы	-1,7	-13,7	-31,8	-82,0	102,1
Сунушталган кызмат көрсөтүүлөр	158,2	209,8	259,4	378,7	684,3
Алынган кызмат көрсөтүүлөр	-159,9	-223,5	-291,3	-460,8	-582,2
Кирешелер	-62,0	-102,2	-88,2	-48,2	-52,4
Тике инвестициялар боюнча кирешелер	-26,7	-57,6	-36,0	-39,8	-39,5
Портфелдик инвестициялар боюнча кирешелер	0,3	0,1	—	0,1	0,2
Башка инвестициялар боюнча кирешелер	-22,3	-30,5	-31,8	15,8	7,7
Кредиттер боюнча пайыздар (график)	-25,8	-36,3	-36,2	-19,9	-25,7
Башка инвестициялар боюнча ж.б. кирешелер	3,5	5,7	4,4	35,6	33,4
Эмгекке төлөөлөр	-13,3	-14,2	-20,4	-24,2	-20,8
Күндөлүк трансферттер	154,0	314,9	500,3	729,5	1 020,5
Капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби	**-15,3**	**114,5**	**0,9**	**283,8**	**259,4**
Капитал менен операциялар эсеби	-0,9	-19,9	-20,5	-43,9	-74,9
Капиталдык трансферттер	-0,9	-19,9	-20,5	-43,9	-74,9
Финансы эсеби	-14,4	134,4	21,5	327,6	334,3
Тике инвестициялар**	45,5	131,5	42,6	182,0	208,1
Портфелдик инвестициялар	6,0	-9,5	2,3	-3,0	-17,7
Финансы деривативдери	-20,0	-20,5	—	—	—
Башка инвестициялар	-46,0	32,8	-23,4	148,6	143,9
Активдер ("-" көбөйүү)	-76,6	-35,8	-47,5	-24,0	19,5
Коммерциялык банктар	-50,2	-63,2	-15,1	-17,0	37,7
Жана башка активдер	-26,5	27,4	-32,4	-7,0	-18,1
Милдеттенмелер ("+" көбөйүү)	30,7	68,6	24,1	172,6	124,4
Коммерциялык банктар	36,6	42,2	-11,9	-26,6	66,6
Кредиттер	-13,9	49,3	18,4	66,5	44,4
Мамлекеттик секторго кредиттер	34,0	56,3	17,2	54,4	28,1
Алынганы	75,5	99,2	66,9	78,6	55,0
Амортизация (графиктер)	-41,6	-42,9	-49,7	-24,2	-26,9
Жеке секторго кредиттер	-47,9	-7,0	1,2	12,1	16,4
Алынганы	13,8	15,8	10,0	25,2	40,4
Амортизация (графиктер)	-61,6	-22,8	-8,8	-13,1	-24,0
Жана башка милдеттенмелер	7,9	-23,0	17,7	132,7	13,3
Каталар жана калтырып кетүүлөр	**67,3**	**-24,2**	**66,6**	**187,2**	**276,3**
Жалпы баланс	**9,5**	**118,7**	**29,1**	**183,7**	**307,3**
Каржылоо	**-9,5**	**-118,7**	**-29,1**	**-183,7**	**-307,3**
Улуттук банктын камдары ("-" көбөйүү)	-50,8	-160,6	-80,5	-169,9	-306,8
ЭВФтин кредиттери	-0,9	-3,8	-12,5	-23,5	-20,7
Өзгөчө каржылоо	42,2	45,7	63,9	9,7	20,1
Жана башка каржылоо	—	—	—	—	—

* Алып-сатарлар соодасын жана Улуттук банктын, УСКнын баа берүүлөрүн эске алуу менен.

** Улуттук банктын баа берүүлөр боюнча маалыматтары.

2006				2007				
I	II	III	IV	I	II	III	IV	
-20,8	**-26,5**	**-18,8**	**-221,0**	**-126,0**	**-61,8**	**77,1**	**-117,6**	**Күндөлүк операциялар эсеби**
-116,9	-175,8	-238,9	-436,8	-245,2	-302,5	-242,6	-406,1	Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр
-108,9	-151,9	-247,0	-378,7	-204,0	-302,2	-324,8	-467,5	Соода балансы*
201,5	229,1	218,9	256,5	299,6	307,6	354,0	375,7	Экспорт (ФОБ)
96,7	120,7	126,5	132,1	141,8	182,4	209,9	219,0	КМШ
104,8	108,4	92,3	124,5	157,9	125,2	144,1	156,7	Алыскы чет өлкөлөр
310,4	381,0	465,8	635,2	503,6	609,8	678,8	843,2	Импорт (ФОБ)
175,2	215,7	229,2	305,8	303,5	318,3	353,5	441,7	КМШ
135,2	165,3	236,6	329,5	200,2	291,5	325,3	401,5	Алыскы чет өлкөлөр
-8,0	-23,9	8,0	-58,1	-41,1	-0,3	82,1	61,4	Кызмат көрсөтүүлөр балансы
61,6	93,8	123,2	100,1	95,3	146,6	219,7	222,5	Сунушталган кызмат көрсөтүүлөр
-69,6	-117,7	-115,2	-158,3	-136,5	-147,0	-137,6	-161,2	Алынган кызмат көрсөтүүлөр
-20,0	-20,7	-0,3	-7,2	-30,4	-8,0	-11,1	-2,8	Кирешелер
-14,0	-13,6	-12,1	-0,1	-28,8	-2,5	-11,8	3,5	Тике инвестициялар боюнча кирешелер
—	—	—	—	0,1	—	—	0,2	Портфелдик инвестициялар боюнча кирешелер
0,6	-0,9	17,5	-1,5	3,6	-0,2	5,5	-1,1	Башка инвестициялар боюнча кирешелер
-3,0	-5,5	-3,7	-7,6	-4,1	-7,3	-4,8	-9,5	Кредиттер боюнча пайыздар (график)
3,6	4,6	21,2	6,1	7,7	7,1	10,3	8,3	Башка инвестициялар боюнча ж. б. кирешелер
-6,6	-6,2	-5,8	-5,7	-5,2	-5,3	-4,8	-5,4	Эмгекке төлөөлөр
116,1	170,0	220,4	223,0	149,6	248,7	330,8	291,3	Күндөлүк трансферттер
75,8	**124,8**	**3,7**	**79,4**	**66,5**	**105,3**	**9,2**	**78,3**	**Капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби**
-4,5	-11,1	-13,2	-15,2	-29,3	-21,2	-9,2	-15,3	Капитал менен операциялар эсеби
-4,5	-11,1	-13,2	-15,2	-29,3	-21,2	-9,2	-15,3	Капиталдык трансферттер
80,3	135,9	16,9	94,6	95,7	126,5	18,4	93,6	Финансы эсеби
10,9	112,9	-15,3	73,5	55,5	56,6	78,4	17,5	Тике инвестициялар**
-1,6	-2,1	-0,3	1,0	-6,1	-7,2	-0,8	-3,6	Портфелдик инвестициялар
—	—	—	—	—	—	—	—	Финансы деривативдери
71,0	25,1	32,5	20,0	46,3	77,0	-59,2	79,7	Башка инвестициялар
55,7	-25,1	-20,8	-33,8	20,0	-28,6	-16,2	44,4	Активдер ("-" көбөйүү)
35,0	7,1	-29,9	-29,2	27,5	4,7	-19,4	24,9	Коммерциялык банктар
20,7	-32,2	9,1	-4,6	-7,5	-33,3	3,2	19,5	Жана башка активдер
15,3	50,1	53,3	53,8	26,3	105,6	-42,9	35,4	Милдеттенмелер ("+" көбөйүү)
-30,2	-4,0	7,8	-0,2	38,9	21,0	16,3	-9,6	Коммерциялык банктар
9,6	6,1	26,2	24,6	16,9	13,3	11,0	3,3	Кредиттер
8,5	6,1	16,6	23,1	3,8	10,2	9,5	4,5	Мамлекеттик секторго кредиттер
10,6	14,7	19,4	34,0	6,7	20,0	15,2	13,1	Алынганы
-2,1	-8,5	-2,7	-10,9	-2,8	-9,8	-5,7	-8,6	Амортизация (графиктер)
1,1	-0,1	9,6	1,4	13,1	3,1	1,5	-1,2	Жеке секторго кредиттер
2,1	2,3	12,1	8,7	16,8	13,0	6,2	4,4	Алынганы
-1,0	-2,3	-2,5	-7,3	-3,7	-10,0	-4,7	-5,6	Амортизация (графиктер)
35,9	48,0	19,3	29,5	-29,5	71,3	-70,2	41,8	Жана башка милдеттенмелер
-60,9	**-59,2**	**85,7**	**221,5**	**64,8**	**56,7**	**21,3**	**133,4**	**Каталар жана калтырып кетүүлөр**
-5,8	**39,0**	**70,6**	**79,9**	**5,3**	**100,2**	**107,7**	**94,1**	**Жалпы баланс**
5,8	**-39,0**	**-70,6**	**-79,9**	**-5,3**	**-100,2**	**-107,7**	**-94,1**	**Каржылоо**
14,0	-39,0	-62,3	-82,5	-1,8	-100,2	-106,1	-98,6	Улуттук банктын камдары ("-" көбөйүү)
-8,7	-2,8	-9,0	-2,9	-6,7	-4,7	-6,9	-2,4	ЭВФтин кредиттери
0,6	2,8	0,7	5,6	3,2	4,7	5,3	6,8	Өзгөчө каржылоо
—	—	—	—	—	—	—	—	Жана башка каржылоо

* Алып-сатарлар соодасын жана Улуттук банктын, УСКнын баа берүүлөрүн эске алуу менен.

** Улуттук банктын баа берүүлөр боюнча маалыматтары.

2. КҮНДӨЛҮК ОПЕРАЦИЯЛАР ЭСЕБИ

Күндөлүк операциялар эсеби терс чыгуу менен 228,3 млн. АКШ долларын же ИДПга карата 6,1 пайызды түзгөн.

2.1-график. Күндөлүк операциялар эсеби
ИДПга карата пайыздарда

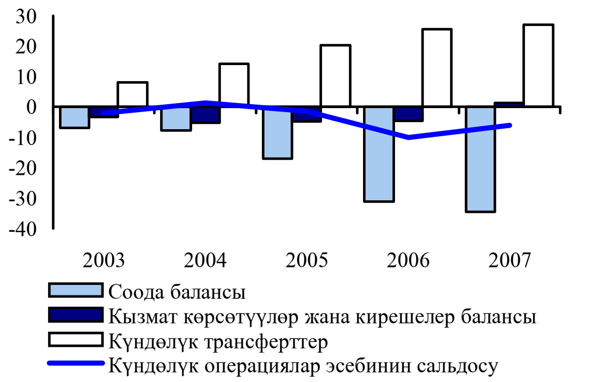

СООДА БАЛАНСЫ

2007-жылдын жыйынтыгы боюнча республиканын **тышкы соода жүгүртүүсү** УСКнын айылчарба продукциялары боюнча кошумча эсептөөлөрүн эске алуу менен 3972,4 млн. АКШ доллары деңгээлине жеткен (2006-жылдагы көрсөткүчкө салыштырганда 47,2 пайызга көбөйүү).

Соода балансы 2007-жылы 1298,5 млн. АКШ доллары өлчөмүндөгү тартыштыгы менен түптөлгөн, бул 2006-жылдагы тартыштыкка салыштырганда 46,5 пайызга көп. Алгылыксыз тышкы экономикалык конъюнктура, ошондой эле ички экономикалык абал Кыргыз Республикасынын тышкы соода көрсөткүчтөрүнө терс таасирин тийгизген.

2.2-график. Кыргыз Республикасынын соода балансы
ИДПга карата пайыздарда

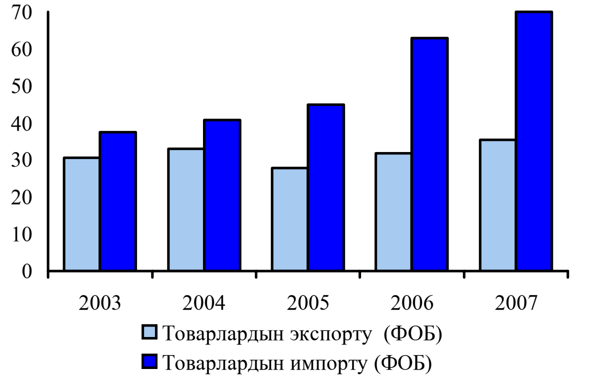

Товарлардын ФОБ баасындагы экспорту УСКнын кошумча эсептөөлөрүн эске алганда 2007-жылы 1 337,0 млн. АКШ доллары көлөмүндө калыптанган жана 2006-жылдагыга салыштырганда 47,6 пайызга көбөйгөн. Энергопродукцияларынын импортунун көбөйүүсү, атап айтканда, үчүнчү өлкөлөргө мунайзаттарынын реэкспортунун өсүшү отчеттук мезгилдин айрымалоочу өзгөчөлүгүнөн болгон. Алтындын экспорту тууралуу сөз кыла турган болсок, бул статья боюнча алтын кенин казып алуу ишканаларында казуу иштеринин басаңдашына байланыштуу физикалык көлөмдүн кыскарышы байкалган. Бирок, бул баалуу металлга дүйнөлүк баанын өсүшү аны берүүлөрдүн физикалык көлөмүнүн түшүп кетүүсүнүн ордун жапкан. Алыскы чет өлкөлөрдүн жана КМШ өлкөлөрүнүн экспорттун жалпы көлөмүндөгү салыштырмалуу салмагы, тиешелүүлүгүнө жараша 56,3 жана 43,7 пайызды түзгөн.

Товарлардын ФОБ баасындагы импорту 2 635,5 млн. АКШ доллары өлчөмүндө бааланган. Импорттук операциялардын өсүш арымы 2006-жылдагыга караганда 15,1 пайыздык пунктка төмөндөө менен 47,0 пайызды түзгөн. Импорттун жалпы көлөмүндөгү КМШ өлкөлөрүнүн жана алыскы чет өлкөлөрдүн үлүшү, тиешелүүлүгүнө жараша 53,8 жана 46,2 пайызды түзгөн. Минерал отуну жана энергопродукциялар импорттун өсүшүнө таасирин тийгизген негизги товарлардан болгон. Бул товарларды берүүлөрдүн нарктык көлөмүнүн көбөйүүсү негизинен энергия алып жүрүүчүлөргө дүйнөлүк баанын өсүшү менен түшүндүрүлөт.

ТЫШКЫ СООДАНЫН ТОВАРДЫК ТҮЗҮМҮ[1]

Товар жүгүртүүнүн ИДПга карата катышын аныктаган экономиканын ачыктыгы көрсөткүчү 2007-жылы 100,3 пайыздык деңгээлге

[1] Бул жерде жана мындан ары анализдөөлөр, УСКнын айылчарба продукциялары, алып-сатарлардын соодасы боюнча кошумча эсептөөлөрүн жана Улуттук банктын баа берүүлөрүн эске алуусуз келтирилген.

жеткен. Бул көрсөткүчтүн өсүшү өлкөнүн тышкы экономикалык байланыштарынын чыңдалуусун жана Кыргызстандын экономикасынын дүйнөлүк экономикага интеграциялануусунун өсүшүн далилдөөдө.

2.1-таблица. Экономиканын ачыктыгы

	2003	2004	2005	2006	2007
Товарлардын экспорту, *млн. АКШ доллары*	590,3	733,2	686,8	906,0	1337,0
Товарлардын импорту (ФОБ), *млн. АКШ доллары*	723,1	903,8	1105,5	1792,4	2635,5
Ачыктык, *пайыздар*	68,0	73,8	72,8	94,7	105,4

Экспорт боюнча товардык концентрациялануу[2] 2007-жылы 24,6 пайыз деңгээлине чейин төмөндөгөн, ал эми 2006-жылы бул көрсөткүч 29,2 пайызды түзгөн эле. Импорттун товардык концентрациялануусу да 17,3 пайыздан 15,9 пайызга чейин кыскарган. Бул көрсөткүчтүн кыскаруусу экспорттук-импорттук операциялардын товардык диверсификациясынын көбөйгөндүгүн тастыктоодо.

2.2-таблица. Сооданын товардык концентрациялануусу
(пайыздарда)

	2003	2004	2005	2006	2007
Товарлардын экспорту	46,4	41,7	36,4	29,2	24,6
Товарлардын импорту	13,1	14,5	15,7	17,3	15,9

ТОВАРЛАРДЫН ЭКСПОРТУНУН ТҮЗҮМҮ

Алтындын экспорту 2007-жылы нарктык көрсөткүчүндө 9,1 пайызга өскөн, ал эми берүүлөрдүн физикалык көлөмү 7,4 пайызга кыскарган. Бул көрсөткүчтүн өсүшү алтынга дүйнөлүк бааның өсүшү менен аныкталган.

Алтынды эске албаганда экспорт 58,9 пайызга өскөн. Анын наркын арттыруу функционалдык бөлүштүрүүнүн бардык статьялары боюнча жүргөн, эң башкысы, керектөө товарларын (2006-жылдагыга салыштырганда 45,5 пайызга өскөн), аралык товарларын (16,6 пайызга) жана энергопродуктыларды (87,9 пайызга) берүүлөрдү көбөйтүүнүн эсебинен жүргөн. Керектөө товарларынын экспортунун өсүшүнө таасирин тийгизген негизги товарлардан болуп, жашылча-жемиш, айнек, токулган материалдардан кийим-кече, электр лампалары, сүт жана сүт азыктары болгон. Аралык товарлар тобу боюнча алтынды, цементти, портландцементти, шиферди берүүлөр өскөн, ошондой эле алюминийден жасалган буюмдардын реэкспортунун көлөмү көбөйгөн. Үчүнчү өлкөлөргө мунайзаттарынын реэкспортунун өсүшүнөн жана электрэнергиясынын экспортунун өсүшүнөн улам, отчеттук жылда энергопродукцияларын берүүлөр арткан.

ЭСТКнын бөлүктөрү боюнча товарлардын экспортунун түзүмүндө отчеттук мезгил ичинде минерал отунунун, тамакаш азыктары-

[2] Эсептөөнүн формуласы VIII тиркемеде келтирилген.

2.3-график. Алтынды физикалык берүүнүн жана анын дүйнөлүк баасынын динамикасы

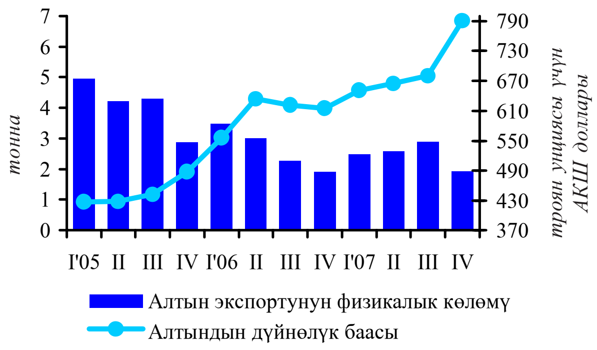

2.3-таблица. Товарлардын экспортун ЭСТК бөлүктөрү боюнча бөлүштүрүү
(жыйынтыкка карата пайыздар менен)

	2003	2004	2005	2006	2007
Жыйынтыгы	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Тамакаш азыктары жана тирүү малдар	6,5	8,7	8,4	11,4	14,2
Суусундуктар жана темеки	2,3	2,3	2,8	1,6	1,4
Отундан тышкары, чийки заттар	11,7	10,8	11,3	9,4	7,1
Минерал отундары	11,6	11,3	11,7	18,7	24,7
Малдын жана өсүмдүк майлары	—	—	—	—	—
Химиялык заттар	1,7	3,1	2,2	1,6	1,1
Өнөржай товарлары	9,8	10,9	12,8	12,1	12,3
Машиналар жана транспорттор	7,5	7,2	7,6	9,4	9,9
Ар кандай даяр буюмдар	4,3	5,9	8,9	9,7	9,5
Башка товарлар	44,6	40,0	34,3	25,9	19,8

УСКнын маалыматтары боюнча

нын, машина жана транспорттун үлүшүнүн өсүшү байкалган. Ошол эле учурда чийки заттардын жана химиялык заттардын үлүшүнүн кыскаруусу байкалууда. Болжол менен аганда өнөржайтоварларынын, суусундуктардын жана тамекинин, ошондой эле ар кандай даяр буюмдардын үлүшү бир деңгээлде сакталып калган.

ТОВАРЛАРДЫН ИМПОРТУНУН ТҮЗҮМҮ

2007-жылы импорттун ЭСТК бөлүктөрү боюнча түзүмүндө, «машиналар жана транспорт» жана «ар кандай даяр буюмдар» статьяларын эске албаганда, товарлардын дээрлик бардык түрлөрү бюнча салыштырма салмактын өсүшү байкалган. Бир нече жылдар бою «минералдык отун» тобу товарлардын импортундагы эң ири статья болуп кала берүүдө, бул Кыргыз Республикасынын четөлкөлөрдөн отун продукцияларынын берилишинен энергетикалык көзкарандылыгынын сакталып жатышына байланыштуу. 2007-жылы минерал отунун импортунун үлүшүнө товарлардын импортунун жалпы көлөмүнөн 30,6 пайыз туура келген.

2.4-таблица. Товарлардын импортун ЭСТК бөлүктөрү боюнча бөлүштүрүү
(жыйынтыкка карата пайыздар менен)

	2003	2004	2005	2006	2007
Жыйынтыгы	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Тамакаш азыктары жана тирүү малдар	7,8	8,6	10,4	11,0	11,9
Суусундуктар жана тамеки	3,6	3,7	3,8	2,7	2,9
Отундан тышкары, чийки заттар	3,7	3,2	3,3	2,7	3,1
Минерал отундары	25,2	27,2	28,5	29,2	30,6
Малдын жана өсүмдүк майлары	1,3	1,2	0,8	0,7	0,9
Химиялык заттар	14,6	14,6	14,3	10,4	10,6
Өнөржай товарлары	15,6	16,0	14,7	13,8	14,7
Машиналар жана транспорттор	19,9	19,1	18,1	23,7	20,3
Ар кандай даяр буюмдар	8,2	6,3	6,0	5,7	4,9
Башка товарлар	—	—	0,1	0,1	0,1

УСКнын маалыматтары боюнча, СИФ баасында

Минерал отунун берүүнүн нарктык көлөмү 740,4 млн. АКШ долларына жеткен, бул 2006-жылдагы деңгээлден 47,5 пайызга артат.

2.5-таблица. Минерал отунунун ЭСТК боюнча импорту
(млн. АКШ долларында)

	2003	2004	2005	2006	2007
Бардыгы болуп	**180,5**	**256,3**	**313,7**	**502,1**	**740,4**
Мунай жана мунайзаттары	126,1	203,2	262,6	439,8	644,5
Бензин	46,5	85,3	104,9	142,2	218,2
Керосин	53,4	73,5	104,9	218,2	227,5
Дизель отуну	17,0	33,6	42,3	61,0	140,5
Жаратылыш газы	30,8	32,8	30,4	41,0	75,2
Электроэнергия	0,5	0,2	0,0	0,0	0,0
Ташкөмүр	22,1	16,3	15,1	15,6	13,8
Башка отундар	1,0	3,7	5,6	5,7	6,9

УСКнын маалыматтары боюнча, СИФ баасында

Мунай, мунайзаттары жана жаратылыш газы минерал отунун импортунун өсүшүнө таасир эткен негизги товарлар болгон. Бул товарларды берүүнүн нарктык көлөмүнүн көбөйүшү дүйнөлүк финансылык кризистин таасиринен улам, энергопродукцияларына дүйнөлүк баанын өсүшү менен түшүндүрүлөт. 2007-жылдын жыйынтыктары боюнча мунай жана мунайзаттарынын импорту 644,5 млн. АКШ долларын түзгөн, бул 2006-жылдагы көрсөткүчтөн 46,5 пайызга артат, ал эми жаратылыш газын импорттук берүүлөр 2006-жылдагы көрсөткүчтөн 83,6 пайызга артуу менен 75,3 млн. АКШ долларына жеткен. Ташкөмүр импорту 11,8 пайызга төмөндөп, нарктык мааниде 13,8 млн. АКШ долларын түзгөн.

Импорттун 2006-жылдагы товардык түзүмүн функционалдык жактан иликтөө бардык статьялар боюнча өсүштү көрсөтүүдө. Эң ири статьялар энергопродуктылар (импорттун жалпы көлөмүнөн 30,6 пайыз), керектөө товарлары (30,0 пайыз) жана инвестициялык товарлар (19,0 пайыз).

Энергопродуктылардын курамында, мурда белгиленгендей эле, мунайзаттары жана жаратылыш газы боюнча олуттуу өсүш байкалган. Керектөө товарларынын тобу боюнча берүүлөрдүн өсүшүнө олуттуу салым кошкон негизги товарлар болуп, медикаменттер, дан азыктары, буудай уну, кофе, чай, тамекилер, эт жана эт азыктары, жашылчалар жана жемиштер, өсүмдүк майы саналган. Белгилүү тармактар үчүн машиналарды, байланыштын ар кандай жабдууларын, жеңил автомобилдерди жана алардын тетиктерин, жүргүнчүлөрдү ташуучу темиржол вагондорун берүүнүн өсүшү инвес-

тициялык товарлар импортунун өсүшүн аныктаган.

НЕГИЗГИ ӨНӨКТӨШ ӨЛКӨЛӨР МЕНЕН ТЫШКЫ СООДА

2.6-таблицадагы маалыматтар 2007-жылы экспорттун географиялык концентрациялануусу 2006-жылдагыга караганда 3,3 пайыздык пунктка төмөндөгөндүгүн көрсөтүүдө. Өлкөлөрдүн тобу боюнча алып кароодо, КМШ өлкөлөрүнө дагы жана алыскы четөлкөлөргө дагы экспорттун концентрациялануусу кыскаргандыгы байкалууда, бул Кыргыз Республикасы менен экспорттук операциялар боюнча кызматташуучу өлкөлөрдүн чөйрөсүнүн кеңейип жатышын тастыктоодо.

Товарлардын импорту бир кыйла айкын концентрацияланууга ээ болгон, ал 2006-жылдагы 43,2 пайызга караганда 45,8 пайызды түзгөн. Алыскы четөлкөлөрдөн импорттун концентрациялануусу 4,4 пайыздык пунктка өскөн, ошол эле учурда КМШ өлкөлөрү боюнча бул көрсөткүч болжол менен 2006-жылдын деңгээлинде калуу менен 68,1 пайызды түзгөн.

2.6-таблица. Сооданын географиялык концентрациялануусу
(пайыздарда)

	2003	2004	2005	2006	2007
Экспорт	38,4	38,7	39,0	40,4	37,1
КМШ	57,3	60,0	59,4	59,9	57,2
Алыскы четөлкөлөр	50,3	50,5	51,5	54,5	47,3
Импорт	37,7	40,4	40,5	43,2	45,8
КМШ	60,6	62,1	62,3	69,3	68,1
Алыскы четөлкөлөр	34,6	32,8	33,2	38,6	43,0

КМШ жана алыскы четөлкөлөр боюнча экспортту бөлүштүрүү түзүмү бирдей деңгээлде түптөлгөн. Өлкөлөрдүн ар бир тобуна экспорттун нарктык көлөмү 567,1 млн. АКШ долларын түзгөн. Мында КМШ жана алыскы четөлкөлөргө алынып чыккан товарлардын көлөмү, тиешелүүлүгүнө жараша, 49,6 жана 36,6 пайызга өскөн.

Импорттун жалпы көлөмүндө КМШ жана алыскы четөлкөлөрдүн салыштырма салмагы, тиешелүүлүгүнө жараша, 63,1 жана 36,9 пайызды түзгөн. Отчеттук жылы КМШ өлкөлөрүнөн импорттук берүүлөрдүн өсүш арымы алыскы четөлкөлөрдөн импорттун өсүш арымынан артып, 53,8 пайзды түзгөн, ал эми алыскы четөлкөлөрдөн импорт 22,8 пайызга өскөн.

2.4-график. КМШ өлкөлөрүнө жана алыскы четөлкөлөргө товарлардын экспорту
млн. АКШ долларында

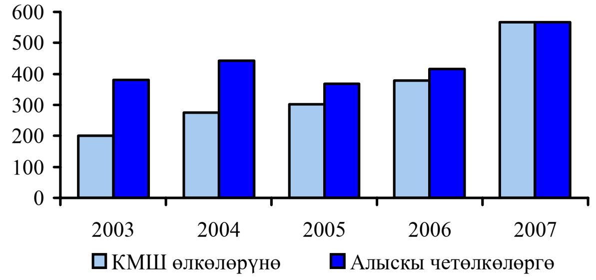

УСКнын маалыматтары боюнча

2.5-график. КМШ өлкөлөрүнөн жана алыскы четөлкөлөрдөн товарлардын импорту
млн. АКШ долларында

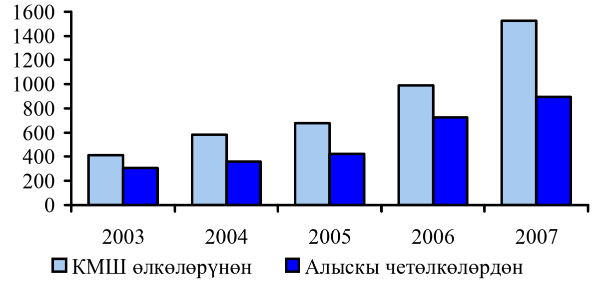

УСКнын маалыматтары боюнча, СИФ баасында

2007-жылдын жыйынтыктарына карасак, региондор боюнча соода балансынын сальдосу, Швейцарияны жана Афганистанды эске албаганда, бардык өлкөлөр боюнча терс мааниде түзүлгөн. Кыргыз Республикасынын тышкы соода операциялары боюнча негизги өнөктөштөрү болуп Россия, Казакстан, Өзбекстан, Кытай, Афганистан, Түркия, Швейцария жана КМШ саналган.

Бир нече жылдар боюу **Россия** Кыргыз Республикасынын эң ири өнөктөшү болуп кала берүүдө. Россиянын өлкөбүздүн жалпы тышкы соода жүгүртүүдөгү үлүшү 2007-жылы 34,2 пайызды түзгөн. Анын үстүнө товаржүгүртүү товарлар импортунун алардын экспортунан олуттуу артуусу менен мүнөздөлүүдө.

Россияга товарлар экспорту 52,6 пайызга өскөн жана 2007-жылы 234,6 млн. АКШ долларын түзгөн. Беш жыл ичинде Россиядан импорттун товардык түзүмү керектөө товарларынын басымдуу болушу менен мүнөздөлүүдө,

2.7-таблица. Кыргыз Республикасынын 2007-жылдагы тышкы соодасын географиялык бөлүштүрүү

	Экспорт (ФОБ)	Импорт (СИФ)	Соода балансы	Соода жүгүртүү	
	млн. АКШ долларында				жыйынтыкка карата %
Бардыгы болуп	**1134,2**	**2417,0**	**-1282,8**	**3551,2**	***100,0***
КМШ	**567,1**	**1524,2**	**-957,1**	**2091,2**	***58,9***
Россия	234,6	978,8	-744,1	1 213,4	*34,2*
Казакстан	204,6	312,4	-107,8	517,0	*14,6*
Өзбекстан	85,7	120,9	-35,2	206,5	*5,8*
Азия	**260,7**	**508,7**	**-248,0**	**769,4**	***21,7***
Кытай	61,9	355,6	-293,7	417,4	*11,8*
Афганистан	118,4	0,2	118,2	118,6	*3,3*
Түркия	43,0	50,9	-8,0	93,9	*2,6*
Корея	3,1	39,1	-35,9	42,2	*1,2*
БАЭ	14,4	14,7	-0,4	29,1	*0,8*
Европа	**242,5**	**216,4**	**26,2**	**458,9**	***12,9***
Швейцария	226,1	12,5	213,7	238,6	*6,7*
Германия	6,4	54,2	-47,8	60,6	*1,7*
Нидерланд	3,4	36,4	-33,0	39,8	*1,1*
Америка	**6,4**	**140,6**	**-134,3**	**147,0**	***4,1***
АКШ	4,1	95,8	-91,7	99,9	*2,8*
Канада	0,8	23,0	-22,2	23,8	*0,7*

УСКнын маалыматтары боюнча

алардын үлүшү 2007-жылы 66,7 пайызды түзгөн. Суроо-талаптын көбөйүшүнүн таасиринен улам жашылча жана жемиштер, тамеки, айнек, тигилүү буюмдар өңдүү товарлар экспорту өскөн.

2.6-график. Россия менен соода балансы

млн. АКШ долларында

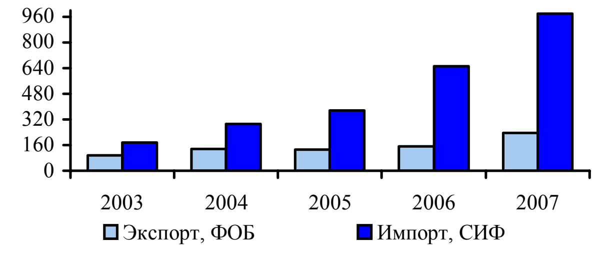

УСКнын маалыматтары боюнча

2007-жылдын жыйынтыктары боюнча Россиядан импорттун көлөмү 2006-жылдагыга салыштырганда 50,1 пайызга өсүп, 978,8 млн. АКШ долларын түзгөн. Шоколад азыктары, сыра, жыгач, мунайзаттары, химиялык заттардан продукциялар, резина дөңгөлөктөрү жана айылчарба техникасы импорт түзүмүн түзгөн негизги товарлардан болгон.

Кыргызстандын **Казакстан менен товар жүгүртүүсүнүн көлөмү** кыйла көбөйгөн, көбүнэсе бул, импорттук берүүлөрдүн өсүш арымынын экспорттон артышы аркылуу шартталган. Тышкы соодалык операциялардын түптөлгөн динамикасы Казакстан менен соода балансынын терс маанидеги сальдосунун көбөйүүсүнө алып келген. Кыргызстандын жалпы товар жүгүртүүсүндө Казакстан менен сооданын салыштырма салмагы 14,6 пайызды ээлейт.

2.7-график. Казакстан менен соода балансы

млн. АКШ долларында

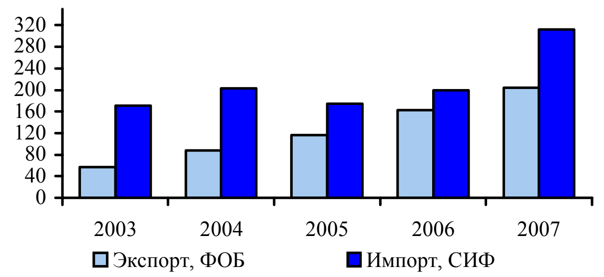

УСКнын маалыматтары боюнча

Экспорттун функционалдык түзүмүндө керектөө жана аралык товарлар айрымаланган. 2007-жылы керектөө товарларынын экспортунун көлөмү 26,9 пайызга өсүп, 96,7 млн. АКШ долларын түзгөн. Бул функционалдык категорияда эң ири товардык позиция болуп сүт жана сүт азыктары, электр лампалары жана кийимдер саналган. Аралык товарлардын ичинен Казакстанда цемент, портландцемент, куйма айнек, курулуш кышы чоң суроо-талап менен пайдаланылган.

Жылсайын, 2004-жылдан баштап Казакстандан импорттун жалпы көлөмүндө керектөө товарларынын салыштырма салмагынын артышы байкалууда. 2007-жылы товарлардын бул тобунун үлүшү 51,7 пайызды түзгөн. Керектөө товарларынын импортунун көлөмүнүн көбөйүүсү эң башкысы, буудайды жана буудай унун берүүнүн өсүшү менен түшүндүрүлөт. Бул продуктылардын нарктык көлөмүнүн өсүшү аларга баанын олуттуу өсүшүнүн таасири астында жүргөн. Казакстан Россиядан

кийинки эле мунайзат берүүчү болуп саналарын белгилөөгө болот. Мунайга дүйнөлүк баанын өсүшү Казакстандан берилүүчү минерал отунун нарктык көлөмүнө да таасир этип, ал 57,8 пайызга өсүп, 85,2 млн. АКШ долларын түзгөн.

Кыргызстандын **Өзбекстан менен** товар жүгүртүүсү отчеттук жылда 2006-жылдагыга салыштырганда 2,2 эсеге өсүп, нарктык мааниде 206,5 млн. АКШ долларын түзгөн.

2.8-график. Өзбекстан менен соода балансы

млн. АКШ долларында

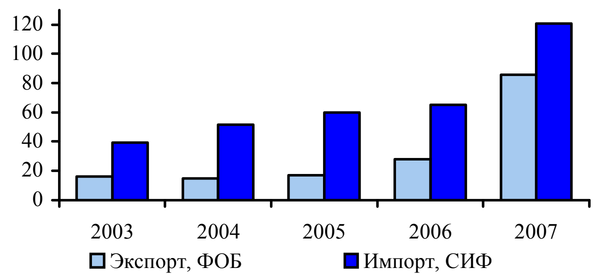

УСКнын маалыматтары боюнча

2007-жылы Өзбекстанга экспорттун көлөмүнүн олуттуу өсүшү байкалып, ал базалык жылдын тиешелүү көрсөткүчүнөн 3,1 эсеге артуу менен 85,7 млн. АКШ долларын түзгөн. Бул өзбек авиакомпанияларына авиакеросинди реэкспорттоонун эсебинен жүргөн. Отчеттук мезгилде ар кандай машина техникаларын берүүнүн өсүшү байкалган. 2007-жылдагы дагы бир даана өзгөчөлүк болуп, бул өлкөгө электр энергиясын экспорттоонун калыбына келтирилиши саналган.

Өзбекстандан импорттук берүүлөрүн көлөмү боюнча дагы олуттуу өсүш байкалууда. 2007-жылы импорттун нарктык көлөмү 85,9 пайызга өсүп, 120,9 млн. АКШ долларын түзгөн. Бул өлкөдөн импорттун негизги товары – жаратылыш газын берүүнүн салыштырма салмагы 2007-жылдын жыйынтыктары боюнча 62,2 пайызды түзгөн. Жаратылыш газына баанын олуттуу өсүшү таасири астында отундун бул түрүнүн импортунун нарктык көлөмү, аны берүүнүн физикалык көлөмүнүн бираз өсүшүндө, байкаларлык өскөн. Ошондой эле отчеттук мезгилде аралык товарлар статьясы боюнча импорттун өсүшү байкалган (2006-жылдагы тиешелүү көрсөткүчтөн 2,2 эсеге көп), алардын курамында азот жер семирткичтерин, цементти жана портландцементти берүү өскөн.

Кытай менен тышкы соода операцияларынын көлөмү 2007-жылы 2006-жалдагы көрсөткүчтөн 46,6 пайызга артуу менен 417,4 млн. АКШ долларын түзгөн. Экспорттук операциялардын өсүш арымы 62,3 пайызды түзгөн, ал эми импорт – 44,1 пайыз.

2.9-график. Кытай менен соода балансы

млн. АКШ долларында

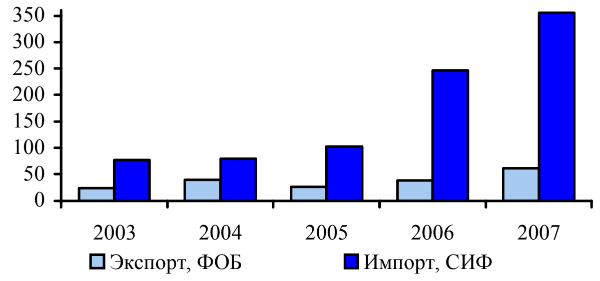

УСКнын маалыматтары боюнча

Кытай импорттук операциялар боюнча Кыргызстандын эң эле ири өнөктөшү. Отчеттук жылы бул өлкөдөн импорт 355,6 млн. АКШ долларына жеткен. Импорттук операциялардын товардык түзүмүндө төмөнкүдөй негизги товарлар камтылган: текстиль материалдарынан кездемелер, ар кандай инструменттер, курулуш үчүн машиналар жана жабдуулар, электр байланыш аппараттары жана жабдуулар, эмерек.

Кытайга экспорттун функционалдык түзүмүн негизинен, чийки заттар жана инвестициялык товарлар түзгөн, алардын курамында алюминий, жүн, булгаары, ири мүйүздүү мал терилери, атайы багыттарда колдонулуучу автомобилдер жана жүктөөчү-түшүрүүчү жабдуулар сыяктуу товарларды бөлүп көрсөтүүгө болот. Инвестициялык товарлардын өсүп жаткан экспорту Кытайда өндүрүлгөн, ар кандай курулуш иштери үчүн Кыргызстанга мурда импорттолгон машиналардын жана жабдуулардын алынып чыгышы менен түшүнүдүрүлөт.

2006-жылдан баштап, алыскы четөлкөлөрдүн ичинен экспорттук операциялар боюнча негизги өнөктөштөрдүн бири болуп **Афганистан** саналат. Бул өлкөгө экспорттун көлөмү 2007-жылы дизель отунун, авиакеросинди жана автомобиль бензинин реэкспорттоонун эсеби-

нен, 2006-жылдагы көрсөткүчтөн 58,3 пайызга артуу менен 118,4 млн. АКШ долларын түзгөн.

Афганистандан импорттун көлөмү бир аз эле жана 2007-жылдын жыйынтыктары боюнча 0,2 млн. АКШ долларын түзгөн.

Экспорттук операциялардын импорттук операциялардан өсүш арымынын артышынын эсебинен **Түркия** менен тышкы сооданын терс сальдосу 2007-жылдын жыйынтыктары боюнча 35,0 пайызга кыскарып, 8,0 млн. АКШ долларын түзгөн. Түркияга экспорттун көлөмү 57,8 пайызга өсүп, 43,0 млн. АКШ долларын түзгөн. Экспорттун көбөйүүсү азыктүлүк товарларын берүүнүн өсүшү (54,8 пайызга) менен камсыз болгон. Түркиядан 2007-жылы, негизинен, керектөө жана инвестициялык товарлар импорттолгон.

2.10-график. Түркия менен соода балансы

млн. АКШ долларында

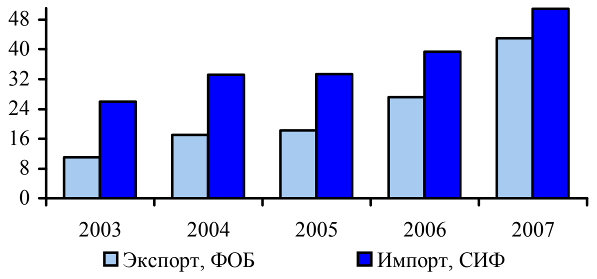

УСКнын маалыматтары боюнча

Швейцария дагы экспорттук операциялар боюнча Кыргызстандын эң ири өнөктөшү. Швейцария менен соодада экспорттун өсүү тенденциясы байкалууда, 2007-жылдын жыйынтыктары боюнча анын көлөмү 226,1 млн. АКШ долларын түзгөн. Бул өлкөгө негизги экспорттук статья болуп алтын саналат, отчеттук жылы аны берүү 9,1 пайызга өскөн.

АКШ менен товар жүгүртүүнүн көлөмү 2007-жылы экспорттук жана импорттук операциялардын көлөмүнүн төмөндөшүн улам, 3,6 пайызга кыскарган. Экспорт 32,3 пайызга азайып, 4,1 млн. АКШ долларын түзгөн. АКШга экспорттун негизги функционалдык статьясынан болуп «энергопродуктылар» статьясы саналган. АКШдан импорт, эң башкысы, инвестициялык товарларды берүүлөрдүн төмөндөшүнүн эсебинен 1,8 пайызга кыскарган. Ошол эле учурда керектөө товарларынын келип түшүүсү өскөн, алардын курамында медикаменттер, эт жана эт азыктары болгон.

РЕАЛДУУ ЭФФЕКТИВДҮҮ АЛМАШУУ КУРСУ

Номиналдуу эффективдүү алмашуу курсунун (НЭАК) индекси 2007-жылдын акырына 132,6 түзгөн жана 2006-жылдын тиешелүү көрсөткүчүнө салыштырганда 3,8 пайызга көбөйгөн.

Реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун (РЭАК) индекси 2007-жылдын акырына карата 104,0 түзгөн жана 2006-жылдын тиешелүү көрсөткүчүнө салыштырганда 11,3 пайызга көбөйгөн.

РЕАК индексинин көбөйүүсү соода жагында негизги өнөктөш өлкөлөрдүн валюталарына карата сомдун номиналдуу эки тараптуу алмашуу курсунун бекемделиши жана өнөктөш өлкөлөрдө инфляция деңгээлинин төмөн экендиги менен шартталган. 2006-жылдын тиешелүү мезгилиндегиге салыштырганда 2007-жылы сомдун орус рублине карата номиналдуу эки тараптуу алмашуу курсунун 2,7 пайызга, казак тенгесине 4,0 пайызга, кытай юанына 3,6 пайызга жана АКШ долларына 10,1 пайызга бекемделиши катталган. Мында, бул өлкөлөр Кыргыз Республикасынын тышкы соодасындагы салыштырма салмактын 85,0 пайызын ээлейт[3].

РЭАК индексинин көбөйүүсүнө соода боюнча өнөктөш өлкөлөрдөгү инфляция олуттуу таасир эткен. Алск, 2007-жылдын декабрь айында өнөктөш өлкөлөрдөгү инфляция 2006-жылдын декабрь айындагыга салыштырганда орточо 12,2 пайызды, жылдык эсептөөдө - 9,2 пайызды түзгөн. Соода жагынан негизги өнөктөш өлкөлөрдүн ичинде Россияда инфляция, 2006-жылдын декабрь айындагыга салыштырганда, 2007-жылдын декабрь айында 11,9 пайызды, Казакстанда – 18,8 пайызды түзгөн, ал эми Кыргызстанда инфляция 20,1 пайызды түзгөн.

РЭАК индексинин алгылыксыз динамикасына карабастан, 2007-жылы Кыргыз Республикасынын экспортунун көлөмү[4] 52,6 пайызга

[3] Кыргыз Республикасынын тышкы соода жүгүртүүсү электроэнергиясын, жаратылыш газын, гуманитардык жардамды, гранттарды эске албаганда.

[4] Экспорт алтынды, электроэнергиясын жана гуманитардык жардамды эске албаганда.

1-кыстырма.

2006-жылдан баштап, УСК айылчарба азыктарынын (эт, сүт, картофель, пияз) экспорту боюнча кошумча эсептөөнү жүргүзө баштады. Кошумча эсептөө жылына бир жолу июнь айында, бирдиктүү сумма менен төмөнкүчө жүргүзүлөт: өндүрүш көлөмүнөн экспорт жана жоготуулар алынып салынып, импорт кошулат. Атап айтканда, 2007-жылы кошумча эсептөө 185,1 млн. АКШ долларын түзгөн.

Мындан тышкары, Улуттук банк эсепке алынбай калган экспорттун көлөмүн аныктоого өзалдынча баа берип жатканын белгилеп кетүү зарыл. Бирок бул баа берүүлөр төлөм теңдеминин жалпы статистикасына камтылбайт. Атап айтканда, статистикалык эсепке алууда камтылбай калган реэкспорттолуучу товарлардын көлөмүн эсептөөнүн төрт ыкмасы иштелип чыккан.

1-ыкма. Тажикстанга жана Кыргызстанга кытай импортунун көлөмүн салыштырып көрүү (улуттук статистикалык комитеттердин маалыматтары боюнча). Бул ыкма эки бирдей өлкөгө кытай импортунун динамикасын салыштыруу үчүн колдонулат.

2-ыкма. Тажикстан, Казакстан, Өзбекстан, Кыргызстан өлкөлөрүнө жалпы импортто кытай импортунун үлүшүнө баа берүү. Кыргызстанга Кытай импорту регион боюнча орточо көрсөткүчтөн канчалык четтей турганын аныктоо. Мындай учурда «регион» деген түшүнүк Кыргызстан менен жалпы чектеш өлкөлөр менен аныкталат.

3-ыкма. Импорт менен чогуу алгандагы суроо-талаптын ортосундагы өзара байланыш жөнүндө болжолдорго негизделет. Улуттук банк өзүнүн баа берүүсүндө 3-ыкманы колдонот, ага ылайык 2007-жылы экспорт 1374,3 млн. АКШ долларын, ал эми күндөлүк эсептин тартыштыгы ИДПга карата 0,3 пайызды түзгөн.

4-ыкма. Товарлардын реэкспортун убактылуу миграция жөнүндө статистиканын негизинде эсептөө (кыска мезгилде Кыргыз Республикасына кирүү/Кыргыз Республикасынан чыгуу). Бул ыкмада КМШнын Кыргызстан менен жалпы чектеш өлкөлөрүнүн жарандары каралат.

көбөйүп, 2006-жылдагы 421,9 млн. АКШ долларына караганда 643,7 млн. АКШ долларын түзгөн. Экспорттун түзүмүндө жашылчалардын жана жемиштердин экспортунун физикалык көлөмүнүн 54,3 пайызга, кагаз, картон боюнча 37,2 пайызга, тапталган айнек боюнча 41,7 пайызга, кийимдер 59,3 пайызга жана жүн боюнча 25,0 пайызга өскөндүгү байкалган.

2.11-график. РЕЭК жана НЭАК динамикасы жана керектөө товарларынын экспортунун жана импортунун көлөмү

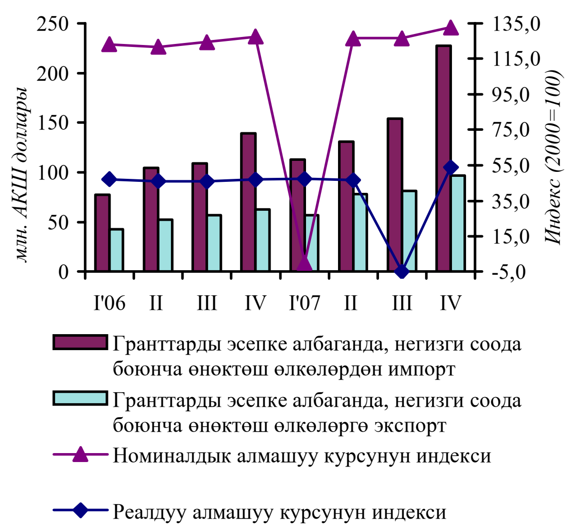

Ошол эле учурда, экспорттун көлөмүнүн көбөйүүсү менен импорттук берүүлөрдүн өсүшү да байкалган. Кыргыз Республикасына импорттун көлөмү[5] 2007-жылы 47,1 пайызга көбөйүп, 1925,8 млн. АКШ долларын түзгөн, ал эми 2006-жылы 1309,0 млн. АКШ долларында катталган. Импорттун өсүшү биздин өлкөдө өндүрүлүп чыгарылбаган эл керектөөчү товарларды, ошондой эле ички рынокто алар боюнча тартыштык байкалып жаткан данды, өсүмдүк майын берүү менен камсыз болгон.

ЭЛАРАЛЫК КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨР БАЛАНСЫ

Кызмат көрсөтүүлөр балансы 2007-жылы 102,1 млн. АКШ доллар өлчөмүндөгү профицит менен чыккан, ал эми 2006-жылы кызмат көрсөтүүлөр балансынын терс сальдосу 82,0 млн. АКШ долларын түзгөн.

Резидент эместерге сунушталган кызмат көрсөтүүлөрдүн жалпы көлөмү 2007-жылдын

[5] Импорт алтынды, электроэнергиясын жана гуманитардык жардамды эске албаганда.

жыйынтыгы боюнча 684,3 млн. АКШ долларын түзүп, 2006-жылдын тиешелүү көрсөткүчүнөн 1,8 эсеге жогору болгон. Мында, өткөн мезгилдегидей эле, кызмат көрсөтүүлөрүнүн экспортунун басымдуу бөлүгү «Транспорттук кызмат көрсөтүүлөр», «Кыдыруулар», «Ишкердик кызмат көрсөтүүлөр» жана «Мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөр» статьяларына туура келген.

2.12-график. Эларалык кызмат көрсөтүүлөр балансы

ИДПга карата пайыздарда

Отчеттук мезгилде экспорттун көбөйүшү «Кыдыруулар» статьясы боюнча өсүшүнө байланыштуу болгон. Алсак, бул статья 2006-жылдагыга караганда 2.1 эсеге көбөйүү менен 345,5 млн. АКШ долларын түзүп, сунушталган кызмат көрсөтүүлөрдүн жалпы көлөмүндө 50,5 пайызды ээлеген. Резидент эместерге транспорттук кызмат көрсөтүүлөрдүн суммасы 139,3 млн. АКШ долларына барабар, бул 2006-жылдагыга караганда 2,5 эсеге көп. Транспорттук кызмат көрсөтүүлөрдүн кызмат көрсөтүүлөр экспортунун жалпы көлөмүндөгү үлүшү 20,4 пайыз. Олуттуу салыштырмалуу салмак ишкердик кызмат көрсөтүүлөргө (12,4 пайыз) жана мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөргө (4,5 пайыз) туура келген.

Отчеттук мезгилде кызмат көрсөтүүлөр импортунун көлөмү 2006-жылдагы көрсөткүчкө салыштырганда 1,3 эсеге көбөйүү менен 582,2 млн. АКШ долларын түзгөн. Транспорттук кызмат көрсөтүүлөр, кыдыруулар жана ишкердик кызмат көрсөтүүлөр мурдагыдай эле кызмат көрсөтүүлөр импортун негизги түзүүчүлөрүнөн болуп кала берүүдө.

Отчеттук мезгилде импорттун көбөйүүсү «Транспорттук кызмат көрсөтүүлөр» статьясынын өсүшүнө байланыштуу болгон, алар 2006-жылдагыга караганда 1,9 эсеге көбөйгөн. Өсүү импорттук товарларды жеткирип берүүгө байланыштуу кызмат көрсөтүүлөрдүн көбөйүүсү менен сыяктуу эле, ФОБ баасында импортту эсептөөдөгү өзгөрүүлөргө байланыштуу шартталган. УСК транспорттук жана камсыздандыруу кызмат көрсөтүүлөрү боюнча жаңы иликтөөлөрдү өткөргөн, анын жыйынтыгы боюнча транспорттук кызмат көрсөтүүлөрдүн орточо коэффициенти 7,1, ал эми камсыздандыруу - 0,03тү түзөрү аныкталган. Четөлкөлөрдөгү резиденттердин «Кыдыруулар» статьясы боюнча чыгашалары 2006-жылдагыга салыштырганда 2,1 пайызга азаюу менен 89,7 млн. АКШ долларын түзгөн. 2007-жылдын

2.13-график. Кызмат көрсөтүүлөрдүн экспортунун курамы

экспортко карата пайыздарда

2.14-график. Кызмат көрсөтүүлөрдүн импортунун курамы

импортко карата пайыздарда

жыйынтыктары боюнча резиддентер тарабынан алынган ишкердик кызмат көрсөтүүлөрдүн суммасы 47,6 млн. АКШ доллар суммасына барабар, бул кызмат көрсөтүүлөр импортунун жалпы көлөмүнөн 8,1 пайызды түзгөн.

КИРЕШЕЛЕР

2007-жылдын жыйынтыгы боюнча кирешелер балансынын сальдосу 52,4 млн. АКШ доллары өлчөмүндө терс түзүлгөн жана бул 2006-жылдын салыштырууга алынган көрсөткүчүнөн 18,7 пайызга көп.

2.15-график. Кирешелер балансы

млн. АКШ доллары

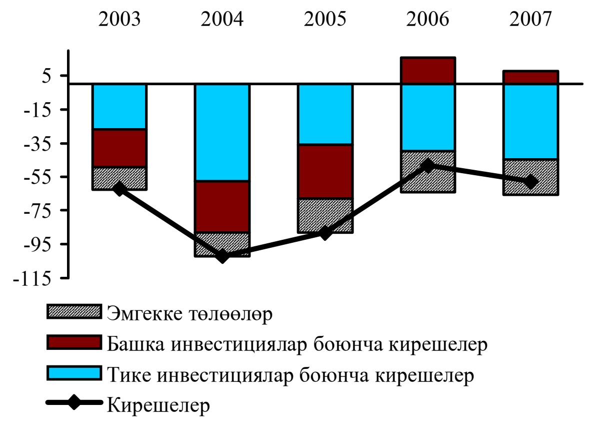

Отчетук жылда 2006-жылдагыга салыштырганда «Тике инвестициялар боюнча кирешелер» статьясынын терс сальдосу ошол эле деңгээлде калып, 39,5 млн. АКШ долларын түзгөн. “Башка инвестициялар боюнча кирешелер” статьясы 7,7 млн. АКШ доллар өлчөмүндөгү оң сальдодо чыгып, 2006-жылдын тиешелүү көрсөткүчүнөн 8,1 млн. АКШ долларына аз. Бул көрсөткүчтүн оң сальдосунун төмөндөшү четөлкө кредиттеринин пайыздары боюнча чыгашалардын көбөйүүсү менен шартталган.

2007-жыл үчүн, «Эмгекке төлөөлөр» статьясынын сальдосу 20,8 млн. АКШ доллары өлчөмүндө терс чыккан. Мында, 2006-жылдагыга салыштырганда бул көрсөткүч 14,4 пайызга төмөндөгөн.

ТРАНСФЕРТТЕР

Адаттагыдай эле, “Күндөлүк трансферттер” статьясынын оң сальдосу өткөн жылдагы тиешелүү көрсөткүчтөн 1,4 эсеге артуу менен 1020,5 млн. АКШ долларын түзгөн. Күндөлүк трансферттердин жалпы көлөмүндөгү негизги үлүштү жеке трансферттер ээлеген, алардын таза агылып келүүлөрү 2006-жылдын тиешелүү мезгилиндегиге салыштырганда 38,0 пайызга көбөйгөн жана 989,6 млн. АКШ долларын түзгөн. Расмий трансферттердин таза агылып келүүсү 2006-жылдагы ушул эле көрсөткүчүнө салыштырганда 2,5 эсеге көбөйүп, 30,9 млн. АКШ доллары өлчөмүндө түптөлгөн.

Мында акчаларды которуу сальдосу керектөө товарларынын таза экспортунан кыйла артып тургандыгын белгилей кетүү зарыл, ал өз кезегинде 391,1 млн. АКШ долларындагы тартыштык менен чыккан.

2.16-график. Акча которуулардын жана керектелүүчү товарлардын таза экспортунун сальдосу

ИДПга карата пайыздарда

3. КАПИТАЛ МЕНЕН ОПЕРАЦИЯЛАР ЖАНА ФИНАНСЫЛЫК ОПЕРАЦИЯЛАР ЭСЕБИ

Отчеттук мезгилде **капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсебинин балансы (аналитикалык берүүдө)** 259,4 млн. АКШ доллары өлчөмүндөгү оң сальдо менен түзүлгөн, бул 2006-жылдын тиешелүү көрсөткүчүнөн 8,6 пайызга аз.

3.1-график. Капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби

ИДПга карата пайыздарда

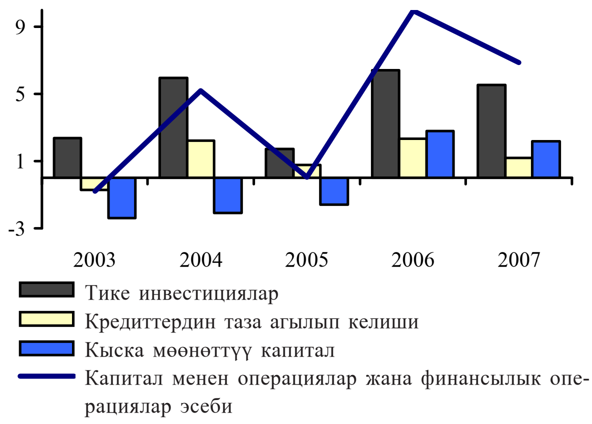

КАПИТАЛ МЕНЕН ОПЕРАЦИЯЛАР ЭСЕБИ

Капитал менен операциялар эсебинин тартыштыгы 2006-жылдын салыштырууга алынган мезгилиндеги көрсөткүчтөн 70,6 пайызга артуу менен 2007-жылы 74,9 млн. АКШ доллары өлчөмүндө түзүлгөн. Бул өзгөрүү, мурдагы жылдардагыдай эле, «Мигранттардын трансферттери» статьясы боюнча таза агылып чыгуунун көбөйүүсүнүн эсебинен шартталган, бул миграциялык процесстердин күчөшү, ошондой эле мигранттардын активдеринин алынып кетишинен улам жүргөн.

ФИНАНСЫЛЫК ЭСЕП

2007-жылдын жыйынтыктары боюнча **финансылык операциялар** эсебинин сальдосу 334,3 млн. АКШ доллары өлчөмүндө оң түзүлгөн жана 2006-жылдагыга салыштырганда 2,0 пайызга көбөйгөн.

Тике инвестициялардын оң сальдосу 2006-жылдагыга караганда 14,3 пайызга көбөйүү менен отчеттук мезгилде 208,1 млн. АКШ долларын түзгөн. Өсүш тике инвесторлордон алынган кредиттер боюнча таза агылып келүүнүн көбөйүшү менен шартталган. Отчеттук мезгилде акционердик капиталга таза агылып келүү 47,8 пайызга төмөндөгөн. Ушуну менен катар эле реинвестирленген пайдага таза агылып келүү 59,5 пайызга көбөйгөн. Мында Улуттук статистика комитети 2007-жылы четөлкөлөргө тике инвестицияларды жайгаштыруучу ишканаларды иликтөөгө ала баштаганын белгилөөгө болот. Бул инвестициялардын көлөмү азырынча олуттуу деле эмес жана 0,2 млн. АКШ долларынан ашпайт.

Кыргызстандын коммерциялык банктарынын четөлкө баалуу кагаздары менен жүзөгө ашырган операцияларынын натыйжасында **портфелдик инвестициялар** боюнча капиталдын таза агылып чыгуусу 2006-жылдагыга салыштырганда 5,9 эсеге көбөйүү менен 2007-жылы 17,7 млн. АКШ долларын түзгөн.

Отчеттук жылдын жыйынтыктары боюнча **башка инвестициялардын** оң сальдосу 2006-жылдагыга караганда 3,2 пайызга кыскаруу менен 143,9 млн. АКШ доллары өлчөмүндө түптөлгөн.

Резиденттердин тышкы активдери боюнча капиталдын таза агылып кирүүсү 2006-жылдагы 24,0 млн. АКШ доллары өлчөмүндөгү таза агылып чыгууга караганда отчеттук мезгилде 19,5 млн. АКШ долларын түзгөн.

Тышкы милдеттенмелер боюнча таза агылып келүү 2006-жылдын тиешелүү көрсөткүчүнөн 27,9 пайызга төмөндөө менен 2007-жылы 124,4 млн. АКШ долларын түзгөн. Бул статья боюнча коммерциялык банктардын тышкы милдеттенмелери жагында 66,6 млн. АКШ доллары өлчөмүндө жана мамлекеттик жана жеке сектордун кредиттери боюнча 44,4 млн. АКШ доллары көлөмүндө таза агылып келүү катталган.

2007-жылы **«Каталар жана калтырып кетүүлөр»** статьясы 2006-жылдагы 187,2 млн. АКШ долларына караганда 276,3 млн. АКШ доллары өлчөмүндө оң сальдо менен түзүлгөн. Бул статьянын оң сальдосу республикага капиталдын агылып келүүсүнө байланыштуу опе-

рациялардын же товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр экспортунун кошумча эсепке алынбай калынышы жөнүндө айгинелеп турат. Ошетип, 2007-жылдын жыйынтыктары боюнча **төлөм теңдеминин** сальдосу 307,3 млн. АКШ доллары өлчөмүндө оң түзүлгөн.

ЭЛАРАЛЫК КАМДАР

2007-жылы дүң эларалык камдардын көлөмү отчеттук мезгилдин акырына карата 1176,6 млн. АКШ долларын түзгөн. Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр импортун алтынвалюта камдары менен жабуу коэффициенти 3,5 айды түзгөн.

3.2-график. Эларалык камдар

4. КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ТЫШКЫ КАРЫЗЫ

ТЫШКЫ КАРЫЗДЫН 2007-ЖЫЛДЫН АКЫРЫНА КАРАТА ТҮЗҮМҮ

Номиналдык тышкы карыздын жалпы көлөмү (алынган жана төлөнбөгөн) 2007-жылдын акырына карата 2280,1 млн. АКШ долларын түзгөн, алардын ичинен:

– мамлекеттик тышкы карыз – 2068,2 млн. АКШ доллары, анын ичинде ЭВФтин кредиттери боюнча карыз -149,8 млн. АКШ доллары;

– жеке сектордун карызы -211,9 млн. АКШ доллары.

Кыргыз Республикасынын тышкы карызынын түзүмү расмий кредиторлордун – көп тараптуу жана эки тараптуу донорлордун алдындагы милдеттенмелерде көрсөтүлгөн, алардын үлүшүнө жалпы суммадан тиешелүүлүгүнө жараша 63,8 пайыз жана 26,8 пайыз туура келет. Мамлекет тарабынан гарантияланбаган жана мамлекеттик тышкы карызга камтылбай турган жеке сектордун кредиттери 9,3 пайызды түзөт. Карыз алышуу булактары боюнча карыздын түзүмү 4.1-графикте келтирилген.

4.1-график. Кыргыз Республикасынын каржылоо булактары боюнча 2008-жылдын 1-январына карата абалга тышкы карызы

жалпы тышкы карыздан пайыздарда

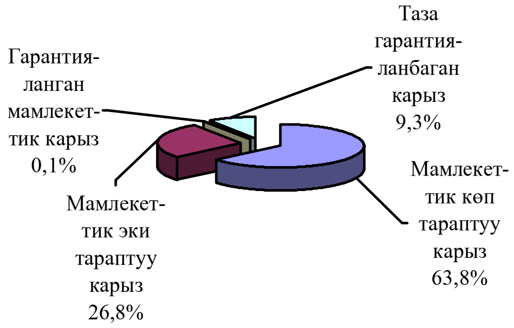

Кыргыз Республикасынын көп тараптуу кредиторлору болуп Дүйнөлүк банк сыяктуу эларалык финансы институттары саналат, 2007-жылдын акырына карата анын үлүшү тышкы карыздын жалпы суммасынан 28,8 пайызды түзгөн, Азия өнүгүү банкы (25,6 пайыз), ЭВФ (6,6 пайыз), Ислам өнүгүү банкы (1,4 пайыз) жана башкалар, алардын үлүшүнө 1,0 пайыз туура келет. Көп тараптуу кредиторлордун кредиттери экономиканын структуралык кайра түзүү программаларын, айылчарбасын өнүктүрүүнү, социалдык коргоону, транспортту жана коммуникацияны, инфраструктураларды реабилитациялоону, финансы системасына жардамды жана өнүктүрүүнү, чакан жана орто бизнести өнүктүрүүнү каржылайт.

4.2-график. Кыргыз Республикасынын 2008-жылдын 1-январына карата абал боюнча көп тараптуу карызы

жалпы тышкы карыздан пайыздарда

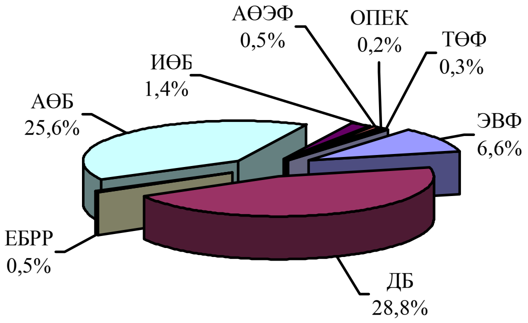

Кыргыз Республикасынын негизги эки тараптуу кредитору болуп Япония (милдеттенмелердин бүтүндөй суммасынан 10,7 пайыз) жана Россия (8,4 пайыз) саналат. Республиканын эки тараптуу карызы КМШ өлкөлөрүнүн техникалык кредиттерин мамлекеттик кредиттерге кайра тариздөөнүн, ошондой эле экономиканын ар кандай секторлорун Германия, Түркия, ж.б. сыяктуу өлкөлөрдүн каржылоосунун эсебинен түзүлгөн.

4.3-график. Кыргыз Республикасынын эки тараптуу карызы 2008-жылдын 1-январына карата

жалпы тышкы карыздан пайыздарда

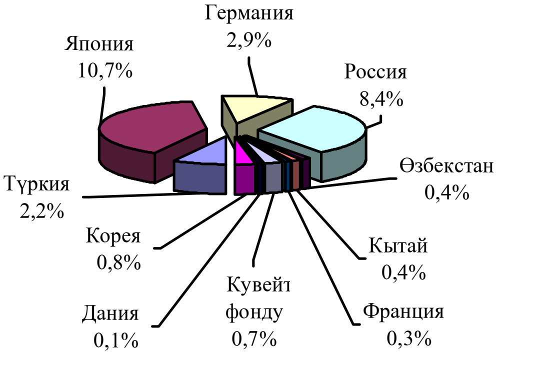

Эки тараптуу кредиторлордун алдындагы карыздын номиналдык көлөмү 611,4 млн. АКШ долларын түзөт, алардын ичинен:

– Париж Клубунун мүчөлөрү -509,3 млн. АКШ доллары;

– Приж Клубуна мүчө болбогондордун – 102,1 млн. АКШ доллары.

2007-жылдын акырына карата абал боюнча Кыргыз Республикасын төмөнкүдөй негизги карыздык көрсөткүчтөр мүнөздөйт:

– номиналдык тышкы карыз/ИДП -60,5 пайыз;

– номиналдык тышкы карыз/товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр экспорту -112,8 пайыз;

– номиналдык МТК/ИДП -54,9 пайыз;

– номиналдык МТК/ товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр экспорту -102,3 пайыз.

4.4-график. Кыргыз Республикасынын тышкы карызынын коэффициенти

пайыздар

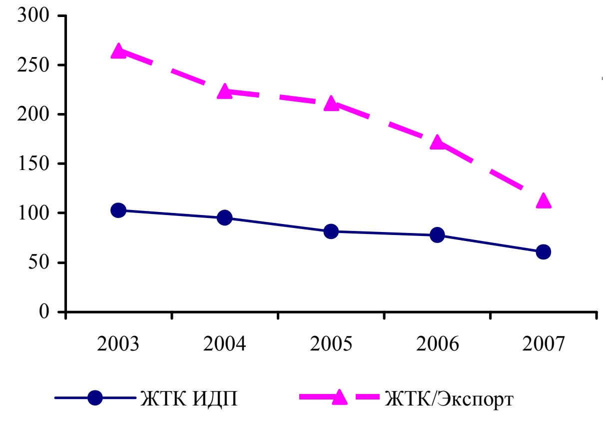

Кредиторлордун Париж клубунда 2002 жана 2005-жылдары жетишилген макулдашуулар Кыргызстанга орто мөөнөт мезгил аралыгында ликвиддүүлүк маселелерин чечүүгө мүмкүндүк берген.

2002-жылдын март айында Кыргыз Республикасы Кредиторлордун Париж клубу менен биринчи сүйлөшүүлөрдүн жыйынтыгында тышкы карызды тейлөө боюнча төлөмдөрдүн мөөнөтүн 2001-жылдын 6-декабрынан тартып 2004-жылдын 5-декабрына чейин узартууга (консолидация мезгили) жана эки тараптуу карыздарды жакшыртылган Хьюстон шарттарында реструктуризациялоого мүмкүндүк алган.

Кредиторлордун Париж клубу менен экинчи сүйлөшүүлөрдүн жыйынтыгында, 2005-жылдын мартында Кыргыз Республикасы эки тараптуу тышкы карызды тейлөө боюнча төлөмдөрдүн мөөнөтүн узартууга жана Эвиан ыкмасын колдонуунун негизинде аны реструктуризациялоо мүмкүндүгүн алган.

2007-жылдын акырына карата абал боюнча Париж клубунун чегинде Германия, Дания, Россия Федерациясы, Өзбекстан, Франция, Япония, Түркия, Пакистан, Индия, Кытай менен карыздарды консолидациялоо жана реструктуризациялоо жөнүндө келишимдерге кол коюлган.

Корея жана Кувейт менен сүйлөшүүлөр макулдашуу чегинде турат.

4.5-график. Кыргыз Республикасынын тышкы карызынын карыз алышуулардын шарттары боюнча 2008-жылдын 1-январына карата түзүмү

жалпы тышкы карыздан пайыздарда

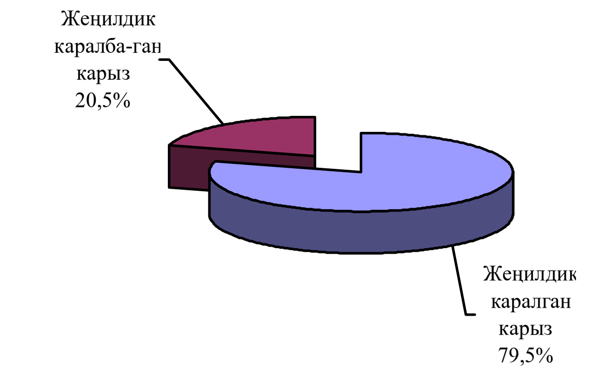

ЖЕКЕ ТЫШКЫ КАРЫЗ

Мамлекеттик эмес тышкы карыз 2007-жылдын акырына карата 211,9 млн. АКШ долларын түзгөн, бул өткөн жылдын көрсөткүчүнөн 10,0 пайызга төмөн. Жеке карыздык милдеттенмелердин төмөндөөсү негизинен тышкы карызды тейлөө боюнча төлөмдөрдүн көлөмүнүн көбөйүүсү менен шартталган.

Өкмөттүн гарантиясысыз тартылган инвестициялык келип түшүүлөр 2007-жылы 74,1 млн. АКШ долларын түзгөн, алардын ичинен 55,2 пайыз тике инвестициялар түрүндө, 44,8 пайыз башка инвестициялар түрүндө.

Жеке сектордун тышкы карызын тейлөө боюнча төлөмдөр отчеттук мезгилде 72,1 млн. АКШ долларын түзгөн, алардын ичинен тике инвестициялар боюнча 51,9 млн. АКШ долларын, башкалар боюнча 20,3 млн. АКШ долларын түзгөн.

4.1-таблица. Кыргыз Республикасынын тышкы карызы

	2003	2004	2005	2006	2007
Бир мезгилдин акырына карата ДТК *(млн. АКШ доллары)*	2 318,2	2 480,3	2 444,5	2 839,7	3 237,1
Бир мезгилдин акырына карата ЖТК *(млн. АКШ доллары)*	1 981,9	2 107,2	2 002,5	2 213,1	2 280,1
Бир мезгилдин акырына карата ЖТК ИДПга карата *(пайыздар)* [1]	102,6	95,0	81,4	77,7	60,5
Бир мезгилдин акырына карата ЖТК товарлар жана кызмат көрсөтүү экспортуна карата *(пайыздар)* [2]	264,8	223,5	211,6	172,3	112,8
ЖТК боюнча төлөм графиги *(млн. АКШ доллары)* [3]	177,6	213,4	161,0	100,1	187,8
ЖТКны иш жүзүндө тейлөө *(млн. АКШ доллары)*	135,4	167,7	109,0	90,4	167,7
ЖТКны тейлөө коэффициенти товарлар жана кызмат көрсөтүү экспортуна карата *(пайыздар)*					
- график боюнча	23,7	22,6	17,0	7,8	9,3
- иш жүзүндө	18,1	17,8	11,5	7,0	8,3
Бир мезгилдин акырына карата МТК *(млн. АКШ доллары)*	1 776,4	1 959,2	1 859,3	1 977,6	2 068,2
Бир мезгилдин акырына карата МТК ИДПга карата *(пайыздар)* [1]	91,9	88,3	75,6	69,4	54,9
Бир мезгилдин акырына карата МТК товарлар жана кызмат көрсөтүү экспортуна карата *(пайыздар)* [2]	237,3	207,8	196,5	153,9	102,3
МТК боюнча төлөм графиги *(млн. АКШ доллары)* [3]	96,7	106,3	112,5	69,3	69,9
МТКны иш жүзүндө тейлөө *(млн. АКШ доллары)*	54,0	61,1	60,6	62,7	66,3
МТКны тейлөө коэффициенти товарлар жана кызмат көрсөтүү экспортуна карата *(пайыздар)*					
- график боюнча	12,9	11,3	11,9	5,4	3,5
- иш жүзүндө	7,2	6,5	6,4	4,9	3,3

[1] жылдык ИДПга карата.

[2] товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн жылдык экспортуна карата.

[3] пайыздарды жана негизги сумманы төлөөнү камтыйт

4.2-таблица. Кыргыз Республикасынын тышкы карызынын кредиторлордун түрү боюнча түзүмү

(бир мезгилдин акырына карата абал боюнча)

	2003		2004		2005		2006		2007	
	млн. АКШ долл.	*жый. карата пайыз-да*	*млн. АКШ долл.*	*жый. карата пайыз-да*	*млн. АКШ долл.*	*жый. карата пайыз-да*	*млн. АКШ долл.*	*жый. карата пайыз-да*	*млн. АКШ долл.*	*жый. карата пайыз-да*
Жалпы тышкы карыз (I+II)	**1 981,9**	**100,0**	**2 107,2**	**100,0**	**2 002,5**	**100,0**	**2 213,1**	**100,0**	**2 280,1**	**100,0**
I. Мамлекеттик ж-а мамлекет тарабынан гарантияланган карыз	**1 776,4**	**89,6**	**1 959,2**	**93,0**	**1 859,3**	**92,8**	**1 977,6**	**89,4**	**2 068,2**	**90,7**
I.1 Көп тараптуу карыз[1]	1 211,4	61,1	1 350,4	64,1	1 281,4	64,0	1 376,4	62,2	1 455,1	63,8
ЭВФ	201,9	10,2	206,9	9,8	177,9	8,9	163,1	7,4	149,8	6,6
Дүйнөлүк банк	525,2	26,5	579,0	27,5	562,8	28,1	612,8	27,7	656,5	28,8
Реконструкциялоо жана өнүгүүнүн Европа банкы	39,7	2,0	32,7	1,6	24,7	1,2	16,6	0,7	10,4	0,5
Азия Өнүктүрүү Банкы	399,9	20,2	477,8	22,7	466,8	23,3	532,2	24,0	583,0	25,6
Реконструкциялоо жана өнүгүүнүн Ислам банкы	23,9	1,2	30,7	1,5	28,0	1,4	29,4	1,3	32,8	1,4
Айылчарбасын өнүктүрүүнүн Эларалык фонду	7,0	0,4	9,2	0,4	9,0	0,4	10,0	0,5	10,3	0,5
ОПЕК	7,3	0,4	7,0	0,3	6,3	0,3	5,6	0,3	4,9	0,2
Өнүгүүнүн Түндүк Фонду	6,4	0,3	6,9	0,3	6,0	0,3	6,7	0,3	7,4	0,3
I.2 Эки тараптуу карыз	555,3	28,0	599,8	28,5	574,8	28,7	598,8	27,1	611,4	26,8
I.2.1 КМШ өлкөлөрү	180,2	9,1	192,9	9,2	197,1	9,8	200,0	9,0	200,1	8,8
Россия[2]	168,6	8,5	181,8	8,6	186,0	9,3	188,9	8,5	191,5	8,4
Өзбекстан	11,6	0,6	11,1	0,5	11,1	0,6	11,1	0,5	8,6	0,4
I.2.2 Башка өлкөлөр	375,1	18,9	406,9	19,3	377,7	18,9	398,8	18,0	411,3	18,0
Түркия	45,8	2,3	46,3	2,2	46,3	2,3	48,4	2,2	49,3	2,2
Япония[2]	229,8	11,6	247,4	11,7	225,2	11,2	233,8	10,6	242,8	10,7
Германия[2]	37,1	1,9	45,0	2,1	40,8	2,0	58,8	2,7	65,3	2,9
Швейцария[2]	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Пакистан	8,4	0,4	10,0	0,5	10,0	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Кытай	13,3	0,7	13,6	0,6	13,6	0,7	14,0	0,6	8,2	0,4
Франция[2]	5,0	0,3	5,7	0,3	5,5	0,3	5,7	0,3	6,5	0,3
Кувейт фонду	15,5	0,8	15,6	0,7	15,7	0,8	15,7	0,7	16,8	0,7
Индия	0,9	0,0	1,0	0,0	1,0	0,1	1,0	0,0	1,0	0,0
Корея	14,1	0,7	16,5	0,8	16,7	0,8	18,4	0,8	18,2	0,8
Дания[2]	5,0	0,3	5,9	0,3	3,0	0,1	3,0	0,1	3,2	0,1
I.3 Мамлекет тарабынан гарантияланган карыз	9,7	0,5	9,1	0,4	3,1	0,2	2,4	0,1	1,7	0,1
II. Гарантияланбаган карыз	**205,5**	**10,4**	**148,0**	**7,0**	**143,2**	**7,2**	**235,5**	**10,6**	**211,9**	**9,3**

[1] эларалык финнсы институттарын кошо алганда, көп тараптуу негизде иш алып баруучу кредиторлор

[2] Париж Клубуна катышуучу өлкөлөр

5. КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЭЛАРАЛЫК ИНВЕСТИЦИЯЛЫК ПОЗИЦИЯСЫ

Тышкы дүйнөнүн алдындагы милдеттенмелердин аларга ээ болгон өлкөлөрдүн четөлкө активдеринен артышы 2007-жылдын акырына карата Кыргыз Республикасынын терс маанидеги таза эларалык инвестициялык позициясын 1873,0 млн. АКШ доллары өлчөмүндө түптөгөн, бул өткөн мезгилдин тиешелүү көрсөткүчүнөн 0,4 пайызга аз.

Кыргыз Республикасынын тышкы финансылык активдеринин көлөмү 2008-жылдын 1-январына карата 1695,8 млн. сомду түзгөн, бул 2007-жылдын 1-январындагы деңгээлден 33,5 пайызга артат. Эң башкысы, бул өзгөрүү камдык активдердин запасынын 2007-жылдын 1-январына карата алардын запасына салыштырмалуу 46,6 пайызга көбөйүүсү менен түшүндүрүлөт. Мындан тышкары, запастардагы көбөйүү тике инвестициялар боюнча жүргөн. 2007-жылдын жыйынтыктары боюнча четөлкөгө тике инвестициялардын запастарында 21,9 млн. АКШ долларына көбөйүү курстардын өзгөрүүсүнүн эсебинен жүргөн жана 2008-жылдын 1-январына карата тике инвестициялардын запастары 17,9 млн. АКШ долларын түзгөн. Ошондой эле, портфелдик инвестициялардын запастарында да олуттуу көбөйүү байкалып, 2,6 эсеге көбөйгөндүгү катталган жана 2008-жылдын 1-январына карата портфелдик инвестициялардын запастары 50,5 млн. АКШ долларын түзгөн.

Тышкы финансылык милдеттенмелердин көлөмү 2008-жылдын 1-январына карата 3568,8 млн. АКШ долларын түзгөн. Отчеттук мезгилде көбөйүү жагына ыктаган өзгөрүү 13,3 пайызды түзгөн. Тышкы финансылык милдеттенмелердин динамикасы көп өлчөмдө тике инвестициялардын өзгөрүүлөрү менен аныкталган. Алсак, 2007-жылдын акырына карата тике инвестициялар 893,5 млн. АКШ долларын түзгөн, бул 2006-жылдын деңгээлинен 26,7 пайызга жогору. Башка инвестициялардын түзүлүшүнө мамлекеттик башкаруу сектору тарабынан алынган кредиттер кыйла таасир эткен. 2008-жылдын башталышына карата мамлекеттик башкаруу секторуна кредиттер 1814,6 млн. АКШ долларын түзүп, 5,7 пайызга көбөйгөн.

5.1-график. ЭИСнын динамикасы

млн. АКШ доллары, жыл соңуна карата

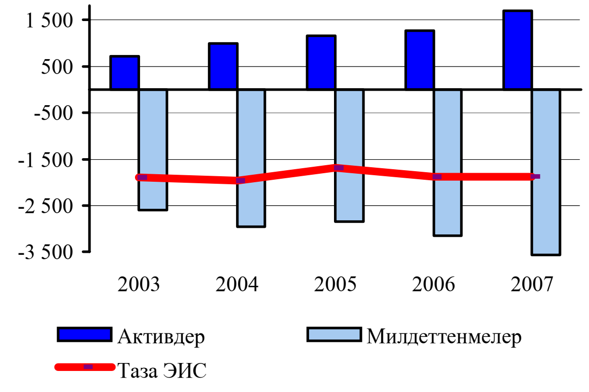

5.1-таблица. 2007-жылдын биринчи январына жана 2008-жылдын биринчи январына карата абал боюнча Кыргыз Республикасынын эларалык инвестицияларынын балансы

(млн. АКШ долларында)

	07.01.01 карата калдык	*Жүргүзүлгөн операциялар-дан улам өзгөрүүлөр*	*Баалардын өзгөрүүсү*	*Курстардын өзгөрүүсү*	*Башка өзгөрүүлөр*	*08.01.01 карата калдык*
А	*1*	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
А. Активдер	1 270,4	306,3	-29,0	97,5	22,8	1 695,8
Четөлкөгө тике инвестициялар	3,4	-0,2	-7,2	21,9	—	17,9
Портфелдик инвестициялар	19,3	19,2	-38,7	—	22,8	50,5
Финансы деривативдери	—	—	—	—	—	—
Башка инвестициялар	433,4	-19,5	—	19,9	—	433,7
Нак акчалар жана депозиттер	236,0	-30,1	—	2,9	—	208,8
Кредиттер	17,4	3,0	—	0,2	—	20,6
АКЖО (ОДКР)	—	—	—	—	—	—
Мамлекеттик башкаруу сектору	0,3	-0,3	—	—	—	—
Банктар	17,1	3,3	—	0,2	—	20,6
Башка секторлор	—	—	—	—	—	—
Соодалык кредиттер	177,1	27,6	—	16,8	—	221,5
Башка активдер	2,9	-20,0	—	—	—	-17,1
Камдык активдер	814,3	306,8	16,9	55,8	—	1 193,7
Монетардык алтын	52,8	—	16,7	—	—	69,5
АКУ (СПЗ)	33,3	-20,4	—	0,8	—	13,7
ЭВФтеги камдык позиция	—	—	—	—	—	—
Четөлкө валютасы	728,2	327,1	0,2	54,9	—	1 110,5
Нак акчалар жана депозиттер	518,4	153,7	—	73,3	—	745,4
АКЖОдо	132,2	130,7	—	43,3	—	306,2
банктарда	386,2	23,0	—	30,0	—	439,2
Четөлкө баалуу кагаздары	209,7	173,5	0,2	-18,4	—	365,1
Облигациялар жана башка карыздык баалуу кагаздар	—	—	—	—	—	—
Акча рыногунун инструменттери жана деривативдер	209,7	173,5	0,2	-18,4	—	365,1
Б. Милдеттенмелер	3 150,3	313,1	-19,5	180,9	-56,0	3 568,8
Кыргыз Республикасына тике инвестициялар	705,4	207,9	-19,5	70,8	-71,1	893,5
Портфелдик инвестициялар	6,6	1,5	—	0,8	-0,2	8,7
Финансы деривативдери	—	—	—	—	—	—
Башка инвестициялар	2 438,3	103,7	—	109,3	15,3	2 666,5
Нак акчалар жана депозиттер	119,6	81,1	—	3,8	—	204,5
Кредиттер	2 032,4	9,2	—	92,1	1,9	2 135,7
АКЖО	163,1	-20,7	—	7,4	—	149,8
Мамлекеттик башкаруу сектору	1 814,6	28,1	—	73,8	1,9	1 918,3
Банктар	18,0	-14,5	—	18,6	—	22,1
Башка секторлор	36,8	16,4	—	-7,8	—	45,4
Соодалык кредиттер	286,4	13,3	—	13,4	13,4	326,4
Башка милдеттенмелер	—	—	—	—	—	—
В. Таза эларалык инвестициялык позиция (А-Б)	-1 879,9	-6,8	-9,5	-83,4	78,9	-1 873,0

5.2-таблица. Кыргыз Республикасынын 2003-жылдан 2007-жылга чейинки мезгил аралыгында четөлкө активдеринин жана милдеттенмелеринин динамикасы
(млн. АКШ долларында)

	03.01.01 карата калдык	*04.01.01 карата калдык*	*05.01.01 карата калдык*	*06.01.01 карата калдык*	*07.01.01 карата калдык*	*08.01.01 карата калдык*
А. Активдер	551,2	711,4	991,3	1 159,3	1 270,4	1 695,8
Четөлкөгө тике инвестициялар	39,3	39,3	83,2	147,5	3,4	17,9
Портфелдик инвестициялар	6,2	7,6	17,4	14,9	19,3	50,5
Акционердик капиталга	—	—	—	—	—	27,7
Карыздык баалуу кагаздар	6,2	7,6	17,4	14,9	19,3	22,8
Финансы деривативдери	—	—	—	—	—	—
Башка инвестициялар	216,0	305,4	347,0	388,4	433,4	433,7
Нак акчалар жана депозиттер	88,7	151,3	200,4	216,7	236,0	208,8
Кредиттер	6,8	6,5	15,0	17,9	17,4	20,6
АКЖО (ОДКР)	—	—	—	—	—	—
Мамлекеттик башкаруу сектору	1,4	1,1	0,8	0,6	0,3	—
Банктар	5,4	5,4	14,2	17,3	17,1	20,6
Башка секторлор	—	—	—	—	—	—
Соодалык кредиттер	93,6	117,8	110,1	150,0	177,1	221,5
Жана башка активдер	27,0	29,8	21,4	3,9	2,9	-17,1
Камдык активдер	289,7	359,2	543,8	608,5	814,3	1 193,7
Монетардык алтын	7,9	9,6	18,9	42,6	52,8	69,5
АКУ (СДР)	0,6	10,2	19,7	5,3	33,3	13,7
ЭВФтеги камдык позиция	—	—	—	—	—	—
Четөлкө валютасы	281,2	339,3	505,1	560,6	728,2	1 110,5
Четөлкө баалуу кагаздары	22,1	146,9	155,0	126,5	209,7	365,1
Б. Милдеттенмелер	2 348,1	2 603,5	2 957,9	2 843,1	3 150,3	3 568,8
Кыргыз Республикасына тике инвестициялар	479,1	523,4	724,9	562,8	705,4	893,5
Портфелдик инвестициялар	0,5	5,7	6,0	6,1	6,6	8,7
Акционердик капиталга	0,5	5,7	6,0	6,1	6,6	8,7
Карыздык баалуу кагаздар	—	—	—	—	—	—
Финансы деривативдери	29,7	24,6	—	—	—	—
Жана башка инвестициялар	1 838,8	2 049,8	2 227,0	2 274,1	2 438,3	2 666,5
Нак акчалар жана депозиттер	27,1	70,1	112,4	152,7	119,6	204,5
Кредиттер	1 695,2	1 831,7	2 003,9	1 902,5	2 032,4	2 135,7
АКЖО (ОДКР)	185,2	201,9	206,9	177,9	163,1	149,8
Мамлекеттик башкаруу сектору	1 401,1	1 574,5	1 752,3	1 681,4	1 814,6	1 918,3
Банктар	10,1	5,4	7,2	8,3	18,0	22,1
Жана башка секторлор	98,8	49,9	37,5	34,9	36,8	45,4
Соодалык кредиттер	116,4	148,0	110,7	218,9	286,4	326,4
Жана башка милдетенмелер	0,1	—	—	—	—	—
С. Таза эларалык инвестициялык позиция (А-Б)	-1 796,9	-1 892,0	-1 966,6	-1 683,8	-1 879,9	-1 873,0

I тиркеме: Таблицалар жана графиктер

1.1-таблица: Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми (нейтралдуу түрүндө)

(млн. АКШ долларында)

	2003	2004	2005	2006	2007
Күндөлүк операциялар эсеби	**-42,5**	**28,4**	**-38,4**	**-287,2**	**-228,3**
Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр	-134,5	-184,3	-450,5	-968,5	-1196,4
Товарлар*	-132,8	-170,6	-418,7	-886,5	-1298,5
Товарлардын экспорту (ФОБ)	590,3	733,2	686,8	906,0	1337,0
экспорт	330,7	445,8	456,1	604,8	927,1
монетардык эмес алтын	259,6	287,4	230,7	206,0	224,8
Товарлардын импорту (ФОБ)	-723,1	-903,8	-1105,5	-1792,4	-2635,5
импорт (СИФ)	-714,0	-939,0	-1099,5	-1715,8	-2408,6
нарк боюнча оңдоолор	49,3	69,9	86,3	138,7	158,0
порттордон алынуучу товарлар	-2,9	-3,4	-2,8	-2,4	-8,4
камтуу чөйрөсүнө оңдоолор	-55,5	-32,7	-90,5	-212,9	-376,5
кайра иштетүү үчүн товарлар	—	1,4	1,0	—	—
Кызмат көрсөтүүлөр	-1,7	-13,7	-31,8	-82,0	102,1
экспорт	158,2	209,8	259,4	378,7	684,3
импорт	-159,9	-223,5	-291,3	-460,8	-582,2
Транспорттук кызмат көрсөтүүлөр	-22,3	-37,9	-64,9	-121,4	-197,8
экспорт	41,9	50,8	60,6	56,6	139,3
импорт	-64,2	-88,7	-125,5	-178,0	-337,1
Темиржол транспорту	-26,8	-37,6	-57,0	-89,1	-177,7
экспорт	10,5	11,4	17,2	20,1	34,4
импорт	-37,3	-49,0	-74,2	-109,2	-212,2
Аба транспорту	12,9	16,0	8,6	-0,9	12,6
экспорт	26,1	32,7	36,5	32,2	92,5
импорт	-13,3	-16,7	-27,9	-33,0	-79,9
Автомобиль транспорту	-7,6	-9,1	-15,1	-26,3	-20,5
экспорт	2,0	4,6	2,3	1,7	2,9
импорт	-9,6	-13,6	-17,4	-28,0	-23,5
Транспорттун башка түрлөрү	-0,9	-7,2	-1,4	-5,2	-12,1
экспорт	3,2	2,1	4,4	2,6	9,5
импорт	-4,1	-9,3	-5,9	-7,8	-21,6
Кыдыруулар	31,2	25,3	14,6	75,3	255,8
экспорт	47,8	75,6	73,0	167,0	345,5
импорт	-16,6	-50,3	-58,4	-91,6	-89,7
Ишкердик кыдыруулар	11,8	5,9	0,5	23,2	101,0
экспорт	20,5	32,5	31,4	71,8	148,6
импорт	-8,8	-26,6	-30,9	-48,6	-47,6
Жеке кыдыруулар	19,4	19,5	14,2	52,1	154,8
экспорт	27,2	43,1	41,6	95,2	196,9
импорт	-7,8	-23,6	-27,4	-43,1	-42,2
Байланыш кызмат көрсөтүүлөрү	0,4	1,9	0,4	4,2	4,6
экспорт	8,7	8,0	6,4	10,1	12,0
импорт	-8,2	-6,1	-6,0	-5,9	-7,4
Курулуш жагынан кызмат көрсөтүүлөр	3,0	6,8	16,8	16,4	5,0
экспорт	5,7	8,3	19,0	19,7	16,8
импорт	-2,7	-1,6	-2,1	-3,3	-11,8
Камсыздандыруу жагынан кызмат көрсөтүүлөр	-13,8	-13,0	-14,7	-16,9	-4,4
экспорт	1,3	0,2	0,2	1,4	5,0
импорт	-15,0	-13,2	-14,9	-18,3	-9,4

* Алып-сатарлардын соодасын жана Улуттук банктын, УСКнын баа берүүлөрүн эске алуу менен

2006				2007				
I	II	III	IV	I	II	III	IV	
-20,8	**-26,5**	**-18,8**	**-221,0**	**-126,0**	**-61,8**	**77,1**	**-117,6**	**Күндөлүк операциялар эсеби**
-116,9	-175,8	-238,9	-436,8	-245,2	-302,5	-242,6	-406,1	Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр
-108,9	-151,9	-247,0	-378,7	-204,0	-302,2	-324,8	-467,5	Товарлар*
201,5	229,1	218,9	256,5	299,6	307,6	354,0	375,7	Товарлардын экспорту (ФОБ)
116,2	143,8	149,5	195,4	202,1	205,4	245,4	274,2	экспорт
61,9	61,3	45,4	37,3	51,2	55,9	62,4	55,3	монетардык эмес алтын
-310,4	-381,0	-465,8	-635,2	-503,6	-609,8	-678,8	-843,2	Товарлардын импорту (ФОБ)
-302,9	-370,3	-444,1	-598,4	-488,3	-554,5	-627,7	-738,0	импорт (СИФ)
24,9	30,4	36,5	46,9	31,2	36,6	41,4	48,8	порттордон алынуучу товарлар
-0,3	-0,9	-0,9	-0,3	-0,1	-0,1	-0,1	-8,1	монетардык эмес алтын
-32,0	-40,2	-57,3	-83,4	-46,4	-91,7	-92,3	-146,0	камтуу чөйрөсүнө оңдоолор
—	—	—	—	—	—	—	—	кайра иштетүү үчүн товарлар
-8,0	-23,9	8,0	-58,1	-41,1	-0,3	82,1	61,4	Товарлардын импорту (ФОБ)
61,6	93,8	123,2	100,1	95,3	146,6	219,7	222,5	импорт (СИФ)
-69,6	-117,7	-115,2	-158,3	-136,5	-147,0	-137,6	-161,2	нарк боюнча оңдоолор
-19,2	-25,8	-36,6	-39,8	-48,1	-45,4	-54,5	-49,9	порттордон алынуучу товарлар
12,5	15,8	15,2	13,1	21,3	37,6	34,8	45,6	камтуу чөйрөсүнө оңдоолор
-31,7	-41,6	-51,8	-52,9	-69,5	-82,9	-89,3	-95,4	иштеп чыгуу үчүн товарлар
-15,6	-19,2	-24,1	-30,2	-35,7	-40,6	-47,5	-53,9	
4,6	6,4	4,9	4,2	9,0	8,7	8,7	8,0	Кызмат көрсөтүүлөр
-20,2	-25,6	-29,1	-34,4	-44,7	-49,3	-56,2	-61,9	экспорт
0,8	-1,0	0,1	-0,9	-4,5	3,2	2,2	11,8	импорт
7,2	7,7	9,3	8,0	10,2	25,6	23,3	33,4	Транспорттук кызмат көрсөтүүлөр
-6,3	-8,6	-9,2	-8,9	-14,7	-22,5	-21,1	-21,6	экспорт
-4,6	-5,9	-7,8	-7,9	-5,4	-5,3	-4,9	-4,8	импорт
0,2	0,4	0,4	0,7	0,5	0,4	0,6	1,5	экспорт
-4,9	-6,3	-8,2	-8,6	-5,9	-5,7	-5,6	-6,3	импорт
0,2	0,3	-4,8	-0,8	-2,5	-2,6	-4,2	-2,9	Транспорттун башка түрлөрү
0,5	1,4	0,6	0,2	1,7	2,9	2,2	2,7	экспорт
-0,3	-1,1	-5,3	-1,0	-4,1	-5,5	-6,4	-5,6	импорт
8,6	11,3	42,1	13,3	15,4	32,7	114,7	93,0	Кыдыруулар
15,8	34,7	67,1	49,4	40,2	64,5	121,4	119,4	экспорт
-7,1	-23,4	-25,0	-36,1	-24,8	-31,8	-6,7	-26,4	импорт
3,0	2,5	15,6	2,1	4,2	10,9	48,6	37,3	Ишкердик кыдыруулар
6,8	14,9	28,9	21,2	17,3	27,7	52,2	51,3	экспорт
-3,8	-12,4	-13,3	-19,1	-13,1	-16,9	-3,6	-14,0	импорт
5,6	8,8	26,5	11,2	11,3	21,8	66,0	55,6	Жеке кыдыруулар
9,0	19,8	38,3	28,2	22,9	36,8	69,2	68,1	экспорт
-3,4	-11,0	-11,8	-17,0	-11,6	-14,9	-3,2	-12,4	импорт
0,6	0,7	1,3	1,6	1,4	1,3	1,4	0,4	Байланыш кызмат көрсөтүүлөрү
1,9	2,1	2,8	3,3	2,9	2,9	3,5	2,7	экспорт
-1,3	-1,4	-1,5	-1,7	-1,4	-1,6	-2,1	-2,3	импорт
1,1	4,3	8,1	3,0	0,3	3,5	0,7	0,6	Курулуш жагынан кызмат көрсөтүүлөр
1,6	5,6	8,6	3,9	1,8	5,4	5,8	3,8	экспорт
-0,5	-1,3	-0,6	-0,9	-1,5	-1,9	-5,1	-3,3	импорт
-3,5	-4,2	-4,2	-4,9	-1,6	-1,4	-2,2	0,8	Камсыздандыруу жагынан кызмат көрсөтүүлөр
0,1	0,1	0,6	0,5	0,8	0,9	0,2	3,2	экспорт
-3,7	-4,3	-4,8	-5,5	-2,4	-2,3	-2,3	-2,4	импорт

* Алып-сатарлардын соодасын жана Улуттук банктын, УСКнын баа берүүлөрүн эске алуу менен

1.1-таблица (уландысы)

	2003	2004	2005	2006	2007
Финансылык кызмат көрсөтүүлөр	-3,8	-10,8	-0,7	-1,6	-5,4
экспорт	0,6	1,9	3,8	2,0	3,7
импорт	-4,4	-12,7	-4,4	-3,6	-9,0
Компьютердик ж-а маалымат жагынан кызмат көрс-лөр	-2,0	-2,5	-1,0	-0,4	-3,2
экспорт	1,5	0,7	1,2	1,3	1,1
импорт	-3,5	-3,3	-2,2	-1,7	-4,4
Мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөр	18,6	12,5	21,6	22,5	25,5
экспорт	21,2	17,3	25,9	27,3	30,7
импорт	-2,6	-4,8	-4,2	-4,8	-5,2
Ишкердик кызмат көрсөтүүлөр	-15,4	1,7	10,2	-40,5	2,9
экспорт	24,2	38,4	62,7	83,1	84,8
импорт	-39,5	-36,7	-52,5	-123,7	-82,0
анын ичинде, Техникалык жардам	-20,3	-20,8	-21,0	-21,1	-20,4
Жана башка кызмат көрсөтүүлөр	2,4	2,4	-14,3	-19,8	19,1
экспорт	5,6	8,6	6,7	10,2	45,3
импорт	-3,1	-6,3	-21,0	-29,9	-26,2
Кирешелер	-62,0	-102,2	-88,2	-48,2	-52,4
Эмгекке төлөөлөр	-13,3	-14,2	-20,4	-24,2	-20,8
Инвестициялардан түшкөн кирешелер	-48,7	-88,0	-67,8	-24,0	-31,6
Тике инвестициялар	-26,7	-57,6	-36,0	-39,8	-39,5
Бөлүштүрүлгөн пайда	-0,1	—	-2,3	-14,0	-0,2
Реинвестицияланган кирешелер	-21,8	-48,0	-30,7	-21,0	-33,6
Карыздан алынган кирешелер (пайыздар)	-4,9	-9,5	-3,0	-4,8	-5,8
Портфелдик инвестициялар	0,3	0,1	—	0,1	0,2
Башка инвестициялар	-22,3	-30,5	-31,8	15,8	7,7
Кредиттер боюнча пайыздар (график)	-24,8	-36,7	-37,2	-19,5	-29,3
АКЖО (ОДКР)	-1,0	-1,0	-1,0	-0,9	-0,8
Мамлекеттик башкаруу сектору	-23,7	-30,2	-30,9	-16,9	-17,7
Банктар	2,0	—	-0,9	-1,2	-9,2
Башка секторлор	-2,0	-5,5	-4,4	-0,5	-1,6
Башка инвестиялар боюнча ж.б. кирешелер	2,5	6,1	5,5	35,2	37,0
Күндөлүк трансферттер	154,0	314,9	500,3	729,5	1020,5
Мамлекеттик башкаруу сектору	17,0	23,7	23,0	12,4	30,9
Товардык гранттар	8,8	13,6	14,7	10,4	11,5
Техникалык жардам	—	—	—	—	—
Эларалык уюмдарга төлөмдөр	-1,3	-1,9	-1,6	-4,7	-3,4
Акчалай гранттар	9,5	12,0	10,0	6,7	22,8
Башка секторлор	137,0	291,2	477,3	717,1	989,6
Иштеп жүргөндөрдүн акчалай которуулары	107,5	270,0	448,7	686,7	953,4
Түшүүлөр	112,7	285,4	481,5	730,6	1023,2
Агылып чыгуу	-5,2	-15,4	-32,8	-43,9	-69,8
Башка трансферттер	29,5	21,2	28,6	30,4	36,2
Капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби	**-24,8**	**-4,2**	**-28,1**	**100,0**	**-47,9**
Капитал менен операциялар эсеби	-0,9	-19,9	-20,5	-43,9	-74,9
Капиталдык трансферттер	-0,9	-19,9	-20,5	-43,9	-74,9
Мамлекеттик башкаруу сектору	27,5	22,7	23,1	29,4	36,3
Товар түрүндөгү гранттар	7,5	2,7	3,1	9,4	16,3
Техникалык жардам	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Башка секторлор	-28,4	-42,6	-43,7	-73,3	-111,2
Элдин көчүп кетүүсүнө байланыштуу трансферттер*	-29,0	-43,8	-63,5	-73,6	-119,8
Түшүүлөр	7,8	9,6	8,7	8,1	9,4
Агылып чыгуу	-36,8	-53,4	-72,2	-81,7	-129,1
Карызды жокко чыгаруу	—	—	19,0	—	—
Башка трансферттер	0,6	1,2	0,8	0,3	8,6

* 2005-жылдын III чейрегинен тартып Улуттук банктын берген баасы боюнча маалыматтар

2006				2007				
I	II	III	IV	I	II	III	IV	
-0,4	-0,7	-0,3	-0,1	-0,4	—	-4,3	-0,8	Финансылык кызмат көрсөтүүлөр
0,2	0,3	0,6	0,8	0,9	0,9	0,7	1,1	экспорт
-0,7	-1,0	-1,0	-0,9	-1,3	-0,8	-5,0	-1,9	импорт
-0,5	0,1	0,3	-0,3	-0,4	-0,4	-1,2	-1,2	Компьютердик ж-а маалымат жагынан кызмат көрс-лөр
0,2	0,4	0,6	0,2	0,1	0,3	0,2	0,5	экспорт
-0,7	-0,3	-0,3	-0,4	-0,5	-0,7	-1,4	-1,7	импорт
6,6	4,1	6,7	5,1	4,9	5,5	13,2	2,0	Мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөр
7,3	5,6	7,9	6,6	6,1	6,9	14,5	3,2	экспорт
-0,7	-1,5	-1,1	-1,5	-1,2	-1,5	-1,3	-1,2	импорт
3,1	-10,3	-3,3	-30,0	-11,4	3,5	4,4	6,4	Ишкердик кызмат көрсөтүүлөр
20,2	25,3	18,3	19,3	16,0	19,2	22,4	27,2	экспорт
-17,1	-35,6	-21,7	-49,3	-27,4	-15,7	-18,0	-20,8	импорт
-5,1	-5,3	-5,7	-5,0	-5,0	-5,0	-5,1	-5,2	анын ичинде, Техникалык жардам
-4,3	-3,4	-6,0	-6,1	-1,3	0,5	9,9	10,0	Жана башка кызмат көрсөтүүлөр
1,8	3,9	1,5	3,0	5,2	8,1	16,2	15,7	экспорт
-6,1	-7,3	-7,5	-9,1	-6,5	-7,6	-6,3	-5,7	импорт
-20,0	-20,7	-0,3	-7,2	-30,4	-8,0	-11,1	-2,8	Кирешелер
-6,6	-6,2	-5,8	-5,7	-5,2	-5,3	-4,8	-5,4	Эмгекке төлөөлөр
-13,4	-14,5	5,4	-1,5	-25,2	-2,7	-6,3	2,6	Инвестициялардан түшкөн кирешелер
-14,0	-13,6	-12,1	-0,1	-28,8	-2,5	-11,8	3,5	Тике инвестициялар
-0,5	-1,4	-13,3	1,1	-7,2	5,9	1,3	-0,1	Бөлүштүрүлгөн пайда
-12,6	-11,4	2,9	—	-19,7	-5,7	-12,6	4,5	Реинвестицияланган кирешелер
-1,0	-0,8	-1,8	-1,2	-1,9	-2,6	-0,5	-0,8	Карыздан алынган кирешелер (пайыздар)
—	—	—	—	0,1	—	—	0,2	Портфелдик инвестициялар
0,6	-0,9	17,5	-1,5	3,6	-0,2	5,5	-1,1	Башка инвестициялар
-3,1	-5,4	-3,7	-7,3	-4,5	-7,9	-5,8	-11,0	Кредиттер боюнча пайыздар (график)
—	-0,4	—	-0,4	—	-0,4	—	-0,4	АКЖО (ОДКР)
-2,8	-5,0	-2,9	-6,2	-2,8	-5,2	-2,9	-6,8	Мамлекеттик башкаруу сектору
-0,2	0,1	-0,5	-0,6	-1,4	-1,9	-2,7	-3,2	Банктар
-0,1	-0,1	-0,2	-0,1	-0,3	-0,5	-0,2	-0,6	Башка секторлор
3,7	4,5	21,2	5,9	8,1	7,7	11,3	9,9	Башка инвестиялар боюнча ж.б. кирешелер
116,1	170,0	220,4	223,0	149,6	248,7	330,8	291,3	Күндөлүк трансферттер
1,2	1,9	7,3	1,9	1,8	10,6	10,8	7,8	Мамлекеттик башкаруу сектору
1,6	2,7	3,8	2,4	2,3	1,4	6,5	1,3	Товардык гранттар
—	—	—	—	—	—	—	—	Техникалык жардам
-0,4	-0,7	-1,5	-2,1	-0,5	-0,8	-1,0	-1,1	Эларалык уюмдарга төлөмдөр
—	—	5,0	1,7	—	10,0	5,2	7,6	Акчалай гранттар
114,9	168,0	213,2	221,1	147,8	238,1	320,0	283,6	Башка секторлор
109,6	166,0	205,1	206,0	145,1	222,6	317,8	267,9	Иштеп жүргөндөрдүн акчалай которуулары
116,7	177,2	217,5	219,2	159,1	240,1	335,1	288,9	Түшүүлөр
-7,1	-11,2	-12,3	-13,2	-14,0	-17,6	-17,3	-21,0	Агылып чыгуу
5,3	2,0	8,0	15,1	2,7	15,6	2,2	15,6	Башка трансферттер
81,7	**85,8**	**-66,9**	**-0,5**	**61,2**	**5,1**	**-98,4**	**-15,8**	**Капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби**
-4,5	-11,1	-13,2	-15,2	-29,3	-21,2	-9,2	-15,3	Капитал менен операциялар эсеби
-4,5	-11,1	-13,2	-15,2	-29,3	-21,2	-9,2	-15,3	Капиталдык трансферттер
6,6	5,1	8,5	9,2	8,5	6,7	15,3	5,7	Мамлекеттик башкаруу сектору
1,6	0,1	3,5	4,2	3,5	1,7	10,3	0,7	Товар түрүндөгү гранттар
5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	Техникалык жардам
-11,1	-16,1	-21,7	-24,4	-37,8	-27,9	-24,5	-21,0	Башка секторлор
-11,1	-16,2	-21,7	-24,5	-38,1	-31,0	-28,8	-21,9	Элдин көчүп кетүүсүнө байланыштуу трансферттер*
1,9	2,2	2,1	1,9	2,4	2,1	2,3	2,5	Түшүүлөр
-13,0	-18,4	-23,8	-26,4	-40,4	-33,2	-31,1	-24,4	Агылып чыгуу
—	—	—	—	—	—	—	—	Карызды жокко чыгаруу
—	0,1	0,1	0,1	0,3	3,1	4,3	0,8	Башка трансферттер

* 2005-жылдын III чейрегинен тартып Улуттук банктын берген баасы боюнча маалыматтар

1.1-таблица (уландысы)

	2003	2004	2005	2006	2007
Финансы эсеби	-24,0	15,7	-7,6	143,9	26,9
Тике инвестициялар*	45,5	131,5	42,6	182,0	208,1
Чет мамлекеттерге	—	-43,9	—	—	0,2
Кыргыз Республикасына	45,5	175,5	42,6	182,0	207,9
Түшүүлөр	144,0	306,2	210,3	410,6	436,8
Агылып чыгуу	-98,4	-130,8	-167,7	-228,6	-228,9
Акционердик капиталга	14,9	149,5	16,2	31,5	16,4
Түшүүлөр	23,4	163,9	33,0	73,5	64,5
Агылып чыгуу	-8,5	-14,3	-16,8	-42,0	-48,1
Реинвестицияланган кирешелер	21,8	48,0	30,7	21,0	33,6
Башка капитал	8,8	-22,1	-4,3	129,5	157,9
Түшүүлөр	98,8	94,3	146,6	316,0	338,7
Агылып чыгуу	-89,9	-116,4	-150,9	-186,5	-180,8
Портфелдик инвестициялар	6,0	-9,5	2,3	-3,0	-17,7
Активдер	1,1	-9,5	2,3	-3,0	-19,2
Карыздык баалуу кагаздар	1,1	-9,5	2,3	-3,0	-19,0
Милдеттенмелер	5,0	—	—	—	1,5
Акционердик капиталга	5,0	—	—	—	1,5
Карыздык баалуу кагаздар	—	—	—	—	—
Финансы деривативдери	-20,0	-20,5	—	—	—
Активдер	-20,0	-20,5	—	—	—
Башка инвестициялар	-4,7	74,7	28,1	134,8	143,3
Активдер	-76,6	-35,8	-47,5	-24,0	19,5
Нак акчалар жана депозиттер	-60,2	-53,7	-21,4	-11,7	26,8
Банктар	-50,2	-63,2	-15,1	-17,0	37,7
Башка секторлор	-10,0	9,5	-6,3	5,2	-10,8
Соодалык кредиттер	-18,2	8,4	-45,1	-13,5	-27,6
Башка секторлор	-18,2	8,4	-45,1	-13,5	-27,6
Узак мөөнөттүү	-12,2	5,6	-30,2	-9,1	-18,5
Кыска мөөнөттүү	-6,0	2,8	-14,9	-4,5	-9,1
Башка активдер	1,8	9,6	19,0	1,3	20,3
АКЖО (ОДКР)	1,7	9,3	18,7	1,0	20,0
Мамлекеттик башкаруу сектору	0,1	0,3	0,3	0,3	0,3
Милдеттенмелер	71,9	110,4	75,6	158,7	123,8
Нак акчалар жана депозиттер	41,5	40,7	-18,2	-36,3	81,1
Банктар	41,5	40,7	-18,2	-36,3	81,1
Соодалык кредиттер	9,9	-21,2	19,8	132,7	13,3
Башка секторлор	9,9	-21,2	19,8	132,7	13,3
Узак мөөнөттүү	5,5	-11,7	10,9	73,0	7,3
Кыска мөөнөттүү	4,5	-9,5	8,9	59,7	6,0
Кредиттер	-19,6	47,0	12,2	52,6	9,2
Алынганы	251,5	240,7	183,2	145,7	104,5
АКЖО (ОДКР)	29,5	28,4	18,4	3,8	4,0
Узак мөөнөттүү	29,5	28,4	18,4	3,8	4,0
Мамлекеттик башкаруу сектору	75,5	99,2	66,9	78,6	55,0
Узак мөөнөттүү	75,5	99,2	66,9	78,6	55,0
Кыска мөөнөттүү	—	—	—	—	—

* Улуттук банктын баа берүү маалыматтары

2006				2007				
I	II	III	IV	I	II	III	IV	
86,1	96,8	-53,7	14,7	90,4	26,3	-89,3	-0,5	Финансы эсеби
10,9	112,9	-15,3	73,5	55,5	56,6	78,4	17,5	Тике инвестициялар*
—	—	—	—	0,5	0,5	-1,0	0,2	Чет мамлекеттерге
10,9	112,9	-15,3	73,5	55,0	56,1	79,4	17,3	Кыргыз Республикасына
78,1	136,1	50,2	146,1	87,3	119,3	117,9	112,4	Түшүүлөр
-67,3	-23,2	-65,5	-72,6	-32,3	-63,1	-38,4	-95,1	Агылып чыгуу
10,0	4,3	4,5	12,6	19,8	-15,2	3,7	8,2	Акционердик капиталга
11,1	5,5	11,0	45,9	20,7	12,6	4,4	26,8	Түшүүлөр
-1,1	-1,1	-6,5	-33,3	-1,0	-27,9	-0,7	-18,6	Агылып чыгуу
12,6	11,4	-2,9	—	19,7	5,7	12,6	-4,5	Реинвестицияланган кирешелер
-11,7	97,2	-16,9	60,9	15,6	65,6	63,1	13,6	Башка капитал
54,4	119,2	42,2	100,2	46,9	100,9	100,9	90,1	Түшүүлөр
-66,1	-22,0	-59,0	-39,3	-31,3	-35,3	-37,7	-76,5	Агылып чыгуу
-1,6	-2,1	-0,3	1,0	-6,1	-7,2	-0,8	-3,6	Портфелдик инвестициялар
-1,6	-2,1	-0,3	1,0	-6,3	-7,2	-2,0	-3,8	Активдер
-1,6	-2,1	-0,3	1,0	-6,1	-7,2	-2,0	-3,8	Карыздык баалуу кагаздар
—	—	—	—	0,2	—	1,1	0,2	Милдеттенмелер
—	—	—	—	0,2	—	1,1	0,2	Акционердик капиталга
—	—	—	—	—	—	—	—	Карыздык баалуу кагаздар
—	—	—	—	—	—	—	—	Финансы деривативдери
—	—	—	—	—	—	—	—	Активдер
62,9	25,0	24,2	22,7	42,8	77,0	-60,7	84,2	Башка инвестициялар
55,7	-25,1	-20,8	-33,8	20,0	-28,6	-16,2	44,4	Активдер
27,0	7,3	-17,1	-29,0	22,8	5,5	-20,0	18,6	Нак акчалар жана депозиттер
35,0	7,1	-29,9	-29,2	27,5	4,7	-19,4	24,9	Банктар
-8,0	0,2	12,8	0,2	-4,7	0,8	-0,5	-6,3	Башка секторлор
28,6	-37,5	-1,5	-3,2	-4,1	-33,4	-0,3	10,2	Соодалык кредиттер
28,6	-37,5	-1,5	-3,2	-4,1	-33,4	-0,3	10,2	Башка секторлор
19,2	-25,1	-1,0	-2,1	-2,8	-22,4	-0,2	6,9	Узак мөөнөттүү
9,5	-12,4	-0,5	-1,1	-1,4	-11,0	-0,1	3,4	Кыска мөөнөттүү
0,1	5,1	-2,2	-1,6	1,4	-0,7	4,1	15,6	Башка активдер
—	5,0	-2,3	-1,7	1,3	-0,8	4,0	15,5	АКЖО (ОДКР)
0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	Мамлекеттик башкаруу сектору
7,2	50,1	45,0	56,5	22,8	105,6	-44,5	39,8	Милдеттенмелер
-21,8	-4,0	-3,7	-6,7	50,2	24,0	15,6	-8,7	Нак акчалар жана депозиттер
-21,8	-4,0	-3,7	-6,7	50,2	24,0	15,6	-8,7	Банктар
35,9	48,0	19,3	29,5	-29,5	71,3	-70,2	41,8	Соодалык кредиттер
35,9	48,0	19,3	29,5	-29,5	71,3	-70,2	41,8	Башка секторлор
19,7	26,4	10,6	16,2	-16,2	39,2	-38,6	23,0	Узак мөөнөттүү
16,2	21,6	8,7	13,3	-13,3	32,1	-31,6	18,8	Кыска мөөнөттүү
-7,5	3,3	28,7	28,1	-1,1	5,6	4,8	-0,1	Кредиттер
24,0	22,2	44,6	55,0	24,9	36,8	22,8	20,0	Алынганы
—	1,9	—	1,9	—	1,9	—	2,0	АКЖО (ОДКР)
—	1,9	—	1,9	—	1,9	—	2,0	Узак мөөнөттүү
10,6	14,7	19,4	34,0	6,7	20,0	15,2	13,1	Мамлекеттик башкаруу сектору
10,6	14,7	19,4	34,0	6,7	20,0	15,2	13,1	Узак мөөнөттүү
—	—	—	—	—	—	—	—	Кыска мөөнөттүү

* Улуттук банктын баа берүү маалыматтары

1.1-таблица (уландысы)

	2003	2004	2005	2006	2007
Банктар	132,7	97,4	87,9	38,1	12,2
Узак мөөнөттүү	—	—	—	—	7,0
Кыска мөөнөттүү	132,7	97,4	87,9	38,1	5,2
Башка секторлор	13,8	15,8	10,0	25,2	33,4
Узак мөөнөттүү	13,8	15,8	10,0	25,2	33,4
Кыска мөөнөттүү	—	—	—	—	—
Амортизация (график)	-271,1	-193,7	-171,1	-93,1	-95,3
АКЖО (ОДКР)	-30,4	-32,2	-30,9	-27,3	-24,6
Узак мөөнөттүү	-30,4	-32,2	-30,9	-27,3	-24,6
Мамлекеттик башкаруу сектору	-41,6	-42,9	-49,7	-24,2	-26,9
Узак мөөнөттүү	-41,6	-42,9	-49,7	-24,2	-26,9
Кыска мөөнөттүү	—	—	—	—	—
Банктар	-137,5	-95,8	-81,7	-28,5	-20,1
Узак мөөнөттүү	—	—	—	—	-0,4
Кыска мөөнөттүү	-137,5	-95,8	-81,7	-28,5	-19,8
Башка секторлор	-61,6	-22,8	-8,8	-13,1	-23,6
Узак мөөнөттүү	-61,6	-22,8	-8,8	-13,1	-23,6
Кыска мөөнөттүү	—	—	—	—	—
Мөөнөтүндө төлөнбөгөн карыз	42,2	45,7	63,9	9,7	20,1
Мамлекеттик башкаруу сектору	42,7	45,2	70,8	6,6	3,6
Башка секторлор	-0,5	0,5	-6,9	3,1	16,5
Башка милдеттенмелер	-2,0	-1,7	-2,1	—	—
АКЖО (ОДКР)	—	—	—	—	—
Башка секторлор	-2,0	-1,7	-2,1	—	—
Камдык активдер	-50,8	-160,6	-80,5	-169,9	-306,8
Монетардык алтын	—	—	-18,7	—	—
Атайы карыз алышуу укугу	4,6	-3,0	12,9	-26,8	20,4
Четөлкө валютасы	-55,5	-157,6	-74,8	-143,1	-327,1
Таза каталар жана калтырып кетүүлөр	**67,3**	**-24,2**	**66,6**	**187,2**	**276,3**
Жалпы теңдем	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**

Эскертүү:

Узак мөөнөттүү инвестициялар – төлөө мөөнөтү контрактыга ылайык бир жылдан ашкан мөөнөттү түзгөн же деги эле макулдашылбаган финансылык активдерге салымдар.

Кыска мөөнөттүү инвестициялар – алгач түзүлгөн контрактыга ылайык төлөө мөөнөтү бир жыл жана ага жетпеген мөөнөттү түзгөн же биринчи талап боюнча төлөнүп берилген финансылык активдерге салымдар.

2006				2007				
I	II	III	IV	I	II	III	IV	
11,3	3,3	13,2	10,4	6,5	1,8	1,5	2,5	Банктар
—	—	—	—	5,0	—	—	2,0	Узак мөөнөттүү
11,3	3,3	13,2	10,4	1,5	1,8	1,5	0,5	Кыска мөөнөттүү
2,1	2,3	12,1	8,7	11,8	13,0	6,2	2,4	Башка секторлор
2,1	2,3	12,1	8,7	11,8	13,0	6,2	2,4	Узак мөөнөттүү
—	—	—	—	—	—	—	—	Кыска мөөнөттүү
-31,4	-18,9	-15,9	-26,9	-26,0	-31,2	-18,0	-20,1	Амортизация (график)
-8,7	-4,7	-9,0	-4,8	-6,7	-6,6	-6,9	-4,4	АКЖО (ОДКР)
-8,7	-4,7	-9,0	-4,8	-6,7	-6,6	-6,9	-4,4	Узак мөөнөттүү
-2,1	-8,5	-2,7	-10,9	-2,8	-9,8	-5,7	-8,6	Мамлекеттик башкаруу сектору
-2,1	-8,5	-2,7	-10,9	-2,8	-9,8	-5,7	-8,6	Узак мөөнөттүү
—	—	—	—	—	—	—	—	Кыска мөөнөттүү
-19,6	-3,3	-1,7	-3,9	-12,7	-4,8	-0,8	-1,9	Банктар
—	—	—	—	—	—	—	-0,4	Узак мөөнөттүү
-19,6	-3,3	-1,7	-3,9	-12,7	-4,8	-0,8	-1,5	Кыска мөөнөттүү
-1,0	-2,3	-2,5	-7,3	-3,7	-10,0	-4,7	-5,3	Башка секторлор
-1,0	-2,3	-2,5	-7,3	-3,7	-10,0	-4,7	-5,3	Узак мөөнөттүү
—	—	—	—	—	—	—	—	Кыска мөөнөттүү
0,6	2,8	0,7	5,6	3,2	4,7	5,3	6,8	Мөөнөтүндө төлөнбөгөн карыз
0,6	2,7	0,6	2,8	0,6	0,8	1,0	1,2	Мамлекеттик башкаруу сектору
—	0,1	0,2	2,8	2,6	3,9	4,3	5,6	Башка секторлор
—	—	—	—	—	—	—	—	Башка милдеттенмелер
—	—	—	—	—	—	—	—	АКЖО (ОДКР)
—	—	—	—	—	—	—	—	Башка секторлор
14,0	-39,0	-62,3	-82,5	-1,8	-100,2	-106,1	-98,6	Камдык активдер
—	—	—	—	—	—	—	—	Монетардык алтын
-14,2	5,0	8,9	-26,4	6,4	4,8	6,6	2,6	Атайы карыз алышуу укугу
28,2	-44,0	-71,2	-56,1	-8,2	-105,0	-112,7	-101,2	Четөлкө валютасы
-60,9	**-59,2**	**85,7**	**221,5**	**64,8**	**56,7**	**21,3**	**133,4**	**Таза каталар жана калтырып кетүүлөр**
0,0	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**Жалпы теңдем**

1.2-таблица: ТЭИТНдин бөлүктөрү боюнча экспортту бөлүштүрүү[1]

(млн. АКШ долларында)

Топтун аталышы	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Бардыгы болуп	**485,5**	**581,7**	**718,8**	**672,0**	**794,1**	**1134,2**
Тирүү мал, малдан алынган азыктар	3,8	8,1	12,0	18,1	23,6	31,0
Өсүмдүктөрдөн алынган азыктар	19,9	18,9	26,2	19,9	36,6	80,3
Май жана малдын же өсүмдүк майлары	0,2	0,1	0,1	1,9	8,2	9,2
Тамакаш азыктары, алкоголь ж/а алкоголсуз ичимдиктер, уксус, тамеки	30,1	25,8	42,9	37,2	28,9	37,3
Минералдык продукциялар[2]	62,4	74,7	94,1	96,8	177,8	330,0
Химия жана аны менен байланыштуу тармактардын продукциялары	25,2	9,7	21,7	13,5	14,4	24,4
Пластмасса, андан жасалган буюмдар, каучук жана резина буюмдары	5,1	13,1	17,1	23,6	28,7	26,0
Тери сырьелору, булгаарылар, накта мех, ат жабдыктары	24,2	5,4	4,7	5,7	5,3	8,6
Жыгач, андан жасалган буюмдар, жыгачтын көмүрү, тыгындар	0,4	0,4	0,4	0,4	0,8	0,7
Жыгачтан же башка материалдардан алынган кагаз массасы	0,6	1,4	2,6	2,4	4,7	4,9
Текстиль жана токулган буюмдар	59,8	69,9	79,5	77,4	96,7	122,3
Баш кийим, бут кийим, колчатырлар, бүктөлүүчү тросттор, камчылар	0,2	0,7	1,2	1,1	1,2	1,9
Таштан, гипстен, цементтен, асбесттен, тунук минер-дан буюмдар	8,9	26,2	38,0	46,2	43,8	54,8
Кымбат баалуу металлдар, бермет таш, баалуу таштар	164,8	262,1	291,2	236,2	212,6	228,5
Баалуулукка жатпаган металлдар жана андан жасалган буюмдар	23,4	19,8	31,6	23,2	27,0	52,9
Машиналар, жабдуулар жана механизмдер	26,9	28,2	35,5	32,1	51,1	69,9
Жерде жүрүүчү, аба жана суу транспорттору, алардын бөлүктөрү	21,2	14,5	14,8	18,5	23,7	42,3
Оптика, сүрөт, кинематография, өлчөө, контролдоо аспаптары жана аппараттары	1,8	1,1	1,5	1,1	0,8	3,7
Өнөржайынын атайын багыттагы жана башка продукциялары	5,4	0,3	1,4	13,7	4,6	0,3
Ар түрдүү өнөржай товарлары	1,0	1,4	2,3	2,8	3,5	5,0
Искусство чыгарма., коллекциялоо предметтери жана антиквариат	0,2	—	—	—	—	—

[1] УСКнын маалыматтары боюнча "алып сатарлардын" экспортун жана Улуттук банктын эксперттик баасын эске албаганда, ФОБ баасында

[2] энергопродукцияларын камтыйт

1.3-таблица: ЭСТКнын бөлүктөрү боюнча экспортту бөлүштүрүү[1]

(млн. АКШ долларында)

Бөлүктүн аталышы	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Бардыгы болуп	**485,5**	**581,7**	**718,8**	**672,0**	**794,1**	**1134,2**
Тамакаш азыктары жана тирүү малдар	31,2	37,5	62,3	56,6	90,5	160,9
Суусундуктар жана тамеки	21,0	13,6	16,2	18,6	12,8	16,3
Отундан тышкары, азыктүлүк эмес сырьелор	82,5	67,9	77,6	75,8	75,0	80,2
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар	58,2	67,3	81,2	78,8	148,9	279,7
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом	0,2	0,1	0,1	0,1	—	0,2
Хим.заттар, башка катег.кирбеген ушундай эле прод-р	25,5	9,8	22,0	14,6	13,1	12,4
Материалдын түрү б-ча классиф. өнөржай товарлары	36,1	57,1	78,1	85,9	96,0	139,7
Машиналар жана транспорттук жабдуулар	48,8	43,4	51,4	51,2	74,5	112,2
Ар кандай даяр буюмдар	19,3	25,3	42,6	59,7	77,3	107,9
ЭСТКнын башка катег-на кирбеген тов-р жана опер-лар	162,8	259,7	287,4	230,7	206,0	224,8

[1] УСКнын маалыматтары боюнча "алып сатарлардын" экспортун жана Улуттук банктын эксперттик баасын эске албаганда, ФОБ баасында

1.4-таблица: ТЭИТНдин бөлүктөрү боюнча импортту бөлүштүрүү[1]

(млн. АКШ долларында)

Топтун аталышы	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Бардыгы болуп	**586,7**	**717,0**	**941,0**	**1101,3**	**1718,2**	**2417,0**
Тирүү мал, малдан алынган азыктар	3,3	5,9	7,9	11,9	22,9	40,7
Өсүмдүктөрдөн алынган азыктар	21,7	16,2	23,0	40,6	62,6	119,2
Май жана малдын же өсүмдүк майлары	5,0	10,8	13,8	13,3	21,3	30,6
Тамакаш азыктары, алкоголь ж/а алкоголсуз ичимдиктер, уксус, тамеки	47,4	59,5	83,0	101,3	141,6	185,6
Минералдык продукциялар[2]	163,4	195,6	273,3	334,0	527,4	781,4
Химия жана аны менен байланыштуу тармактардын продукциялары	78,4	91,7	112,9	130,8	145,5	222,7
Пластмасса, андан жасалган буюмдар, каучук жана резина буюмдары	24,9	39,3	57,1	62,6	86,3	106,1
Тери сырьелору, булгаарылар, накта мех, ат жабдыктары	2,6	0,4	0,4	0,4	0,9	1,4
Жыгач, андан жасалган буюмдар, жыгачтын көмүрү, тыгындар	6,6	10,5	17,2	21,6	28,6	54,4
Жыгачтан же башка материалдардан алынган кагаз массасы	13,4	17,5	22,6	24,0	33,0	41,8
Текстиль жана токулган буюмдар	38,8	47,3	42,6	36,6	51,0	47,9
Баш кийим-р,бут кийим, кол чатырлар, бүктөлүүчү тросттор, камчылар	5,9	7,6	5,8	5,2	7,7	8,7
Таштан, гипстен, цементтен, асбесттен, тунук минер-дан буюмдар	6,2	8,6	10,8	16,4	26,2	35,9
Кымбат баалуу металлдар, бермет таш, баалуу таштар	0,1	0,1	0,2	2,0	3,4	1,5
Баалуулукка жатпаган металлдар жана андан жасалган буюмдар	29,7	43,5	65,0	66,5	104,9	177,7
Машиналар, жабдуулар жана механизмдер	89,6	89,1	107,3	156,1	271,9	343,7
Жерде жүрүүчү, аба жана суу транспорттору, алардын бөлүктөрү	32,1	51,2	70,3	41,4	136,6	144,2
Оптика, сүрөт, кинематография, өлчөө, контролдоо аспаптары жана аппараттары	10,6	12,2	14,9	22,3	25,7	34,0
Өнөржайынын атайын багыттагы жана башка продукциялары	0,1	0,1	2,5	0,8	0,6	1,7
Ар түрдүү өнөржай товарлары	6,8	10,0	10,4	13,3	20,1	37,6
Искусство чыгарма., коллекциялоо предметтери жана антиквариат	0,2	—	—	—	—	—

[1] УСКнын маалыматы боюнча "алып сатарлардын" импортун эске албаганда, СИФ баасында

[2] энергопродукцияларын камтыйт

1.5-таблица: ЭСТКнын бөлүктөрү боюнча импортту бөлүштүрүү[1]

(млн. АКШ долларында)

Бөлүктүн аталышы	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Бардыгы болуп	**586,7**	**717,0**	**941,0**	**1101,3**	**1718,2**	**2417,0**
Тамакаш азыктары жана тирүү малдар	53,2	56,3	81,2	114,9	188,3	287,8
Суусундуктар жана тамеки	19,2	26,1	34,4	42,0	46,4	70,9
Отундан тышкары, азыктүлүк эмес сырьелор	23,7	26,8	30,5	36,3	46,2	74,9
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар	152,0	180,5	256,3	313,7	502,1	740,4
Малдын майлары жана өсүмдүк майлары, мом	3,8	9,2	11,3	9,2	12,6	21,0
Хим.заттар, башка категор-га кирбеген ушундай эле прод-р	87,0	104,8	137,4	157,4	178,0	256,3
Материалдын түрү б-ча классиф-н өнөржай товар-ы	76,4	111,8	150,7	161,5	236,7	355,9
Машиналар жана транспорттук жабдуулар	122,6	142,5	180,1	199,5	407,9	490,0
Ар кандай даяр буюмдар	48,7	58,9	59,1	65,5	97,3	118,3
ЭСТКнын башка катег-на кирбеген тов-р ж-а операциялар	—	—	—	1,3	2,6	1,3

[1] УСКнын маалыматы боюнча "алып сатарлардын" импортун эске албаганда, СИФ баасында

1.6-таблица: Экспортту функционалдык бөлүштүрүү[1]

(млн. АКШ долларында)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Бардыгы болуп	**485,5**	**581,7**	**718,8**	**672,0**	**794,1**	**1134,2**
Керектөө товарлары	76,5	98,8	158,8	177,3	230,2	334,9
Чийки заттар	132,1	86,3	113,3	95,1	91,4	119,5
Аралык товарлары	187,4	304,4	339,1	290,2	267,7	312,2
Инвестициялык товарлар	31,3	24,9	26,5	30,6	55,9	88,0
Энергопродукциялары	58,2	67,3	81,2	78,8	148,9	279,7

[1] УСКнын "алып сатарлардын" экспортун жана Улуттук банктын эксперттик баасын эске алуусуз, ФОБ баасындагы экспорт боюнча маалыматтарынын негизинде Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан иштелип чыккан классификация боюнча

1.7-таблица: Экспортту географиялык бөлүштүрүү[1]

(млн. АКШ долларында)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Бардыгы болуп	**485,5**	**581,7**	**718,8**	**672,0**	**794,1**	**1134,2**
КМШ өлкөлөрү	**168,8**	**201,4**	**275,6**	**303,3**	**378,9**	**567,1**
Россия	80,0	97,0	137,7	134,4	153,8	234,6
Казакстан	36,8	57,1	87,3	116,1	162,6	204,6
Өзбекстан	27,8	16,3	14,7	17,1	27,9	85,7
Тажикстан	10,2	18,9	22,1	22,9	23,9	28,1
Украина	4,3	5,4	4,2	6,0	4,1	1,8
Беларусь	1,3	1,5	2,0	1,4	0,9	6,1
КМШга кирген башка өлкөлөр	8,3	5,2	7,5	5,4	5,7	6,1
Алыскы четөлкөлөр	**316,8**	**380,3**	**443,3**	**368,7**	**415,1**	**567,1**
Европа						
Швейцария	96,4	117,9	101,8	65,3	207,7	226,1
Азия						
БАЭ	68,8	144,3	189,3	173,1	8,9	14,4
Кытай	41,1	23,3	39,3	26,6	38,1	61,9
Афганистан	4,4	6,1	8,0	12,4	74,8	118,4
Түркия	16,4	11,0	17,0	18,2	27,2	43,0
Америка						
Канада	4,9	31,0	42,7	22,5	0,2	0,8
Алыскы чет мамлекеттерге кирген башка өлкөлөр	84,8	46,7	45,1	50,7	58,2	102,6

[1] УСКнын "алып сатарлардын" экспортун жана Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын эксперттик баасын эске алуусуз, ФОБ баасындагы маалыматтары боюнча

1.8-таблица: Жеке адамдар тарабынан жүзөгө ашырылган товарлардын экспорту[1]

(млн. АКШ долларында)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Бардыгы болуп	**23,4**	**22,9**	**19,6**	**13,4**	**18,2**	**13,4**
расмий статистикага кошулган	21,6	21,9	16,0	11,4	16,3	12,6
КМШ	11,4	19,1	16,0	10,2	14,6	9,2
Алыскы четөлкөлөр	10,2	2,8	—	1,2	1,7	3,4
жеткире баалоо	1,8	1,0	3,5	2,0	1,9	0,9
КМШ	1,6	1,0	2,1	1,7	1,9	0,9
Алыскы четөлкөлөр	0,2	—	1,5	0,3	—	—

[1] УСКнын маалыматтары боюнча ФОБ баасында

1.9-таблица: Импортту функционалдык бөлүштүрүү[1]

(млн. АКШ долларында)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Бардыгы болуп	**586,7**	**717,0**	**941,0**	**1101,3**	**1718,2**	**2417,0**
Керектөө товарлары	193,8	255,9	304,1	351,3	497,5	726,0
Чийки заттар	40,2	34,7	57,4	53,5	82,5	131,1
Аралык товарлары	85,1	117,6	159,9	191,3	249,9	360,3
Инвестициялык товарлар	115,6	128,0	163,3	191,2	385,7	458,9
Энергопродукциялары	152,0	180,8	256,3	313,9	502,6	740,7

[1] УСКнын маалыматтары боюнча "алып сатарлардын" импортун эске албаганда, СИФ баасында

1.10-таблица: Импортту географиялык бөлүштүрүү [1]

(млн. АКШ долларында)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Бардыгы болуп	**586,7**	**717,0**	**941,0**	**1101,3**	**1718,2**	**2417,0**
КМШ өлкөлөрү	**322,5**	**410,5**	**582,1**	**679,6**	**991,0**	**1524,2**
Россия	116,7	176,1	293,7	378,9	652,2	978,8
Казакстан	123,9	170,9	202,9	174,4	199,8	312,4
Өзбекстан	60,1	39,2	51,9	60,1	65,0	120,9
Украина	7,8	12,6	23,3	40,1	41,9	79,5
Беларусь	5,1	5,9	4,2	7,1	18,7	23,8
КМШга кирген башка өлкөлөр	8,9	5,8	6,2	19,0	13,4	8,9
Алыскы четөлкөлөр	**264,2**	**306,5**	**358,9**	**421,7**	**727,2**	**892,8**
Европа						
Германия	31,4	38,2	52,6	37,6	39,9	54,2
Нидерланд	16,1	12,3	15,7	18,9	27,7	36,4
Азия						
Япония	6,4	11,8	11,6	11,7	13,3	17,9
Корея Республикасы	7,0	11,7	25,1	27,8	29,1	39,1
Кытай	59,0	77,7	80,1	102,9	246,7	355,6
Түркия	17,0	26,0	33,2	33,4	39,5	50,9
Америка						
АКШ	47,4	47,9	44,6	67,2	97,5	95,8
Канада	9,0	8,3	12,6	15,0	32,2	23,1
Алыскы чет мамлекеттерге кирген башка өлкөлөр	70,8	72,5	83,4	107,2	201,4	219,9

[1] УСКнын маалыматтары боюнча, "алып сатарлардын" импортун эске албаганда, СИФ баасында

1.11-таблица: Жеке адамдар тарабынан жүзөгө ашырылган товарлардын импорту[1]

(млн. АКШ долларында)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Бардыгы болуп	**79,4**	**131,1**	**119,0**	**129,5**	**282,7**	**464,4**
расмий статистикага камтылган	56,6	75,6	86,4	39,0	69,7	87,9
КМШ	5,6	7,0	86,4	4,0	5,8	9,7
Алыскы четөлкөлөр	51,0	68,6	—	34,9	63,9	78,2
жеткире баалоо	22,8	55,5	32,7	90,5	212,9	376,5
КМШ	2,3	3,2	3,6	3,5	2,8	2,0
Алыскы четөлкөлөр	20,5	52,3	29,0	87,1	210,2	374,5

[1] УСКнын маалыматтары боюнча СИФ баасында

1.12-таблица: Продукциялардын негизги түрлөрүнүн экспорту[1]

Товарлардын аталышы	*өлч. бирдиги*	2004 *физикалык көлөм*	2004 *наркы, млн. АКШ доллары*	2005 *физикалык көлөм*	2005 *наркы, млн. АКШ доллары*
Бардыгы болуп			**718,8**		**672,0**
Сүт азыктары жана жумуртка			10,5		16,2
Дан өсүмдүктөрү жана алардан алынган продукциялар	*миң тонна*	1,8	0,9	1,5	1,0
Жашылча-жемиштер	*миң тонна*	153,8	21,9	72,3	19,7
Кант, кант кошулган азыктар жана бал	*миң тонна*	62,5	22,9	32,0	11,7
Кофе, чай, какао, таттуулар жана алар кошулган азыктар	*миң тонна*	1,2	2,9	2,0	2,1
Суусундуктар			4,4		6,1
Тамеки			11,8		12,4
Иштетилбеген тамеки, тамекинин калдыктары		9,2	11,6	8,3	11,5
Терилер, иштетилбеген терилер жана тыбыттар			6,3		9,0
Май алынуучу дан жана мөмөлөр	*миң тонна*	3,2	0,8	1,3	0,3
Текстиль булалары жана алардын калдыктары	*миң тонна*	50,0	45,5	54,7	44,1
Пахта	*миң тонна*	47,6	42,8	52,4	41,4
Жүн	*миң тонна*	2,4	2,5	2,2	2,4
Жер семирткичтер үчүн сырье жана минерал сырьесу			3,3		3,9
Таш, кум жана шагылдар	*миң тонна*	1 046,1	2,2	1 384,9	2,6
Металл кендери жана металл сыныктары	*миң тонна*	382,0	19,8	258,2	16,5
Сырьелук материалдар			1,6		1,5
Мунай жана мунайзаттары	*миң тонна*	157,3	58,8	120,3	58,3
Электрэнергиясы	*млн.квт.с*	3 381,9	21,9	2 685,2	20,4
Органикалык эмес химия заттары	*миң тонна*	8,2	19,3	1,7	9,8
Түс өзгөртүүчү жана ийлөөчү заттар жана боектор	*миң тонна*	2,0	0,8	1,4	0,5
Кагаз, картон жана алардан буюмдар	*миң тонна*	3,3	2,4	2,9	2,2
Жиптер, кездемелер жана даяр буюмдар			11,1		10,2
Кен болбогон, казылып алынган заттардан продукциялар			47,6		59,3
Акиташ, цемент жана кайрадан иштелип чыккан курулуш материалдары			19,2		23,4
Түстүү металлдар			8,6		5,0
Баалуулукка жатпаган башка металлдар	*миң тонна*	0,3	0,3	—	—
Башка категорияда камтылбаган металлдан жасалган буюмдар			3,2		3,2
Энергогенератордук машиналар жана жабдуулар			2,3		1,1
Айкын тармактар үчүн багытталган машиналар			4,3		7,4
Металлды кайра иштетүү үчүн машиналар			0,4		0,5
Жөнөкөй машиналар жана жабдуулар			4,9		4,0
Электрбайланышы, үн жазуу үчүн аппарат ж-а жабдуулар			0,3		0,4
Электр машиналары, аппараттары ж-а аспаптар, алардын тетиктери			24,4		19,2
Автомобилдер			13,8		17,2
Жеңил автомобилдер	*миң даана*	0,1	0,6	0,4	2,2
Жүк ташуучу автомобилдер	*миң даана*	0,1	0,8	0,1	2,1
Башка транспорттук жабдуулар	*миң даана*	1,0	3,4	0,5	2,6
Кийим-кечелер жана ага тиешелүү буюмдар			23,2		23,2
Атайын, илимий жана контролдоочу аспаптар			1,4		0,9
Башка категорияда камтылбаган даяр буюмдар			15,0		31,6
Монетардык эмес алтын	*тонна*	22,0	287,4	16,3	230,7

[1] УСКнын "алып сатарлардын" экспортун жана Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын эксперттик баасын эске алуусуз, ФОБ баасындагы маалыматтары боюнча

2006		2007			
физи-калык көлөм	*нарктарыл, млн. АКШ доллары*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ доллары*	*өлч. бирдиги*	*Товарлардын аталышы*
	794,1		**1 134,2**		**Бардыгы болуп**
	23,3		29,3		Сүт азыктары жана жумуртка
2,4	1,5	3,9	2,8	*миң тонна*	Дан өсүмдүктөрү жана алардан алынган продукциялар
131,5	36,3	202,9	80,4	*миң тонна*	Жашылча-жемиштер
30,2	7,3	22,0	7,9	*миң тонна*	Кант, кант кошулган азыктар жана бал
3,9	2,0	3,6	3,3	*миң тонна*	Кофе, чай, какао, таттуулар жана алар кошулган азыктар
	1,3		2,3		Суусундуктар
	11,6		14,0		Тамеки
7,2	10,6	6,4	12,2		Иштетилбеген тамеки, тамекинин калдыктары
	11,2		11,8		Терилер, иштетилбеген терилер жана тыбыттар
0,7	0,2	1,1	0,4	*миң тонна*	Май алынуучу дан жана мөмөлөр
48,6	38,8	35,7	31,9	*миң тонна*	Текстиль булалары жана алардын калдыктары
46,5	36,4	33,0	29,3	*миң тонна*	Пахта
2,0	2,2	2,5	2,2	*миң тонна*	Жүн
	4,7		5,1		Жер семирткичтер үчүн сырье жана минерал сырьесу
1 318,0	3,6	1 113,3	3,5	*миң тонна*	Таш, кум жана шагылдар
182,8	18,0	155,8	29,3	*миң тонна*	Металл кендери жана металл сыныктары
	1,4		1,5		Сырьелук материалдар
243,5	123,5	516,7	245,4	*миң тонна*	Мунай жана мунайзаттары
2 508,7	25,1	2 387,8	32,5	*млн.квт.с*	Электрэнергиясы
0,5	2,8	0,7	2,6	*миң тонна*	Органикалык эмес химия заттары
1,2	0,4	1,3	1,1	*миң тонна*	Түс өзгөртүүчү жана ийлөөчү заттар жана боектор
3,5	2,8	4,7	4,7	*миң тонна*	Кагаз, картон жана алардан буюмдар
	10,5		11,5		Жиптер, кездемелер жана даяр буюмдар
	65,3		94,8		Кен болбогон, казылып алынган заттардан продукциялар
	30,8		46,8		Акиташ, цемент жана кайрадан иштелип чыккан курулуш материалдары
	6,8		11,7		Түстүү металлдар
0,1	0,1	—	—	*миң тонна*	Баалуулукка жатпаган башка металлдар
	4,9		5,9		Башка категорияда камтылбаган металлдан жасалган буюмдар
	2,2		1,6		Энергогенератордук машиналар жана жабдуулар
	14,0		19,9		Айкын тармактар үчүн багытталган машиналар
	0,6		1,0		Металлды кайра иштетүү үчүн машиналар
	11,3		13,3		Жөнөкөй машиналар жана жабдуулар
	0,9		5,0		Электрбайланышы, үн жазуу үчүн аппарат ж-а жабдуулар
	21,5		27,5		Электр машиналары, аппараттары ж-а аспаптар, алардын тетиктери
	16,6		39,5		Автомобилдер
0,2	1,1	0,4	3,1	*миң даана*	Жеңил автомобилдер
0,1	2,1	0,1	16,5	*миң даана*	Жүк ташуучу автомобилдер
1,1	2,2	1,2	3,7	*миң даана*	Башка транспорттук жабдуулар
	47,7		79,4		Кийим-кечелер жана ага тиешелүү буюмдар
	0,7		3,5		Атайын, илимий жана контролдоочу аспаптар
	23,7	—	18,2		Башка категорияда камтылбаган даяр буюмдар
10,6	206,0	9,9	224,8	*тонна*	Монетардык эмес алтын

1.13-таблица: Продукциялардын негизги түрлөрүнүн импорту[1]

Товарлардын аталышы	олч. бирдиги	2004		2005	
		физикалык көлөм	наркы, млн. АКШ доллары	физикалык көлөм	наркы, млн. АКШ доллары
Бардыгы болуп			**941,0**		**1 101,3**
Дан өсүмдүктөрү жана алардан алынган прод-лар	миң тонна	115,4	20,3	226,9	35,1
Кант, кант кошулган азыктар ж-а бал	миң тонна	72,3	23,2	78,7	27,9
Кофе, чай, какао, таттуулар жана алар кошулган азыктар	миң тонна	11,1	12,2	12,7	15,1
Суусундуктар			19,3		20,6
Тамеки			15,1		21,4
Иштетилбеген тамеки, тамеки калдыктары	миң тонна	2,2	3,3	1,5	3,1
Тамекилер	млн. даана	1 716,4	11,8	2 928,1	18,3
Жер семирткичтер үчүн сырье ж-а минералдык сырье			12,5		15,0
Таш көмүр, чым-көң ж-а күкүмдөн тапт.көмүрлөр	миң тонна	1 019,2	18,3	1 015,2	18,5
Мунай жана мунайзаттары	миң тонна	637,4	203,2	620,5	262,6
Мунай майлары, чийки жана иштетилбеген мунай	миң тонна	6,6	0,9	5,1	0,8
Мунай майлары жана мунайзаттары	миң тонна	622,6	200,1	599,9	258,6
Автомобиль бензини	миң тонна	284,2	85,3	276,3	104,9
Керосин	миң тонна	193,2	73,5	210,7	104,9
Дизель отуну	миң тонна	115,8	33,6	102,1	42,3
Башка мунайзаттары	миң тонна	18,5	1,6	1,7	0,2
Жаратылыш газы	млн.$м^3$	769,0	32,8	711,1	30,4
Электрэнергиясы	млн.квт.с	54,3	0,2	0,2	—
Өсүмдүк майлары жана тоң майлар	миң тонна	14,3	10,7	12,2	8,5
Органикалык химиялык заттар			2,5		2,9
Жана башка органикалык химиялык заттар	миң тонна	0,3	0,2	0,3	0,1
Органикалык эмес башка химиялык заттар	миң тонна	119,2	25,0	193,6	15,8
Дары-дармектер	миң тонна	2,2	27,9	2,9	43,3
Эфир майлары жана парфюмердик заттар	миң тонна	25,5	20,6	23,5	21,2
Жер семирткичтер	миң тонна	49,4	6,3	82,3	11,7
Баштапкы формадагы пластмасса	миң тонна	15,2	17,3	16,8	21,2
Химиялык материалдар жана продукциялар			10,9		13,3
Резинадан жасалган буюмдар, дөңгөлөктөн башкалары			19,3		22,3
Резина дөңгөлөктөрү	миң даана	828,9	18,0	834,4	20,2
Кагаз, картон ж-а кагаздан жасалган буюмдар	миң тонна	24,8	19,3	25,9	20,1
Текстиль жиптери, кездемелер, даяр буюмдар			25,8		22,6
Жасалма текстиль материалдарынан кездемелер	миң кв.м	60,5	15,7	83,0	13,7
Кен болбогон, казылып алынган заттардан прод-лар			14,4		20,6
Чоюн ж-а болот	миң тонна	48,4	31,9	47,6	31,9
Башка катег. кирбеген металлдардан жасалган буюмдар			20,8		26,0
Баалуулукка жатпаган металлдардан буюмдар	миң тонна	14,8	12,3	15,6	15,3
Энергогенератордук машиналар ж-а жабдуулар			2,1		5,2
Айкын тармактар үчүн машиналар			41,0		63,9
Курулуш үчүн машиналар ж-а жабдуулар			12,5		12,8
Текстиль ж-а тери иштетүү өнөржайы үчүн машиналар			1,6		1,5
Тамакаш азыктарын кайра иштетүү үчүн машиналар			2,3		3,9
Башка машиналар жана жабдуулар			19,5		39,1
Жөнөкөй машиналар жана жабдуулар			14,4		19,6
Кеңсе машиналары жана маалыматтарды авт-тык түрдө иштеп чыгуу ү-н жабдуулар			9,0		9,6
Автоматтык түрдө иштеп чыгуу үчүн машиналар	миң даана	92,9	6,0	108,8	6,7
Электр байланышы үчүн жабдуулар ж-а аппаратуралар			19,7		20,6
Электр машина., ап-тар ж-а приборлор, алардын тетиктери			21,4		33,3
Электртүйүндөрүн бириктирүү ж-а ажыратуу үчүн элек.приб.			2,7		2,8
Электр бөлүштүрүүчү жабдуулар	миң тонна	1,9	4,3	1,9	5,2
Автомобилдер			64,8		40,3
Жеңил автомобилдер	миң даана	1,2	7,8	0,7	5,8
Жүк ташуучу автомобилдер	миң даана	0,2	4,5	0,3	9,1
Башка категорияга кирбеген автомобилдер	миң даана	23,1	37,4	3,2	7,4
Автомобилдердин тетиктери ж-а ага тиешелүүлөр			12,3		14,4
Эмеректер жана аларга тиешелүүлөр			6,3		7,2
Кийим-кечелер жана ага тиешелүү буюмдар			11,9		9,2
Бут кийим			5,5		4,9
Атайын, илимий ж-а контролдоочу аспаптар			11,6		18,1
Медициналык шаймандар ж-а приборлор			8,3		10,4
Башка категорияда камтылбаган даяр буюмдар			19,9		20,3

[1] УСКнын маалыматтары боюнча, "алып сатарлардын" импорттун эске алуусуз, СИФ баасында

2006		2007			
физикалык көлөм	*наркы, млн. АКШ доллары*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ доллары*	*өлч. бирдиги*	*Товарлардын аталышы*
	1 718,2		**2 417,0**		**Бардыгы болуп**
319,2	51,3	476,9	109,4	*миң тонна*	Дан өсүмдүктөрү жана алардан алынган прод-лар
107,2	51,7	93,5	42,1	*миң тонна*	Кант, кант кошулган азыктар ж-а бал
15,0	22,1	20,2	37,1	*миң тонна*	Кофе, чай, какао, таттуулар жана алар кошулган азыктар
	24,8		40,2		Суусундуктар
	21,6		30,7		Тамеки
0,9	1,4	1,6	2,8	*миң тонна*	Иштетилбеген тамеки, тамеки калдыктары
2 705,7	20,2	3 492,3	27,7	*млн. даана*	Тамекилер
	17,4		18,9		Жер семирткичтер үчүн сырье ж-а минералдык сырье
911,8	18,6	878,1	17,2	*миң тонна*	Таш көмүр, чым-көң ж-а күкүмдөн тапт.көмүрлөр
903,2	439,8	1 325,1	644,5	*миң тонна*	Мунай жана мунайзаттары
15,9	3,8	82,1	27,5	*миң тонна*	Мунай майлары, чийки жана иштетилбеген мунай
868,1	431,1	1 190,7	610,0	*миң тонна*	Мунай майлары жана мунайзаттары
324,6	142,2	438,2	218,2	*миң тонна*	Автомобиль бензини
396,3	218,2	409,1	227,5	*миң тонна*	Керосин
136,2	61,0	289,1	140,5	*миң тонна*	Дизель отуну
1,7	0,3	43,7	10,6	*миң тонна*	Башка мунайзаттары
738,8	41,0	752,2	75,2	*млн.м*^{3}	Жаратылыш газы
0,2	—	0,2	—	*млн.квт.с*	Электрэнергиясы
15,9	11,9	21,2	20,3	*миң тонна*	Өсүмдүк майлары жана тоң майлар
	3,7		6,0		Органикалык химиялык заттар
0,4	0,2	0,4	0,3	*миң тонна*	Жана башка органикалык химиялык заттар
240,5	21,0	204,2	26,1	*миң тонна*	Органикалык эмес башка химиялык заттар
3,2	44,9	4,7	74,1	*миң тонна*	Дары-дармектер
24,3	28,4	27,7	34,7	*миң тонна*	Эфир майлары жана парфюмердик заттар
76,9	10,9	152,1	22,2	*миң тонна*	Жер семирткичтер
17,9	24,1	21,3	26,5	*миң тонна*	Баштапкы формадагы пластмасса
	16,8		27,7		Химиялык материалдар жана продукциялар
	35,4		48,1		Резинадан жасалган буюмдар, дөңгөлөктөн башкалары
1 056,8	33,2	1 461,6	44,6	*миң даана*	Резина дөңгөлөктөрү
28,5	25,4	28,4	32,8	*миң тонна*	Кагаз, картон ж-а кагаздан жасалган буюмдар
	30,8		33,4		Текстиль жиптери, кездемелер, даяр буюмдар
76,7	19,9	81,8	20,5	*миң кв.м*	Жасалма текстиль материалдарынан кездемелер
	31,6		48,2		Кен болбогон, казылып алынган заттардан прод-лар
62,8	43,5	117,0	77,9	*миң тонна*	Чоюн ж-а болот
	47,4		71,7		Башка катег. кирбеген металлдардан жасалган буюмдар
25,7	20,6	33,0	23,1	*миң тонна*	Баалуулукка жатпаган металлдардан буюмдар
	10,3		12,6		Энергогенератордук машиналар ж-а жабдуулар
	94,0		117,1		Айкын тармактар үчүн машиналар
	37,9		45,3		Курулуш үчүн машиналар ж-а жабдуулар
	6,2		3,3		Текстиль ж-а тери иштетүү өнөржайы үчүн машиналар
	4,1		5,9		Тамакаш азыктарын кайра иштетүү үчүн машиналар
	29,3		40,3		Башка машиналар жана жабдуулар
	32,2		53,9		Жөнөкөй машиналар жана жабдуулар
	15,1		16,2		Кеңсе машиналары жана маалыматтарды авт-тык түрдө иштеп чыгуу ү-н жабдуулар
112,8	11,2	135,5	10,2	*миң даана*	Автоматтык түрдө иштеп чыгуу үчүн машиналар
	85,1		88,9		Электр байланышы үчүн жабдуулар ж-а аппаратуралар
	34,5		52,8		Электр машина., ап-тар ж-а приборлор, алардын тетиктери
	7,4		7,2		Электртүйүндөрүн бириктирүү ж-а ажыратуу үчүн элек.приб.
2,4	7,5	2,6	9,2	*миң тонна*	Электр бөлүштүрүүчү жабдуулар
	103,2		116,4		Автомобилдер
0,9	7,9	1,6	14,2	*миң даана*	Жеңил автомобилдер
0,3	50,6	0,7	39,7	*миң даана*	Жүк ташуучу автомобилдер
2,0	15,9	7,0	16,1	*миң даана*	Башка категорияга кирбеген автомобилдер
	23,5		39,3		Автомобилдердин тетиктери ж-а ага тиешелүүлөр
	11,0		22,7		Эмеректер жана аларга тиешелүүлөр
	15,2		9,2		Кийим-кечелер жана ага тиешелүү буюмдар
	7,4		8,2		Бут кийим
	23,3		28,5		Атайын, илимий ж-а контролдоочу аспаптар
	16,7		15,5		Медициналык шаймандар ж-а приборлор
	34,1		38,5		Башка категорияда камтылбаган даяр буюмдар

1.14-таблица: Баанын индекси жана экспорттун физикалык көлөмү[1]

Товарлардын аталышы	*2007*	*2007*	*2006*	*Индекстер*		
	*млн. АКШ долл. п1207[2] *р1207[3]*	*млн. АКШ долл. п1207*р1207*	*млн. АКШ долл. п1206*р1206*	*баа*	*физ. көлөмү*	*наркы*
	A	**B**	**C**	**A / B**	**B / C**	**A / C**
Мунай жана мунайзаттар	245,4	262,1	123,5	0,936	2,122	1,987
Монетардык эмес алтын	224,8	190,8	206,0	1,178	0,926	1,091
Жашылча-жемиштер	80,4	56,0	36,3	1,436	1,543	2,215
Портландцемент, цемент	40,0	21,1	21,3	1,895	0,994	1,883
Тапталган айнек	38,2	35,3	24,9	1,082	1,417	1,532
Электр тогу	32,5	23,9	25,1	1,360	0,952	1,295
Пахта	29,3	25,8	36,4	1,136	0,709	0,806
Тирүү малдар	25,8	1,8	10,3	14,434	0,174	2,510
Блузкалар жана кофталар, кофта-блузкалар	22,1	20,4	12,8	1,080	1,593	1,721
Сүт, коюу сүт жана сүт азыктары	21,1	15,0	16,8	1,402	0,896	1,256
Ысытуу лампалары	20,0	15,5	17,6	1,289	0,885	1,140
Жүк ташуу үчүн автомобилдер жана атайын дайындалган автомобилдер	16,5	2,7	2,1	6,145	1,299	7,980
Даяр эмес тамеки жана анын калдыктары	12,2	9,5	10,6	1,293	0,889	1,150
Металл сыныктары ж-а кара металлдын калдыктары	12,2	7,2	9,0	1,684	0,804	1,353
Металл. сыныктары жана баалуулукка жатпаган металл. калдыктары	11,8	7,6	6,1	1,545	1,251	1,933
Иргөө жана себүү үчүн каралган машиналар	11,7	9,2	3,5	1,274	2,609	3,324
Аялдар жана кыздар үчүн костюмдар	11,5	10,1	9,7	1,141	1,042	1,189
Юбкалар жана шымдар	10,7	9,0	7,1	1,178	1,278	1,506
Алюминий	9,8	6,7	4,5	1,458	1,490	2,172
Маргарин жана жуурулган майлар	9,0	8,0	8,2	1,132	0,971	1,099
Шымдар, комбинизондор жана аялдар үчүн чолок шымдар	8,3	6,7	3,5	1,237	1,934	2,393
Кант жана кант кошулган азыктар, бал	7,9	5,3	7,3	1,496	0,728	1,089
Шымдар, комб-дор ж-а эркектер ү-н чолок шымдар	7,5	6,2	5,3	1,216	1,162	1,413
Ири мүйүздүү мал терилери	7,4	7,3	8,9	1,016	0,816	0,830
Көйнөк	7,0	6,9	2,5	1,014	2,761	2,799
Сыр жана быштактар	7,0	5,9	5,6	1,186	1,042	1,236
Асбестцементтен курулуш материалдары	6,3	4,3	9,1	1,466	0,473	0,693
Текстиль жиптери	5,4	4,0	4,4	1,373	0,898	1,233
Кагаз, картон жана алардан жасалган буюмдар	4,7	3,9	2,8	1,221	1,372	1,675
Кендер жана асыл металлдар концентранттары	4,7	4,4	2,6	1,065	1,683	1,793
Кошунду блоктор, оор нерсени көтөрүүчү машина, жүк ташуучу механизм	4,5	0,3	0,3	13,630	1,170	15,948
Башка катег. кирбеген ар кандай ар кандай химиялык продукциялар	4,1	1,0	3,6	3,955	0,288	1,139
Кен болбогон, казылып алынган заттардан буюмдар	3,8	3,8	2,8	0,993	1,375	1,365
Курулуш кыштары	3,7	3,0	3,2	1,229	0,953	1,171
Таш, кум жана шагылдар	3,5	3,0	3,6	1,175	0,845	0,992
Чоюн жана болот	3,3	1,3	1,3	2,648	0,995	2,635
Кофе, чай, какао, таттуулар	3,3	1,8	2,0	1,802	0,925	1,667
Айкын тармактар үчүн машиналар жана жабдуулар	3,1	39,7	4,0	0,077	9,870	0,764
Жеңил автомобилдер	3,1	2,7	1,1	1,136	2,381	2,704
Өзүнчө функ-ды аткаруу үчүн дайындалган маш-лар	3,0	19,3	1,9	0,155	10,023	1,558
Кой жана козу терилери (каракульдан тышкары)	3,0	2,4	1,2	1,247	1,939	2,418
Батареялар жана электроаккумуляторлор	3,0	0,3	0,2	9,111	1,995	18,178
Резина дөңгөлөктөрү	2,7	2,2	1,3	1,236	1,737	2,147
Ири мүйүздүү мал терисинен алынган булгаары	2,7	2,2	2,0	1,194	1,134	1,354
Органикалык эмес химиялык заттар	2,6	4,1	2,8	0,630	1,445	0,911
Алтындан жана күмүштөн жасалган зер буюмдары	2,3	1131,8	4,5	0,002	249,137	0,496
Кыркылып алынган жүн	2,2	2,7	2,2	0,837	1,236	1,035
Жыйынтыгында номенклатура б-ча (млн. АКШ долл.)	*1005,0*	*2014,3*	*681,5*	*0,500*	*2,952*	*1,477*
Жыйынтыгында номенклатура боюнча (жалпы экспорттон %)	*89%*		*86%*			

[1] "Алып сатарлардын" соодасын жана кошумча эсептөөлөрдү эске албаганда, УСКнын ФОБ баасындагы экспорт боюнча маалыматынын негизинде, таблицада 2007-жыл үчүн экспорттун алгачкы 47 ири статьясы келтирилген.

[2] 2007-жыл үчүн товарлардын экспортунун физикалык көлөмү.

[3] 2007-жыл үчүн товардын эсептелинген экспорттук баасы.

1.15-таблица: Баанын индекси жана импорттун физикалык көлөмү[1]

Товарлардын аталышы	*2007* *млн. АКШ долл.* *n1207*[2] **p1207*[3]	*2007* *млн. АКШ долл.* *n1207*p1206*	*2006* *млн. АКШ долл.* *n1206*p1206*	*Индекстер* *баа*	*физ. көлөмү*	*наркы*
	A	B	C	A / B	B / C	A / C
Мунай, мунайзаттар	644,5	645,3	439,8	0,999	1,467	1,465
Чоюн жана болот	77,9	81,0	43,5	0,961	1,862	1,789
Жаратылыш газы	75,2	41,7	41,0	1,802	1,018	1,835
Дары-дармектер (ветеринардыкты кошо алганда)	74,1	65,3	44,9	1,134	1,454	1,649
Дан эгиндери, шак	69,9	41,1	25,5	1,702	1,608	2,737
Радиотелефон, радиотелеграф өткөргүчтөрү	53,3	62,0	66,5	0,860	0,932	0,802
Резина дөңгөлөктөрү	44,6	45,9	33,2	0,971	1,383	1,343
Кант, кант кошулган азыктар жана бал	42,1	45,1	51,7	0,934	0,872	0,814
Жүк ташуучу авт. ж-а атайы максаттарга каралган автомашиналар	39,7	104,5	50,6	0,380	2,066	0,785
Кофе, чай, какао жана таттуу азыктар	37,1	29,7	22,1	1,249	1,346	1,681
Эфир майлары жана парфюмерия заттары	34,7	32,5	28,4	1,067	1,142	1,219
Кагаз, картон жана алардан жасалган буюмдар	32,8	25,3	25,4	1,297	0,995	1,291
Филтирлүү сигареттер	27,7	26,8	20,0	1,033	1,344	1,388
Иргөө жана себүү үчүн каралган машиналар	27,1	102,2	16,8	0,265	6,081	1,614
Кол жана машина менен иштетүүчү аспаптар	26,9	24,1	13,9	1,114	1,733	1,930
Баштапкы формадагы пластмасса	26,5	28,6	24,1	0,926	1,188	1,100
Алкоголдук ичимдиктер	26,4	21,9	17,3	1,203	1,265	1,522
Органикалык эмес химиялык заттар	26,1	17,8	21,0	1,465	0,849	1,244
Баалуулукка жатпаган металлдардан буюмдар	23,1	26,3	20,6	0,878	1,281	1,125
Ийне жалбырактуу өсүмдүк жыгачтары	22,6	18,0	11,3	1,253	1,589	1,991
Эт жана эт азыктары	22,5	21,3	13,4	1,058	1,586	1,679
Жашылча жана жемиштер	22,5	19,2	18,6	1,174	1,027	1,206
Жерсемирткичтер	22,2	21,5	10,9	1,034	1,977	2,044
Линиялык телефон жана телеграф аппараттары	21,3	7,5	8,4	2,851	0,886	2,526
Жасалма булалардан токулган кездемелер	20,5	21,2	19,9	0,969	1,067	1,034
Өсүмдүк майлары	20,3	16,0	11,9	1,271	1,337	1,700
Таш көмүр, чым көң, күкүмдөн тапталган көмүрлөр	17,2	17,9	18,6	0,960	0,963	0,924
Түс өзгөртүүчү, ийлөөчү заттар	16,7	17,3	12,5	0,964	1,382	1,331
Буудай уну же шагы	15,3	10,1	7,5	1,504	1,359	2,044
Тыгыздалган жана калыбына келтирилген жыгач	14,9	13,2	8,4	1,126	1,569	1,766
Мех-лык күрөктөр, экскаваторлор ж-а сузгуч жүктөгүчтөр	14,6	43,4	17,5	0,337	2,481	0,837
Баштапкы эмес формадагы пластмасса	14,3	13,8	10,5	1,038	1,320	1,370
Жеңил автомобилдер	14,2	13,9	7,9	1,019	1,757	1,790
Дан эгиндеринен, ундан жана крахмалдан продукциялар	14,1	11,2	8,9	1,264	1,257	1,589
Минерал суулары жана алкоголсуз суусундуктар	13,6	11,3	7,3	1,202	1,549	1,862
Портландцемент, цемент	13,1	10,3	5,9	1,272	1,739	2,212
Башка катег. камтылбаган тамакаш азыктары ж-а препараттар	12,4	16,6	8,3	0,747	1,997	1,492
Башка инструменттер жана приборлор	11,6	25,1	13,8	0,464	1,817	0,843
Металл сыныктары жана баалуулукка жатпаган металл калдыктары	10,6	6,8	6,2	1,552	1,112	1,725
Маалыматтарды автоматтык иштеп чыгуу үчүн машиналар	10,2	13,4	11,2	0,756	1,201	0,908
Таш, кум жана шагылдар	9,9	8,2	7,8	1,198	1,060	1,269
Алюминий	9,6	8,7	3,5	1,101	2,488	2,740
Жылтыратылган керамикалык плиталар	9,6	6,3	6,5	1,513	0,979	1,481
Маргарин жана жуурулган майлар	9,5	9,1	8,7	1,042	1,054	1,099
Электр бөлүштүрүүчү жабдуулар	9,2	8,2	7,5	1,128	1,091	1,231
Бытовые холодильники и морозильники	9,1	9,1	5,3	1,000	1,731	1,731
Маш-лар ж-а конкреттүү тармактардын мех-лык жабд.	9,0	19,4	9,4	0,467	2,061	0,963
Башка минералдык сырьелор	9,0	7,3	9,6	1,232	0,760	0,937
Тирүү малдар	8,9	0,1	0,7	130,788	0,103	13,460
Жыйынтыгында номенклатура б-ча (млн. АКШ долл.)	1838,3	1892,9	1304,2	0,978	1,451	1,420
Жыйынтыгында номенклатура боюнча (жалпы импорттон %)	76%		76%			

[1] "Алып сатарлардын" соодасын эске албаганда, УСКнын СИФ баасындагы импорт боюнча маалыматтарынын негизинде, таблицада 2007-жыл үчүн импорттун алгачкы 49 ири статьясы келтирилген.

[2] 2007-жыл үчүн импорттун физикалык көлөмү.

[3] 2007-жыл үчүн товарлардын эсептелген импорттук баасы.

I.16 – I.24-таблицалар: Өлкөлөр боюнча экспорттолуучу товарлардын негизги түрлөрү

1.16-таблица: Россияга товарлардын экспорту[1]

	өлчөө бирдиги	2003 физикалык көлөм	2003 наркы, млн. АКШ долл.	2004 физикалык көлөм	2004 наркы, млн. АКШ долл.	2005 физикалык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физикалык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.	2007 физикалык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**97,0**		**137,7**		**134,4**		**153,8**		**234,6**
Функционалдык бөлүштүрүү[2]											
Керектөө товарлары			37,2		70,9		61,7		90,3		156,5
Чийки заттар			38,3		38,1		47,7		40,1		37,7
Аралык товарлар			5,3		3,1		2,7		4,1		5,4
Инвестициялык товарлар			8,2		8,6		6,8		7,0		15,8
Энергопродуктылары			8,1		17,0		15,5		12,3		19,2
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү малдар			11,9		27,5		15,5		14,4		41,1
Ак кант, рафинирленген кант, башка канттар	*миң т*	*18,8*	*6,4*	*59,7*	*21,5*	*24,5*	*9,2*	*4,1*	*1,5*	*0,1*	—
Жашылча-жемиштер	*миң т*	*28,1*	*4,2*	*36,9*	*5,2*	*39,8*	*5,3*	*63,3*	*11,0*	*122,1*	*34,4*
Суусундуктар жана тамеки			9,7		8,1		8,0		5,9		8,1
Иштетилбеген тамеки, тамеки калдыктары	*миң т*	*11,3*	*9,6*	*6,6*	*8,1*	*6,2*	*8,0*	*4,2*	*5,8*	*4,3*	*8,0*
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			28,0		30,3		36,0		34,6		29,4
Иштетилбеген пахта	*миң т*	*28,6*	*26,5*	*31,1*	*26,1*	*44,0*	*33,6*	*40,1*	*30,8*	*27,4*	*23,7*
Минерал отуну, майлоочу майлар, у. э. матер-дар			8,1		17,0		15,5		12,3		19,2
Электр тогу	*млн.кв.с*	*0,7*	*4,1*	*1,8*	*10,8*	*0,9*	*6,2*	—	—	—	—
Авиакеросин	*миң т*	*12,6*	*4,0*	*15,9*	*6,2*	*16,0*	*9,3*	*17,2*	*12,2*	*17,5*	*12,7*
Малдын майы, өсүмдүк майлары жана мом			—		—		—		—		—
Хим. заттар, башка катег-га кирбеген у.э. прод-лар			0,9		0,4		5,1		0,5		1,6
Материалдардын түрү боюнча классификацияланууучу өнөржай товарлары			9,0		14,9		21,2		24,2		36,1
Тапталган айнек жана жылмакай айнек	*млн.кв.м*	*1,4*	*3,9*	*3,9*	*12,7*	*7,0*	*18,6*	*5,6*	*18,6*	*7,3*	*27,4*
Куюлган жана тапталган айнек	*млн.кв.м*	*1,9*	*2,9*	—	*0,1*	*0,1*	*0,2*	—	*0,1*	—	—
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			17,0		17,8		10,4		13,6		22,4
Ысытуу лампалары	*млн.даана*	*125,9*	*7,8*	*113,1*	*8,0*	*41,1*	*2,9*	*53,5*	*6,0*	*47,8*	*5,7*
Ар кандай даяр буюмдар			12,3		21,7		22,8		48,3		76,6
Кездемелерден тигилген буюмдар	*млн.даана*	*6,1*	*10,3*	*10,0*	*18,7*	*10,0*	*20,1*	*22,1*	*42,5*	*33,4*	*69,3*
ЭСТКнын башка катег. кошулбаган тов-лар ж-а опер-лар			—		—		—		—		—

[1] "Алып сатарлардын" соодасын жана кошумча баа берүүлөрдү эске алуусуз, УСКнын ФОБ баасындагы маалыматтарынын негизинде

[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

1.17-таблица: Казакстанга товарлардын экспорту [1]

	өлчөө бирдиги	2003 физи-калык көлөм	2003 наркы, млн. АКШ долл.	2004 физи-калык көлөм	2004 наркы, млн. АКШ долл.	2005 физи-калык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физи-калык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.	2007 физи-калык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**57,1**		**87,3**		**116,1**		**162,6**		**204,6**
Функционалдык бөлүштүрүү [2]											
Керектөө товарлары			22,8		37,8		54,4		76,2		96,7
Чийки заттар			4,5		6,2		3,5		4,4		12,0
Аралык товарлар			18,9		28,2		36,5		33,9		51,7
Инвестициялык товарлар			6,4		6,2		8,8		23,6		17,7
Энергопродуктылар			4,5		8,9		12,9		24,5		26,5
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү малдар			12,0		15,0		22,6		38,4		52,5
Май ж-а сырдан тышкары, сүт, коюу сүт ж-а сүт азыктары	*миң т*	*18,0*	*6,1*	*16,0*	*6,5*	*20,6*	*9,4*	*37,0*	*15,8*	*33,5*	*20,0*
Сыр жана быштак	*миң т*	*1,7*	*2,3*	*1,5*	*2,8*	*2,0*	*4,9*	*2,0*	*5,1*	*1,9*	*5,3*
Кант, кант кошулган азыктар жана бал	*миң т*	*4,1*	*1,0*	*1,1*	*0,2*	*5,7*	*1,6*	*20,0*	*3,7*	*13,3*	*3,8*
Суусундуктар жана тамеки			0,7		4,1		6,2		2,6		2,3
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			0,9		1,3		1,0		0,3		0,3
Минерал отуну, майлоочу майлар ж-а у.э. матер-дар			4,5		8,9		12,9		24,5		26,5
Жаратылыш битумунан алынган битум аралашмасы	*миң т*	—	—	*3,3*	*0,1*	—	—	*6,9*	*3,0*	*14,0*	*6,9*
Электрэнергиясы	*млн.кв.с*	*489,1*	*4,4*	*1257,7*	*8,5*	*1531,0*	*12,3*	*2085,9*	*21,0*	*1217,4*	*19,0*
Малдын майы, өсүмдүк майлары жана мом			—		—		—		—		0,1
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			1,3		2,1		1,5		2,0		3,0
Материал.түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			23,2		33,8		39,9		46,5		73,2
Цемент, портландцемент	*миң т*	*241,5*	*5,7*	*350,9*	*9,4*	*364,2*	*12,9*	*523,9*	*21,2*	*512,4*	*39,0*
Шифер	*миң т*	*50,4*	*2,6*	*33,5*	*2,0*	*49,9*	*3,9*	*30,3*	*2,8*	*14,8*	*1,9*
Курулуш кышы	*миң даана*	*104,1*	*0,8*	*13,9*	*1,0*	*16,4*	*1,6*	*27,5*	*3,1*	*26,5*	*3,7*
Үстү жылмакайланган тапталган айнек	*млн.кв.м*	—	—	—	—	—	*0,1*	*1,5*	*5,2*	*2,9*	*9,2*
Куюлган жана тапталган айнек	*млн.кв.м*	*4,0*	*7,2*	*3,6*	*11,0*	*4,7*	*12,2*	*0,8*	*2,2*	—	—
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			8,1		9,6		15,1		24,7		19,0
Өнөржай. айкын тармак. ү-н карал.ж.б. маш.ж-а жабдуулар			*0,6*		*0,7*		*0,4*		*4,7*		*1,2*
Курулуш ж-а подряд иштери үчүн каралган маш.ж-а жабдуулар			*0,5*		*0,2*		*3,9*		*0,6*		*0,9*
Тамакаш азыктарын иштеп чыгуу үчүн каралган машин. ж-а алардын тетиктери	*даана*	*27,0*	*0,7*	*1,0*	—	*5,0*	*0,1*	*4,0*	*0,1*	*6,0*	—
Ысытуу лампалары жана алар үчүн тетиктер	*млн.даана*	*21,8*	*1,5*	*28,2*	*3,0*	*39,4*	*3,4*	*39,2*	*3,4*	*38,3*	*4,7*
Башка категорияларга кирбеген автомобилдер	*даана*	*410,0*	*1,1*	*397,0*	*1,0*	*165,0*	*0,9*	*469,0*	*1,1*	*493,0*	*1,3*
Ар кандай даяр буюмдар			6,4		12,4		17,0		23,6		27,6
Кийим-кечелер			*0,2*		*0,8*		*0,6*		*3,3*		*7,8*
Пластм. товар. таңычактоо ж-а ташуу ү-н каралган жабд.			*5,3*		*9,3*		*12,3*		*15,5*		*14,0*
ЭСТКнын башка катег-на кошулбаган тов-р ж-а оп-лар			—		—		—		—		—

[1] "Алып сатарлардын" соодасын жана кошумча баа берүүлөрдү эске алуусуз, УСКнын ФОБ баасындагы маалыматтарынын негизинде

[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

1.18-таблица: Өзбекстанга товарлардын экспорту[1]

	өлчөө бирдиги	2003		2004		2005		2006		2007	
		физикалык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**16,3**		**14,7**		**17,1**		**27,9**		**85,7**
Функционалдык бөлүштүрүү [2]											
Керектөө товарлары			3,2		4,1		5,4		5,0		6,9
Чийки заттар			0,5		3,1		4,4		6,7		8,6
Аралык товарлар			1,9		4,1		3,0		5,7		3,8
Инвестициялык товарлар			1,8		2,6		4,2		9,5		15,4
Энергопродуктылар			8,9		0,8		0,2		1,0		51,0
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү малдар			0,4		0,4		1,7		2,1		2,3
Суусундуктар жана тамеки			—		—		0,1		—		—
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			0,7		4,3		5,1		6,9		8,3
Таш, кум жана шагыл	*миң т*	*143,4*	*0,4*	*1022,2*	*1,7*	*1374,1*	*2,3*	*1300,3*	*3,3*	*1097,3*	*3,3*
Металл сыныктары жана кара металлдын калыктары	*миң т*	*13,8*	*0,1*	*56,0*	*2,1*	*56,1*	*2,2*	*65,9*	*2,9*	*56,5*	*4,3*
Минерал отуну, майлоочу майлар жана ушундай эле материалдар			8,9		0,8		0,2		1,0		51,0
Авиакеросин	*миң т*	*0,4*	*0,1*	*1,6*	*0,7*	*0,3*	*0,2*	*0,5*	*0,4*	*51,6*	*29,4*
Электрэнергиясы	*млн.кв.с*	*257,5*	*8,6*	*0,1*	—	—	—	—	—	*868,4*	*9,6*
Малдын майы, өсүмдүк майлары жана мом			—		—		—		—		—
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			0,2		0,4		0,3		3,2		2,0
Материалдардын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			1,4		2,2		1,6		1,2		1,7
Акиташ, цемент жана иштелип чыккан курулуш материал.	*миң т*	*20,6*	*1,1*	*26,2*	*1,5*	*12,0*	*0,9*	*0,5*	—	*0,2*	—
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			4,4		6,6		8,2		13,3		20,3
Ташты, топуракты, руданы иргөө жана себүү үчүн каралган машиналар, алардын тетиктери			*0,1*		—		—		*2,6*		*10,4*
Ысытуу лампалары жана алар үчүн тетиктер	*млн.даана*	*23,4*	*1,8*	*21,1*	*2,0*	*30,6*	*2,9*	*30,6*	*2,9*	*35,2*	*4,7*
Башка категорияларга кирбеген автомобилдер	*даана*	*62,0*	*0,9*	*95,0*	*1,4*	*60,0*	*0,9*	*82,0*	*0,2*	*107,0*	*0,1*
Ар кандай даяр буюмдар			0,2		0,1		0,1		0,1		0,1
ЭСТКнын башка категорияларына кошулбаган товарлар жана операциялар			—		—		—		—		—

[1] "Алып сатарлардын" соодасын жана кошумча баа берүүлөрдү эске алуусуз, УСКнын ФОБ баасындагы маалыматтарынын негизинде
[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

1.19-таблица: Беларусияга товарлардын экспорту[1]

		2003		2004		2005		2006		2007	
	өлчөө бирдиги	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**1,5**		**2,0**		**1,4**		**0,9**		**1,8**
Функционалдык бөлүштүрүү[2]											
Керектөө товарлары			*0,2*		*0,1*		—		*0,2*		*0,5*
Чийки заттар			1,0		1,2		0,4		0,1		0,1
Аралык товарлар			0,1		0,4		0,5		0,2		0,2
Инвестициялык товарлар			0,1		0,2		0,5		0,3		1,0
Энергопродуктылар			*0,1*		—		—		—		—
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			—		*0,1*		—		—		*0,3*
Жашылчалар жана жемиштер	*миң тонна*	*0*	—	*0*	*0,1*	—	—	—	—		—
Суусундуктар жана тамеки			0,7		0,5		0,1		—		—
Иштетилбеген тамеки жана анын калдыктары	*миң тонна*	*1,0*	*0,7*	*0,5*	*0,5*	*0,1*	*0,1*	—	—		—
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			0,3		0,8		0,3		0,1		0,1
Пахта	*миң тонна*	*0,2*	*0,2*	*0,3*	*0,4*	*0,1*	*0,1*	—	—		—
Минерал отуну, майлоочу майлар жана ушундай эле материалдар			*0,1*		—		—		—		—
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			—		—		—		—		—
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			—		*0,2*		*0,1*		—		*0,1*
Материалдардын түрү боюнча классификацияланган өнөржай товарлары			—		—		—		—		—
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			0,3		0,5		0,8		0,7		1,3
Шарнир чынжырлары жана алардын элементтери	*миң тонна*	*0,1*	*0,1*	*0,2*	*0,2*	*0,2*	*0,3*	*0,1*	*0,2*	*0,1*	*0,1*
Электртүйүндөрүн бириктирүү жана ажыратуу үчүн электрприборлору			*0,1*		*0,2*		*0,2*		*0,3*		*0,2*
Ар кандай даяр буюмдар			*0,1*		—		—		—		—
ЭСТКнын башка категорияларына кошулбаган товарлар жана операциялар			—		—		—		—		—

[1] "Алып сатарлардын" соодасын жана кошумча баа берүүлөрдү эске алуусуз, УСКнын ФОБ баасындагы маалыматтарынын негизинде

[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.20-таблица: Швейцарияга товарлардын экспорту[1]

	өлчөө бирдиги	2003 *физикалык көлөм*	2003 *наркы, млн. АКШ долл.*	2004 *физикалык көлөм*	2004 *наркы, млн. АКШ долл.*	2005 *физикалык көлөм*	2005 *наркы, млн. АКШ долл.*	2006 *физикалык көлөм*	2006 *наркы, млн. АКШ долл.*	2007 *физикалык көлөм*	2007 *наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**117,9**		**101,8**		**65,3**		**207,7**		**226,1**
Функционалдык бөлүштүрүү[2]											
Керектөө товарлары			—		—		0,1		—		—
Чийки заттар			—		—		—		—		—
Аралык товарлар			117,8		101,7		65,2		207,6		226,0
Инвестициялык товарлар			0,1		—		—		0,1		0,1
Энергопродуктылар			—		—		—		—		—
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			—		—		—		—		—
Суусундуктар жана тамеки			—		—		—		—		—
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			—		0,1		0,2		—		0,2
Минерал отуну, майлоочу майлар жана ушундай эле материалдар			—		—		—		—		—
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			—		—		—		—		—
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			—		—		—		—		—
Материалдардын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			0,8		0,8		0,9		1,6		1,1
Күмүш	*т*	*3,8*	*0,8*	*2,8*	*0,8*	*3,3*	*0,9*	*4,5*	*1,6*		*1,1*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			—		—		—		*0,1*		*0,1*
Ар кандай даяр буюмдар			0,1		—		—		0,1		—
ЭСТКнын башка категорияларына кошулбаган товарлар жана операциялар			116,9		100,9		64,1		205,9		224,7
Монетардык эмес алтын	*т*	*9,7*	*116,9*	*7,6*	*100,9*	*4,3*	*64,1*	*10,6*	*205,9*	*9,9*	*224,7*

[1] "Алып сатарлардын" соодасын жана кошумча баа берүүлөрдү эске алуусуз, УСКнын ФОБ баасындагы маалыматтарынын негизинде
[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.21-таблица: Кытайга товарлардын экспорту [1]

	өлчөө бирдиги	2003 физикалык көлөм	2003 наркы, млн. АКШ долл.	2004 физикалык көлөм	2004 наркы, млн. АКШ долл.	2005 физикалык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физикалык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.	2007 физикалык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**23,3**		**39,3**		**26,6**		**38,1**		**61,9**
Функционалдык бөлүштүрүү [2]											
Керектөө товарлары			5,6		5,1		4,7		9,2		8,3
Чийки заттар			16,4		32,5		18,9		18,2		19,1
Аралык товарлар			0,9		0,5		1,0		1,7		9,7
Инвестициялык товарлар			0,3		0,7		0,8		4,4		17,8
Энергопродуктылар			0,1		0,6		1,1		4,5		6,9
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			0,3		0,2		0,2		0,3		2,1
Суусундуктар жана тамеки			—		—		—		*0,1*		—
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			16,1		20,6		18,0		19,0		18,6
Металл кендери жана сыныктары	*миң тонна*	*261,4*	*8,1*	*305,8*	*14,2*	*176,2*	*10,6*	*50,7*	*6,9*	*14,0*	*5,1*
Ири мүйүздүү мал териси			*5,2*		*4,5*		*4,1*		*8,5*		*7,2*
Жүн	*миң тонна*	*1,3*	*1,8*	*1,4*	*1,4*	*1,6*	*1,9*	*1,5*	*1,6*	*2,3*	*2,1*
Минерал отуну, майлоочу майлар жана ушундай эле материалдар			0,1		0,6		1,1		4,5		6,9
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			—		—		—		—		—
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			1,2		8,0		1,1		3,8		0,8
Органикалык эмес химиялык заттар	*миң тонна*	*0,3*	*1,2*	*0,5*	*8,0*	—	*0,5*	*0,3*	*2,1*	—	*0,6*
Материалдардын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлар			5,3		9,0		4,9		6,1		10,4
Булгаары	*миң тонна*	*1,0*	*2,6*	*10,5*	*2,5*	*7,5*	*2,7*	*5,8*	*2,5*	*6,6*	*3,3*
Алюминий	*миң тонна*	*1,9*	*1,8*	*4,2*	*4,3*	*0,5*	*0,7*	*2,1*	*3,0*	*2,6*	*6,7*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			0,3		0,6		0,9		4,4		22,7
Атайы максаттарга каралган автомобилдер	*даана*	—	—	—	—	—	—	*2,0*	*0,5*	*12.0*	*14,5*
Жүктөө-түшүрүү үчүн жабдуулар			—		—		—		—		*4,8*
Ар кандай даяр буюмдар			—		*0,3*		0,3		0,1		0,3
ЭСТКнын башка категорияларына кошулбаган товарлар жана операциялар			—		—		—		—		—

[1] "Алып сатарлардын" соодасын жана кошумча баа берүүлөрдү эске алуусуз, УСКнын ФОБ баасындагы маалыматтарынын негизинде

[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.22-таблица: Түркияга товарлардын экспорту [1]

	өлчөө бирдиги	2003 физикалык көлөм	2003 наркы, млн. АКШ долл.	2004 физикалык көлөм	2004 наркы, млн. АКШ долл.	2005 физикалык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физикалык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.	2007 физикалык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**11,0**		**17,0**		**18,2**		**27,2**		**43,0**
Функционалдык бөлүштүрүү [2]											
Керектөө товарлары			5,9		10,0		9,9		18,0		27,9
Чийки заттар			2,0		2,5		2,6		2,6		4,2
Аралык товарлар			0,2		0,1		0,1		0,6		2,0
Инвестициялык товарлар			—		0,1		0,3		0,5		0,2
Энергопродуктылар			2,8		4,3		5,3		5,5		8,7
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			*4,9*		*9,3*		*8,9*		*17,2*		*27,3*
Буурчак: кургатылган, аарчылган, майдаланган же бүкүлү	*миң тонна*	*6,1*	*1,6*	*12,4*	*3,6*	*12,2*	*5,2*	*27,0*	*12,8*	*36,0*	*18,8*
Жаңы терилген же кургатылган жаңгактар	*миң тонна*	*1,4*	*2,0*	*1,0*	*1,5*	*0,7*	*1,1*	*1,0*	*1,9*	*2,5*	*4,9*
Суусундуктар жана тамеки			—		—		—		—		—
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			2,8		2,9		3,3		3,2		4,6
Кой, козунун иштетилбеген терилери	*миң даана*	*826,7*	*1,1*	*864,3*	*1,1*	*1 301,2*	*1,6*	*720,4*	*0,6*	*219,6*	*0,2*
Пахта чигити	*миң тонна*	*0,6*	*0,5*	—	—	*0,2*	*0,2*	*1,4*	*1,2*	*3,1*	*3,2*
Минерал отуну, майлоочу майлар жана ушундай эле материалдар			2,8		4,3		5,3		5,5		8,7
Авиакеросин	*миң тонна*	*8,8*	*2,8*	*11,6*	*4,3*	*9,1*	*5,3*	*8,0*	*5,5*	*12,4*	*8,7*
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			—		—		—		—		—
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			—		—		—		—		—
Материалдардын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			*0,4*		0,4		0,3		0,7		1,9
Ийрилген жиптер	*миң тонна*	—	*0,1*	—	*0,1*	—	—	*0,1*	*0,6*	*0,4*	*1,9*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			0,1		0,2		0,3		0,5		0,2
Ар кандай даяр буюмдар			—		—		—		0,1		0,1
ЭСТКнын башка категорияларына кошулбаган товарлар жана операциялар			—		—		—		—		—

[1] "Алып сатарлардын" соодасын жана кошумча баа берүүлөрдү эске алуусуз, УСКнын ФОБ баасындагы маалыматтарынын негизинде

[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.23-таблица: БАЭна товарлардын экспорту[1]

	өлчөө бирдиги	2003 *физи-калык көлөм*	2003 *наркы, млн. АКШ долл.*	2004 *физи-калык көлөм*	2004 *наркы, млн. АКШ долл.*	2005 *физи-калык көлөм*	2005 *наркы, млн. АКШ долл.*	2006 *физи-калык көлөм*	2006 *наркы, млн. АКШ долл.*	2007 *физи-калык көлөм*	2007 *наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**144,3**		**189,3**		**173,1**		**8,9**		**14,4**
Функционалдык бөлүштүрүү[2]											
Керектөө товарлары			0,5		0,6		0,8		1,1		1,2
Чийки заттар			—		—		—		—		—
Аралык товарлар			143,7		187,9		167,9		—		—
Инвестициялык товарлар			—		—		0,1		1,1		0,1
Энергопродуктылар			0,1		0,9		4,3		6,7		13,0
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			0,4		0,3		0,2		0,4		0,4
Суусундуктар жана тамеки			—		—		—		—		—
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			—		—		—		—		—
Минерал отуну, майлоочу майлар жана ушундай эле материалдар			0,1		0,9		4,3		6,7		6,7
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			—		—		—		—		—
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			—		—		—		—		—
Материалдардын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			1,1		1,5		1,8		—		—
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			—		—		0,1		1,1		1,1
Ар кандай даяр буюмдар			0,1		—		0,6		0,7		0,7
ЭСТКнын башка катег-на кошулбаган товарлар жана операциялар			142,7		186,5		166,1		—		—
Монетардык эмес алтын	*т*	*12,4*	*142,7*	*14,4*	*186,5*	*12,0*	*166,1*		—		—

[1] "Алып сатарлардын" соодасын жана кошумча баа берүүлөрдү эске алуусуз, УСКнын ФОБ баасындагы маалыматтарынын негизинде

[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.24-таблица: Афганистанга товарлардын экспорту [1]

	өлчөө бирдиги	2003 физи-калык көлөм	2003 наркы, млн. АКШ долл.	2004 физи-калык көлөм	2004 наркы, млн. АКШ долл.	2005 физи-калык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физи-калык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.	2007 физи-калык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**6,1**		**8,0**		**12,4**		**74,8**		**118,4**
Функционалдык бөлүштүрүү [2]											
Керектөө товарлары			2,9		3,2		0,7		0,6		1,0
Чийки заттар			0,4		—		—		—		—
Аралык товарлар			*1,5*		1,4		1,5		1,0		*2,1*
Инвестициялык товарлар			1,3		0,8		1,0		0,7		0,9
Энергопродуктылар			—		*2,7*		9,2		72,5		114,3
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү малдар			2,6		2,2		0,3		0,4		0,9
Суусундуктар жана тамеки			0,4		0,8		0,2		0,2		—
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			0,3		0,3		—		—		0,4
Минерал отуну, майлоочу майлар жана ушундай эле материалдар			—		*2,7*		9,2		72,5		114,3
Автомобиль бензини	*миң тонна*		—	*2,5*	*0,9*	*5,3*	*2,1*	*45,8*	*21,9*	*37,7*	*18,5*
Авиакеросин	*миң тонна*		—	—	—	*2,0*	*1,0*	*53,9*	*30,5*	*46,8*	*26,3*
Дизель отуну	*миң тонна*		—	*5,3*	*1,7*	*15,4*	*5,9*	*42,9*	*19,9*	*145,6*	*67,5*
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			—		—		—		—		—
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			—		—		—		—		—
Материалдардын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			0,8		1,3		1,9		1,1		1,2
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			1,8		0,7		0,7		0,6		1,5
Ар кандай даяр буюмдар			0,3		—		—		—		—
ЭСТКнын башка категорияларына кошулбаган товарлар жана операциялар			—		—		—		—		—

[1] "Алып сатарлардын" соодасын жана кошумча баа берүүлөрдү эске алуусуз, УСКнын ФОБ баасындагы маалыматтарынын негизинде

[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

І.25 – І.36-таблицалар: Өлкөлөр боюнча импорттолуучу товарлардын негизги түрлөрү

І.25-таблица: Россиядан товарлардын импорту[1]

	олчоо бирдиги	2003 физи-калык көлөм	2003 наркы, млн. АКШ долл.	2004 физи-калык көлөм	2004 наркы, млн. АКШ долл.	2005 физи-калык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физи-калык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.	2007 физи-калык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**176,1**		**293,7**		**378,9**		**652,2**		**978,8**
Функционалдык бөлүштүрүү[2]											
Керектөө товарлары			55,7		67,8		76,9		105,2		160,0
Чийки заттар			13,8		25,4		27,0		34,9		57,7
Аралык товарлар			48,4		59,6		66,0		78,7		106,0
Инвестициялык товарлар			20,2		26,4		20,9		44,5		90,3
Энергопродуктылар			37,9		114,4		188,2		388,9		564,7
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			13,3		16,1		20,6		33,4		57,0
Шоколад жана какаодон жасалган азыктар	*миң т*	*2,2*	*4,0*	*2,5*	*3,9*	*2,7*	*4,5*	*3,7*	*8,5*	*6,9*	*19,9*
Кант, кант кошулган азыктар ж-а бал	*миң т*	*7,5*	*3,0*	*4,2*	*1,6*	*3,9*	*2,2*	*4,2*	*3,0*	*3,0*	*2,2*
Маргарин жана жуурулган майлар	*миң т*	*0,4*	*0,3*	*1,0*	*1,0*	*2,7*	*2,7*	*6,6*	*6,6*	*4,9*	*5,6*
Суусундуктар жана тамеки			7,7		11,3		12,3		14,6		21,8
Сыра	*миң л*	*11,2*	*5,3*	*18,3*	*9,1*	*18,8*	*9,8*	*20,1*	*11,5*	*23,5*	*15,0*
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			7,0		10,6		14,2		16,1		36,1
Ийне жалб-уу өсүмдүк жыгач-нан арааланган сөңгөктөр	*миң .куб.м*	*53,7*	*3,7*	*82,0*	*6,7*	*96,3*	*9,1*	*105,7*	*11,3*	*167,6*	*22,5*
Кендер ж-а баалуулукка жатпаган металл., алардын кошулмалары		*0,4*	*0,1*	*0,5*	*0,1*	*0,1*	*—*	*1,6*	*1,1*	*6,1*	*5,3*
Мин. отуну, майлоочу майлар ж-а у.э. мат-дар			37,9		114,4		188,2		388,9		564,7
Мунай майлары, чийки заттар жана чийки мунай	*миң т*	*—*	*—*	*0,1*	*—*	*—*	*—*	*8,8*	*2,2*	*78,1*	*26,4*
Автомобиль бензини	*миң т*	*88,7*	*18,7*	*203,8*	*60,7*	*217,4*	*83,9*	*297,2*	*130,9*	*400,4*	*201,0*
Дизель отуну	*миң т*	*23,0*	*6,7*	*56,2*	*19,2*	*53,3*	*25,5*	*72,9*	*37,7*	*194,7*	*99,8*
Авиакеросин	*миң т*	*16,7*	*5,5*	*66,0*	*26,7*	*150,3*	*74,4*	*385,0*	*210,7*	*406,8*	*225,5*
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			0,5		0,5		0,9		1,9		7,0
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			31,6		40,5		42,9		51,1		66,0
Органикалык эмес химиялык заттар	*миң т*	*22,3*	*3,2*	*61,8*	*8,9*	*46,2*	*8,1*	*29,0*	*9,7*	*31,2*	*10,4*
Медициналык жана фармацевтикалык продукция	*миң т*	*1,7*	*7,2*	*1,5*	*8,9*	*1,9*	*8,9*	*1,7*	*11,6*	*1,9*	*16,3*
Эфир майлары, жуучу-тазалоочу заттар	*миң т*	*10,9*	*6,5*	*11,6*	*8,0*	*11,1*	*9,0*	*13,2*	*11,9*	*16,2*	*17,5*
Түс өзгөртүүчү жана боечу заттар	*миң т*	*4,5*	*4,4*	*5,1*	*4,6*	*4,8*	*4,4*	*5,7*	*5,6*	*5,5*	*6,7*
Мат-дын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			45,6		62,9		61,4		78,5		103,3
Резина доңголоктор	*миң даана*	*460,6*	*11,9*	*460,3*	*12,4*	*319,3*	*12,0*	*311,1*	*16,0*	*304,7*	*20,4*
Тапталган жана калыбына келтирилген жыгачтар	*миң .куб.м*	*11,2*	*1,7*	*14,3*	*2,9*	*14,3*	*3,3*	*17,3*	*4,4*	*24,7*	*7,3*
Чоюн жана болот	*миң т*	*23,6*	*10,3*	*26,1*	*18,3*	*29,2*	*17,0*	*34,5*	*21,1*	*35,9*	*26,9*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			25,5		29,2		26,3		52,1		103,9
Жеңил авт. ж-а эл ташууга каралган трансп.	*даана*	*860,0*	*3,3*	*847,0*	*3,8*	*599,0*	*3,2*	*723,0*	*4,2*	*1309,0*	*8,0*
Жүк ташуучу автомобилдер			*0,8*		*1,3*		*1,1*		*3,1*		*8,0*
Айылчарба машиналары (трактордон башкасы)			*0,1*		*0,4*		*0,7*		*0,9*		*10,3*
Башка категорияга кирбеген автомобилдер			*2,0*		*2,1*		*0,7*		*0,9*		*2,0*
Ар кандай даяр буюмдар			6,9		8,1		12,1		15,0		18,6
Блок имараттары, жылытуучу ж-а жарык берүүчү жабд.			*1,0*		*0,7*		*0,6*		*0,7*		*2,0*
Шамдар, ширенкелер			*1,0*		*0,8*		*0,7*		*1,3*		*1,2*
ЭСТКнын башка катег. кошулбаган тов. ж-а оп-лар			—		—		0,2		0,7		0,5

[1] "Алып сатарлардын" соодасын эске алуусуз, УСКнын СИФ баасындагы маалыматтарынын негизинде
[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

1.26-таблица: Казакстандан товарлардын импорту [1]

	өлчөө бирдиги	2003		2004		2005		2006		2007	
		физикалык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**170,9**		**202,9**		**174,4**		**199,8**		**312,4**
Функционалдык бөлүштүрүү [2]											
Керектөө товарлары			42,7		60,5		72,0		99,9		161,5
Чийки заттар			8,6		19,9		9,0		16,9		29,1
Аралык товарлар			11,1		17,8		18,6		20,9		27,5
Инвестициялык товарлар			3,5		5,5		5,5		8,1		9,1
Энергопродуктылар			105,0		99,2		69,2		54,0		85,2
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			20,4		30,0		43,0		62,6		113,2
Кант, кант кошулган азыктар ж-а бал	*миң т*	*27,3*	*7,6*	*41,0*	*13,2*	*35,2*	*13,5*	*42,6*	*20,9*	*24,8*	*12,6*
Буудай жана тартылбаган шак	*миң т*	*92,4*	*7,5*	*68,5*	*8,8*	*132,7*	*14,4*	*214,3*	*24,5*	*347,1*	*67,8*
Буудай уну жана тартылбаган шак	*миң т*	*4,3*	*0,6*	*9,6*	*1,8*	*44,2*	*7,5*	*47,0*	*7,1*	*52,4*	*12,0*
Суусундуктар жана тамеки			11,6		12,2		14,8		21,9		31,5
Алкоголсуз суусундуктар			*1,5*		*2,1*		*2,9*		*4,3*		*6,6*
Сигареттер	*млрд.даана*	*0,6*	*6,8*	*0,7*	*6,7*	*1,1*	*9,3*	*1,7*	*15,0*	*2,2*	*20,2*
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			11,5		14,5		16,3		23,1		27,5
Кум, таш жана шагыл	*миң т*	*1254,9*	*3,7*	*534,0*	*3,9*	*1060,9*	*4,8*	*1569,0*	*6,3*	*1807,6*	*8,3*
Асбест	*миң т*	*21,1*	*3,5*	*22,4*	*5,1*	*17,4*	*5,1*	*23,5*	*6,1*	*14,3*	*3,3*
Металл сыныктары ж-а баалуулукка жатп. түстүү металл	*миң т*	*37,8*	*1,9*	*1,5*	*1,8*	*1,0*	*1,1*	*4,8*	*6,2*	*5,3*	*10,6*
Мин. отуну, майлоочу майлар ж-а у.э. мат-дар			104,8		99,2		69,2		54,0		85,2
Авиакеросин	*миң т*	*147,4*	*46,2*	*118,4*	*43,1*	*28,9*	*14,5*	—	—	—	—
Автомобиль бензини	*миң т*	*105,7*	*23,8*	*70,8*	*21,4*	*54,0*	*19,4*	*26,9*	*11,1*	*33,7*	*15,1*
Дизель отуну	*миң т*	*45,8*	*9,5*	*50,0*	*12,5*	*39,5*	*14,3*	*60,2*	*22,0*	*92,7*	*40,0*
Агломерирленбеген ташкөмүр	*миң т*	*1055,1*	*21,3*	*932,8*	*16,1*	*847,4*	*15,1*	*801,4*	*15,6*	*728,4*	*13,8*
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			3,6		5,6		5,1		6,2		7,3
Өсүмдүк майы жана тоң май	*миң т*	*4,4*	*3,6*	*6,4*	*5,3*	*5,8*	*4,5*	*6,2*	*5,3*	*5,8*	*5,7*
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			3,8		13,7		4,6		9,6		13,5
Органикалык эмес химиялык заттар	*миң т*	*28,1*	*1,6*	*46,7*	*9,3*	*17,6*	*0,7*	*2,5*	*1,0*	*4,0*	*0,4*
Самын, жуучу жана тазалоочу заттар	*миң т*	*2,9*	*1,2*	*2,7*	*1,3*	*2,4*	*1,1*	*0,6*	*0,3*	*0,6*	*0,8*
Дары-дармектер	*миң т*	—	*0,3*	*0,1*	*0,7*	*0,1*	*0,6*	*0,2*	*2,2*	*0,2*	*3,1*
Боектор жана боечу заттар ж.б.	*миң т*	*0,1*	*0,1*	*0,4*	*0,2*	*4,7*	*1,0*	*14,1*	*3,1*	*22,5*	*4,9*
Мат-дын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			9,6		18,0		16,0		15,9		26,0
Алюминий	*миң т*	*0,8*	*0,7*	*2,9*	*2,4*	*0,2*	*0,2*	*0,2*	*0,3*	*1,5*	*5,3*
Чоюн жана болот	*миң т*	*12,3*	*5,2*	*12,2*	*7,2*	*10,3*	*7,2*	*8,4*	*5,4*	*11,1*	*7,7*
Кагаз, картон жана кагаздан жасалган буюмдар	*миң т*	*0,9*	*1,1*	*2,2*	*1,9*	*2,3*	*2,1*	*2,5*	*2,9*	*2,5*	*5,7*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			4,8		5,8		4,3		4,8		5,3
Ар кандай даяр буюмдар			0,8		3,9		1,0		1,7		2,9
ЭСТКнын башка катег. кошулбаган тов. ж-а опер-лар			—		—		—		—		—

[1] "Алып сатарлардын" соодасын эске алуусуз, УСКнын СИФ баасындагы маалыматтарынын негизинде

[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.27-таблица: Өзбекстандан товарлардын импорту[1]

	өлчөө бирдиги	2003		2004		2005		2006		2007	
		физи-калык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физи-калык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**39,2**		**51,9**		**60,1**		**65,0**		**120,9**
Функционалдык бөлүштүрүү[2]											
Керектөө товарлары			1,1		3,9		6,1		4,0		5,9
Чийки заттар			0,3		0,1		1,0		0,3		1,3
Аралык товарлар			4,6		11,0		15,4		15,3		33,4
Инвестициялык товарлар			0,6		1,5		1,8		0,2		0,2
Энергопродуктылар			32,6		35,4		35,8		45,2		80,1
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			0,3		2,8		4,5		1,6		2,1
Суусундуктар жана тамеки			0,3		0,5		0,8		1,0		0,6
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			0,2		0,1		0,4		0,4		1,2
Минерал отуну, майлоочу майлар жана ушундай эле материалдар			32,6		35,3		35,8		45,2		80,1
Жаратылыш газы	*млн.куб.м*	*704,0*	*30,8*	*769,0*	*32,8*	*711,1*	*30,4*	*738,8*	*41,0*	*752,2*	*75,2*
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			—		—		0,3		0,8		1,7
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			1,5		4,8		9,5		8,3		20,4
Жер семирткичтер	*миң т*	*13,8*	*1,0*	*38,1*	*4,3*	*71,6*	*9,0*	*63,8*	*7,7*	*141,3*	*19,5*
Материалдардын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			3,6		6,6		7,1		6,8		13,3
Портландцемент, цемент	*миң т*	*88,5*	*2,0*	*121,6*	*3,7*	*99,9*	*4,2*	*93,9*	*5,3*	*126,3*	*10,3*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			0,6		1,6		1,3		0,8		1,4
Ар кандай даяр буюмдар			0,1		—		0,4		0,1		0,1
ЭСТКнын башка категорияларына кошулбаган товарлар жана операциялар			—		—		—		—		—

[1] "Алып сатарлардын" соодасын эске алуусуз, УСКнын СИФ баасындагы маалыматтарынын негизинде

[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.28-таблица: Белоруссиядан товарлардын импорту[1]

	өлчөө бирдиги	2003 физи-калык көлөм	2003 наркы, млн. АКШ долл.	2004 физи-калык көлөм	2004 наркы, млн. АКШ долл.	2005 физи-калык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физи-калык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.	2007 физи-калык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**5,9**		**4,2**		**7,1**		**18,7**		**23,8**
Функционалдык бөлүштүрүү[2]											
Керектөө товарлары			2,0		2,2		3,4		14,5		17,1
Чийки заттар			0,2		0,1		0,1		0,5		*1,1*
Аралык товарлар			0,5		0,7		1,7		0,9		1,9
Инвестициялык товарлар			3,2		1,3		1,9		2,7		3,7
Энергопродуктылар			—		—		—		—		—
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			0,2		—		0,1		4,1		*8,6*
Рафинирленген ак кант	*миң т*	*0,5*	*0,2*	—	—	—	—	*7,0*	*4,0*	*17,0*	*7,8*
Суусундуктар жана тамеки			—		—		—		—		—
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			0,2		0,2		0,8		0,4		*0,9*
Минерал отуну, майлоочу майлар жана ушундай эле материалдар			—		—		—		—		—
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			—		—		—		—		—
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			0,7		0,8		0,8		1,1		*1,4*
Дары-дармектер, ветеринардыкты кошо алганда	*миң т*	*0,1*	*0,5*	*0,1*	*0,7*	*0,1*	*0,6*	*0,1*	*0,8*	*0,1*	*1,0*
Материалдардын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			1,1		1,0		2,9		9,4		*7,5*
Резина дөңгөлөктөр	*миң даана*	*27,1*	*0,5*	*15,7*	*0,3*	*12,1*	*1,1*	*10,4*	*7,2*	*5,5*	*3,4*
Таппалган жана калыбына келтирилген жыгачтар	*миң куб м*	*0,6*	*0,2*	*0,4*	*0,1*	*0,1*	—	*2,4*	*0,5*	*5,1*	*1,1*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			3,2		1,4		1,9		2,9		*4,0*
Тракторлор	*даана*	*85,0*	*0,8*	*11,0*	*0,1*	*13,0*	*0,1*	*13,0*	*0,2*	*71,0*	*1,3*
Курулуш үчүн каралган машиналар ж-а жабд-лар	*даана*	*4,0*	*0,4*	—	—	*2,0*	*0,1*	*4,0*	*0,1*	*3,0*	*0,1*
Автомобилдер			*1,2*		*0,5*		*0,7*		*0,4*		*0,2*
Ар кандай даяр буюмдар			0,5		0,7		0,4		0,8		1,4
ЭСТКнын башка категорияларына кошулбаган товарлар жана операциялар			—		—		—		—		—

[1] "Алып сатарлардын" соодасын эске алуусуз, УСКнын СИФ баасындагы маалыматтарынын негизинде

[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.29-таблица: Украинадан товарлардын импорту [1]

	олчоо бирдиги	2003 физикалык көлөм	2003 наркы, млн. АКШ долл.	2004 физикалык көлөм	2004 наркы, млн. АКШ долл.	2005 физикалык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физикалык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.	2007 физикалык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**12,6**		**23,3**		**40,1**		**41,9**		**79,5**
Функционалдык бөлүштүрүү [2]											
Керектөө товарлары			8,3		14,8		17,4		26,4		46,3
Чийки заттар			0,3		0,6		1,1		1,0		3,9
Аралык товарлар			1,0		4,3		3,2		4,3		17,0
Инвестициялык товарлар			2,9		3,6		18,5		10,1		12,0
Энергопродуктылар			—		—		—		—		0,2
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			3,9		9,1		10,5		16,0		24,8
Дан эгиндеринен, ундан ж-а крахмалдан продукциялар	*миң т*	*0,6*	*0,6*	*1,2*	*1,2*	*1,7*	*2,0*	*2,4*	*2,9*	*4,0*	*4,9*
Жашылча жана жемиштер ширелери	*миң т*	*0,4*	*0,2*	*1,2*	*0,6*	*2,2*	*1,1*	*3,9*	*2,0*	*5,1*	*3,1*
Рафинирленген ак кант	*миң т*	—	—	*2,6*	*0,7*	—	—	*1,5*	*0,6*	*5,1*	*2,4*
Шоколад жана какаодон жасалган азыктар	*миң т*	*1,5*	*1,9*	*2,8*	*4,0*	*3,7*	*5,3*	*4,1*	*6,2*	*4,8*	*7,7*
Суусундуктар жана тамеки			0,4		0,6		1,3		2,2		5,3
Алкоголсуз суусундуктар	*миң л*	*358,2*	*0,2*	*845,8*	*0,4*	*1982,5*	*1,0*	*3245,2*	*1,8*	*5869,1*	*3,8*
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			—		—		—		—		—
Минерал отуну, майлоочу майлар жана ушундай эле материалдар			—		—		—		—		0,2
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			0,5		0,4		0,3		1,0		1,7
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			1,6		2,4		2,6		3,6		6,4
Дары-дармектер	*миң т*	*0,1*	*0,5*	*0,1*	*0,9*	*0,2*	*1,0*	*0,2*	*1,6*	*0,4*	*3,0*
Материалдардын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			3,2		5,0		5,5		6,8		27,3
Резина дөңгөлөктөр	*миң даана*	*17,6*	*0,5*	*18,9*	*0,5*	*14,3*	*0,5*	*31,3*	*0,8*	*32,4*	*5,0*
Чоюн жана болот	*миң т*	*0,3*	*0,4*	*4,9*	*2,9*	*2,6*	*2,0*	*4,4*	*3,1*	*23,3*	*16,2*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			1,7		4,4		17,7		10,1		10,5
Ар кандай даяр буюмдар			1,3		1,3		2,2		2,2		3,3
ЭСТКнын башка категорияларына кошулбаган товарлар жана операциялар			—		—		—		—		—

[1] "Алып сатарлардын" соодасын эске алуусуз, УСКнын СИФ баасындагы маалыматтарынын негизинде
[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.30-таблица: Кытайдан товарлардын импорту[1]

		2003		2004		2005		2006		2007	
	өлчөө бирдиги	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**77,7**		**80,1**		**102,9**		**246,7**		**355,6**
Функционалдык бөлүштүрүү[2]											
Керектөө товарлары			44,3		40,3		42,2		105,1		141,7
Чийки заттар			3,1		4,1		4,4		4,0		6,3
Аралык товарлар			16,1		17,5		27,9		49,1		83,0
Инвестициялык товарлар			13,9		17,7		27,8		87,0		122,8
Энергопродуктылар			0,2		0,5		0,5		1,5		1,8
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			4,3		4,1		9,2		29,1		32,9
Күрүч	*миң т*	*7,1*	*1,7*	*0,8*	*0,2*	*4,5*	*1,1*	*34,6*	*8,8*	*32,3*	*8,2*
Жашылчалар жана жаңгактар	*миң т*	*4,0*	*0,8*	*17,3*	*2,8*	*39,1*	*5,9*	*70,9*	*10,9*	*63,3*	*9,5*
Суусундуктар жана тамеки			1,2		1,6		1,4		0,6		1,4
Тамеки жана анын калдыктары	*миң т*	*0,7*	*1,1*	*1,1*	*1,5*	*0,8*	*1,4*	*0,4*	*0,6*	*0,8*	*1,4*
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			0,6		0,5		0,8		0,6		1,0
Мин. отундары, майлоочу майлар ж-а у.э. мат-дар			0,2		0,5		0,5		1,5		1,8
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			—		—		0,1		0,1		*0,1*
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			9,2		11,9		10,6		16,2		25,0
Органикалык эмес химиялык заттар			*5,8*		*6,0*		*5,9*		*6,8*		*9,0*
Баштапкы эмес формасындагы пластмасса	*миң т*	*2,0*	*1,1*	*5,1*	*3,2*	*1,0*	*0,6*	*2,3*	*2,1*	*2,7*	*1,8*
Мат-дын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			20,1		24,3		32,7		69,3		115,1
Жасалма текстиль материалдардан кездемелер	*млн.ч.м*	*44,9*	*11,3*	*52,0*	*13,6*	*81,0*	*12,7*	*74,6*	*18,8*	*78,3*	*19,6*
Жылмакай керамикалык плиталар	*миң ч.м*	*490,2*	*1,3*	*1036,4*	*2,1*	*1298,5*	*3,0*	*2063,6*	*4,5*	*1794,3*	*5,6*
Пахта буласынан кездемелер	*миң ч.м*	*675,0*	*0,7*	*668,3*	*0,2*	*8,2*	—	*28,7*	—	*292,0*	—
Кол жана машина менен иштетүүчү аспаптар	*миң т*	—	—	*0,4*	*0,3*	*20,3*	*2,8*	*38,9*	*12,2*	*67,1*	*22,4*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			15,8		19,8		29,3		92,1		128,2
Курулуш үчүн машиналар ж-а жабдуулар	*даана*	—	—	*24*	*0,9*	*53*	*1,0*	*93,0*	*2,0*	*205,0*	*10,0*
Тамакаш азыктарын иштеп чыгаруу үчүн каралган маш.	*даана*	*80,0*	*2,5*	*150,0*	*0,4*	*144,0*	*0,2*	*832,0*	*1,1*	*81,0*	*1,4*
Маалым-ды авт. түрдө иштеп чыгуу ү-н каралган маш.	*миң даана*	*16,7*	*1,3*	*47,7*	*1,4*	*85,4*	*2,2*	*89,7*	*4,0*	*114,9*	*4,1*
Электробайланыш аппараттары ж-а жабдуулары	*миң даана*	*29,2*	*8,3*	*37,5*	*10,0*	*81,3*	*11,8*	*120,8*	*44,9*	*148,3*	*48,8*
Ар кандай даяр буюмдар			26,2		17,5		18,3		37,1		50,1
Эмеректер			*1,5*		*0,4*		*1,5*		*5,0*		*12,4*
Кийим-кече жана ага тиешелүү буюмдар			*14,7*		*6,4*		*4,4*		*9,0*		*6,5*
Бут кийим	*миң жуп*	*8953,9*	*5,4*	*4373,9*	*3,2*	*3585,2*	*3,0*	*4850,2*	*5,2*	*3980,7*	*5,3*
ЭСТКнын башка катег. кошулбаган тов. ж-а опер-лар			—		—		—		—		—

[1] "Алып сатарлардын" соодасын эске алуусуз, УСКнын СИФ баасындагы маалыматтарынын негизинде

[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.31-таблица: АКШдан товарлардын импорту[1]

	өлчөө бирдиги	2003 физикалык көлөм	2003 наркы, млн. АКШ долл.	2004 физикалык көлөм	2004 наркы, млн. АКШ долл.	2005 физикалык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физикалык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.	2007 физикалык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**47,9**		**44,6**		**67,2**		**97,5**		**95,8**
Функционалдык бөлүштүрүү[2]											
Керектөө товарлары			33,3		31,7		44,3		29,0		43,1
Чийки заттар			0,3		—		—		0,3		*0,1*
Аралык товарлар			3,1		1,2		2,3		3,9		6,1
Инвестициялык товарлар			11,2		11,6		20,6		64,2		46,1
Энергопродуктылар			—		—		—		0,2		*0,3*
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			3,9		5,3		6,5		5,0		11,7
Эт жана эт азыктары	*миң т*	*5,2*	*3,2*	*7,9*	*4,3*	*10,9*	*5,6*	*8,1*	*4,4*	*17,6*	*9,8*
Суусундуктар жана тамеки			—		—		—		—		*0,1*
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			3,1		2,9		2,0		1,7		1,7
Эски кийимдер	*миң т*	*0,6*	*2,8*	*0,6*	*2,9*	*0,3*	*2,0*	*0,4*	*1,6*	*0,3*	*1,7*
Минерал отуну, майлоочу майлар ушундай эле материалдар			—		—		—		0,2		*0,3*
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			3,1		2,8		0,5		0,4		—
Малдын майы, өсүмдүк майлары, майлар ж-а алардын фракциялары	*миң т*	*2,4*	*2,8*	—	—	—	—	—	—	—	—
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			21,6		16,6		31,7		13,5		26,5
Ветеринардыкты кошо алганда, дары-дармектер	*т*	*58,9*	*20,3*	*32,6*	*8,4*	*81,8*	*21,8*	*27,1*	*11,2*	*29,9*	*22,3*
Материалдардын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			0,6		1,2		1,5		1,6		4,0
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			12,0		8,6		20,6		57,3		37,0
Курулуш үчүн каралган машиналар ж-а жабдуулар			*1,9*		*1,0*		*5,4*		*7,3*		*3,3*
Электробайланыш аппаратуралары ж-а жабд-лар	*миң т*	*6,1*	*1,1*	*18,5*	*4,2*	*13,2*	*3,7*	*4,2*	*12,7*	*11,3*	*6,1*
Жүк ташуучу автомобилдер	*даана*	*2,0*	*0,2*	*3,0*	*0,1*	*10,0*	*2,1*	*21,0*	*28,8*	*6,0*	11,1
Ар кандай даяр буюмдар			3,6		7,2		4,4		17,8		14,5
Кийим-кече жана ага тиешелүү буюмдар			*1,3*		*1,2*		*1,3*		*2,8*		*0,6*
Атайын, илимий, контролдоочу приб. ж-а апп-тар			*1,4*		*4,1*		*2,0*		*13,3*		*11,2*
ЭСТКнын башка категорияларына кошулбаган товарлар жана операциялар			—		—		—		—		—

[1] "Алып сатарлардын" соодасын эске алуусуз, УСКнын СИФ баасындагы маалыматтарынын негизинде
[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.32-таблица: Германиядан товарлардын импорту[1]

	өлчөө бирдиги	2003 физикалык көлөм	2003 наркы, млн. АКШ долл.	2004 физикалык көлөм	2004 наркы, млн. АКШ долл.	2005 физикалык көлөм	2005 наркы, млн. АКШ долл.	2006 физикалык көлөм	2006 наркы, млн. АКШ долл.	2007 физикалык көлөм	2007 наркы, млн. АКШ долл.
Бардыгы болуп			**38,2**		**52,6**		**37,6**		**39,9**		**54,2**
Функционалдык бөлүштүрүү[2]											
Керектөө товарлары			8,5		9,2		8,1		12,6		13,8
Чийки заттар			1,0		1,0		0,7		2,2		4,7
Аралык товарлар			4,4		4,3		6,2		7,8		7,8
Инвестициялык товарлар			22,8		35,5		20,4		16,5		26,7
Энергопродуктылар			1,6		2,6		2,2		0,8		1,2
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			0,5		0,4		0,5		0,5		0,7
Суусундуктар жана тамеки			1,0		1,1		0,4		0,5		0,3
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			0,4		0,3		0,2		0,5		0,3
Мин. отуну, майлоочу майлар ж-а у.э. мат-дар			1,6		2,6		2,2		0,8		1,2
Мунай ж-а мунайзаттар (чийки затты эске албаганда)	*миң т*	*3,9*	*1,6*	*4,2*	*2,5*	*3,0*	*2,2*	*0,7*	*0,8*	*0,8*	*1,2*
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			—		—		—		—		—
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			5,6		6,0		6,5		10,1		14,0
Кремний	*т*	—	—	—	—	—	—	*9,2*	*1,5*	*17,9*	*3,8*
Парфюм-я, косметикалык ж-а жуучу-тазалоочу заттар	*миң т*	*0,4*	*1,6*	*0,3*	*1,7*	*0,2*	*1,8*	*0,2*	*2,1*	*0,1*	*1,8*
Дары-дармектер, ветеринардыкты кошо алганда	*т*	*26,6*	*1,1*	*32,5*	*1,4*	*38,8*	*1,2*	*64,9*	*2,2*	*83,3*	*2,9*
Материалдардын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			4,1		4,1		4,3		5,9		7,3
Кагаз жана картон	*миң т*	*0,4*	*0,9*	*0,3*	*0,7*	*0,2*	*0,7*	*0,2*	*0,8*	*0,2*	*0,6*
Резина дөңгөлөктөр	*миң даана*	*252,2*	*0,9*	*259,8*	*0,9*	*329,6*	*1,3*	*375,7*	*2,0*	*548,7*	*3,5*
Баалуулукка жатпаган металлдардан буюмдар	*миң т*	*28,1*	*0,6*	*6,9*	*0,6*	*17,2*	*0,4*	*4,8*	*0,4*	*36,4*	*0,8*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			21,5		35,7		18,1		18,0		27,2
Китепче кылып басып чыгаруучу машинкалар			*0,5*		*0,6*		*2,9*		*0,7*		*3,6*
Башка категорияларга кошулбаган автомобилдер	*миң даана*	*10,9*	*13,8*	*15,3*	*21,6*	*1,7*	*2,5*	*0,1*	*0,7*	*0,6*	*1,8*
Мед. максаттар ү-н электродиагностикалык апп-тар	*даана*	*207,0*	*1,3*	*88,0*	*1,5*	*146,0*	*1,0*	*311,0*	*0,2*	*74,0*	*0,7*
Тамакаш азыкт. иштеп чыгуу ү-н маш. ж-а ал-дын тетикт.			*1,1*		—		*1,7*		*0,4*		*1,9*
Ар кандай даяр буюмдар			3,4		2,4		5,4		3,6		3,0
Башка катег. кошулбаган атайын, илимий, контролдоочу			*2,3*		*1,0*		*4,2*		*1,1*		*1,2*
ЭСТКнын башка категорияларына кошулбаган товарлар жана операциялар			—		—		—		—		—

[1] "Алып сатарлардын" соодасын эске алуусуз, УСКнын СИФ баасындагы маалыматтарынын негизинде
[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.33-таблица: Түркиядан товарлардын импорту[1]

		2003		2004		2005		2006		2007	
	өлчөө бирдиги	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**26,0**		**33,2**		**33,4**		**39,5**		**50,9**
Функционалдык бөлүштүрүү[2]											
Керектөө товарлары			14,0		16,0		16,4		18,7		25,1
Чийки заттар			0,2		0,4		0,4		0,2		*0,5*
Аралык товарлар			5,9		6,4		6,2		7,1		8,7
Инвестициялык товарлар			5,9		10,3		10,2		13,4		16,6
Энергопродуктылар			0,1		0,1		0,2		0,2		0,1
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			1,3		1,8		2,4		3,4		6,3
Кофе, чай, какао жана алар кошулуп жасалган продуктылар, таттуу азыктар	*миң т*	*0,6*	*0,4*	*1,1*	*0,7*	*0,8*	*0,6*	*1,1*	*1,1*	*2,5*	*2,1*
Кант, кант кошулуп жасалган таттуулар ж-а бал	*миң т*	*0,3*	*0,3*	*0,6*	*0,3*	*1,4*	*0,6*	*1,3*	*0,8*	*5,0*	*1,8*
Дан эгиндер жана алардан алынган азыктар	*миң т*	*0,9*	*0,3*	*1,5*	*0,4*	*1,3*	*0,4*	*0,8*	*0,4*	*1,4*	*0,7*
Суусундуктар жана тамеки			—		—		—		—		—
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			0,1		0,1		0,3		0,2		*0,4*
Мин. отуну, майлоочу майлар ж-а у.э. мат-дар			0,1		0,1		0,2		0,2		0,1
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			0,2		0,2		0,3		0,2		0,3
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			3,7		4,1		4,7		6,4		7,3
Самын, жуучу жана тазалоочу заттар	*миң т*	*2,3*	*1,1*	*2,1*	*0,8*	*1,9*	*0,9*	*1,9*	*1,4*	*2,1*	*1,7*
Баштапкы эмес формадагы пластмасса	*миң т*	*1,0*	*0,9*	*1,3*	*1,4*	*1,5*	*2,2*	*1,7*	*1,8*	*2,5*	*2,5*
Башка катег. кошулбаган хим. мат-ры ж-а прод-лар	*миң т*	*0,1*	*0,8*	*0,1*	*0,2*	*0,2*	*0,4*	*0,3*	*0,4*	*0,4*	*0,4*
Мат-дын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			7,6		9,0		7,5		7,7		11,3
Башка катег-га кошулбаган металлдан жас. буюмдар	*миң т*	*3,5*	*1,9*	*1,4*	*1,1*	*3,6*	*1,4*	*15,0*	*1,7*	*15,8*	*2,9*
Тактайга төшөлмөлөр	*млн.кв.м*	*2,5*	*1,8*	*3,8*	*2,1*	*2,4*	*1,3*	*3,7*	*1,7*	*5,2*	*2,4*
Кагаз, картон ж-а кагаз массасынан алынган буюмдар	*миң т*	*1,0*	*1,0*	*1,8*	*1,8*	*1,4*	*1,4*	*1,2*	*1,1*	*1,0*	*1,5*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			7,7		11,3		11,2		15,0		19,7
Айкын тармактар ү-н каралган атайын маш.			*1,2*		*6,1*		*4,1*		*6,5*		*7,9*
Электр.маш., апп. ж-а аспаптар ж-а алардын тетиктери			*4,2*		*1,0*		*2,1*		*3,6*		*4,9*
Ар кандай даяр буюмдар			5,2		6,7		6,7		6,4		5,3
Эмерек ж-а алардын жабдуулары, аларга тиешелүү буюмдар			*1,3*		*1,2*		*0,9*		*1,1*		*1,4*
Кийим-кече, аларга тиешелүү буюмдар			*2,1*		*2,7*		*1,6*		*1,8*		*0,6*
Башка катег. кирбеген пластм-дан жас. буюмдар			*0,9*		*1,0*		*1,0*		*1,7*		*1,4*
ЭСТКнын башка катег. кошулбаган тов. ж-а опер-лар			—		—		—		—		—

[1] "Алып сатарлардын" соодасын эске алуусуз, УСКнын СИФ баасындагы маалыматтарынын негизинде

[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.34-таблица: Япониядан товарлардын импорту[1]

	өлчөө бирдиги	2003		2004		2005		2006		2007	
		физикалык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**11,8**		**11,6**		**11,7**		**13,3**		**17,9**
Функционалдык бөлүштүрүү[2]											
Керектөө товарлары			2,9		3,4		4,9		3,0		3,1
Чийки заттар			0,1		—		0,1		0,4		0,2
Аралык товарлар			0,2		0,3		0,6		0,8		1,5
Инвестициялык товарлар			8,6		7,9		6,1		9,2		13,1
Энергопродуктылар			—		—		—		—		—
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			—		—		—		—		—
Суусундуктар жана тамеки			—		—		—		—		—
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			0,1		—		—		—		—
Минерал отуну, майлоочу майлар жана ушундай эле материалдар			—		—		—		—		—
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			—		—		—		—		—
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			0,1		—		0,2		0,5		0,3
Материалдардын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			1,1		1,4		1,2		1,6		1,9
Резина дөңгөлөктөр	*миң даана*	*7,7*	*1,1*	*8,5*	*1,3*	*8,9*	*1,1*	*9,2*	*1,5*	*23,7*	*1,8*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			9,9		9,6		8,0		10,6		15,3
Жеңил автомобилдер			*3,7*		*6,1*		*1,2*		*4,2*		*7,4*
Ар кандай даяр буюмдар			0,7		0,6		2,4		0,6		0,4
ЭСТКнын башка категорияларына кошулбаган товарлар жана операциялар			—		—		—		—		—

[1] "Алып сатарлардын" соодасын эске алуусуз, УСКнын СИФ баасындагы маалыматтарынын негизинде

[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.35-таблица: Корея Республикасынан товарлардын импорту[1]

	өлчөө бирдиги	2003		2004		2005		2006		2007	
		физикалык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**11,7**		**25,1**		**27,8**		**29,1**		**39,1**
Функционалдык бөлүштүрүү[2]											
Керектөө товарлары			3,3		7,2		10,2		8,0		10,1
Чийки заттар			—		—		—		0,6		*0,6*
Аралык товарлар			7,1		12,1		14,6		16,3		17,2
Инвестициялык товарлар			1,2		5,2		2,2		4,0		11,0
Энергопродуктылар			0,1		0,5		0,8		0,1		0,2
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			—		0,1		0,1		0,3		0,6
Суусундуктар жана тамеки			1,5		4,2		7,7		3,1		4,6
Филтирлүү сигареттер	*млн.даана*	*756,7*	*1,5*	*936,9*	*4,2*	*1621,8*	*7,7*	*732,9*	*3,1*	*1082,1*	*4,6*
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			0,1		—		—		0,6		*0,6*
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.э. материалдар			0,1		0,5		0,8		0,1		0,2
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			—		—		—		—		—
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			7,0		11,7		14,1		16,5		17,6
Баштапкы формадагы пластмасса	*миң т*	*6,4*	*6,9*	*9,6*	*11,6*	*9,4*	*14,1*	*10,5*	*15,9*	*11,8*	*16,1*
Материалдардын түрү боюнча классиф. өнөржай тов-ры			0,3		0,6		0,8		1,4		2,9
Резина дөңгөлөктөр	*миң даана*	*5,9*	*0,2*	*26,9*	*0,4*	*43,0*	*0,6*	*63,7*	*0,9*	*109,0*	*1,7*
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			2,4		7,3		3,4		6,7		12,2
Кабыл алуучу жабдууларды камтыган өткөргүчтөр	*миң даана*	*0,2*	—	*0,6*	—	*0,9*	—	*122,0*	*1,8*	*106,3*	*1,6*
Ар кандай даяр буюмдар			0,3		0,6		0,9		0,3		0,4
ЭСТКнын башка категорияларына кошулбаган товарлар жана операциялар			—		—		—		—		—

[1] "Алып сатарлардын" соодасын эске алуусуз, УСКнын СИФ баасындагы маалыматтарынын негизинде
[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.36-таблица: Нидерланддан товарлардын импорту[1]

	олчоо бирдиги	2003		2004		2005		2006		2007	
		физикалык көлөм	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*	*физикалык көлөм*	*наркы, млн. АКШ долл.*
Бардыгы болуп			**12,3**		**15,7**		**18,9**		**27,7**		**36,4**
Функционалдык бөлүштүрүү [2]											
Керектөө товарлары			1,1		0,7		1,6		2,8		2,1
Чийки заттар			0,1		0,1		0,1		0,2		0,6
Аралык товарлар			2,1		2,9		2,3		4,9		4,4
Инвестициялык товарлар			9,0		11,9		14,9		19,7		29,2
Энергопродуктылар			—		—		—		—		0,1
ЭСТКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамакаш азыктары жана тирүү мал			0,2		0,2		0,4		1,3		0,7
Суусундуктар жана тамеки			0,1		—		0,1		0,2		—
Отундан тышкары, азыктүлүккө кирбеген чийки заттар			0,1		0,1		0,2		0,3		0,6
Минерал отуну, майлоочу майлар жана ушундай эле материалдар			—		—		—		—		*0,1*
Малдын майы, өсүмдүк майы жана мом			—		—		—		—		—
Химия. заттар, башка катег. кирбеген ж.б. прод-лар			1,8		2,2		1,8		3,0		3,0
Материалдардын түрү боюнча классиф. өнөржай товарлары			0,2		0,3		0,4		0,2		0,5
Машиналар жана транспорттук жабдуулар			9,6		12,8		15,4		22,5		31,2
Автомобилдердин тетиктери ж-а ага тиешелүүлөр			*4,1*		*9,0*		*8,1*		*10,3*		*18,9*
Кабыл алуучу жабдууларды камтыган өткөргүчтөр	*даана*	—	—	*20,0*	—	*1,0*	—	*425,0*	*0,5*	*527,0*	*2,4*
Ар кандай даяр буюмдар			0,3		0,1		0,6		0,2		0,2
ЭСТКнын башка категорияларына кошулбаган товарлар жана операциялар			—		—		—		—		—

[1] "Алып сатарлардын" соодасын эске алуусуз, УСКнын СИФ баасындагы маалыматтарынын негизинде

[2] Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.1-график. Алмашуу курсу, номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индекстери

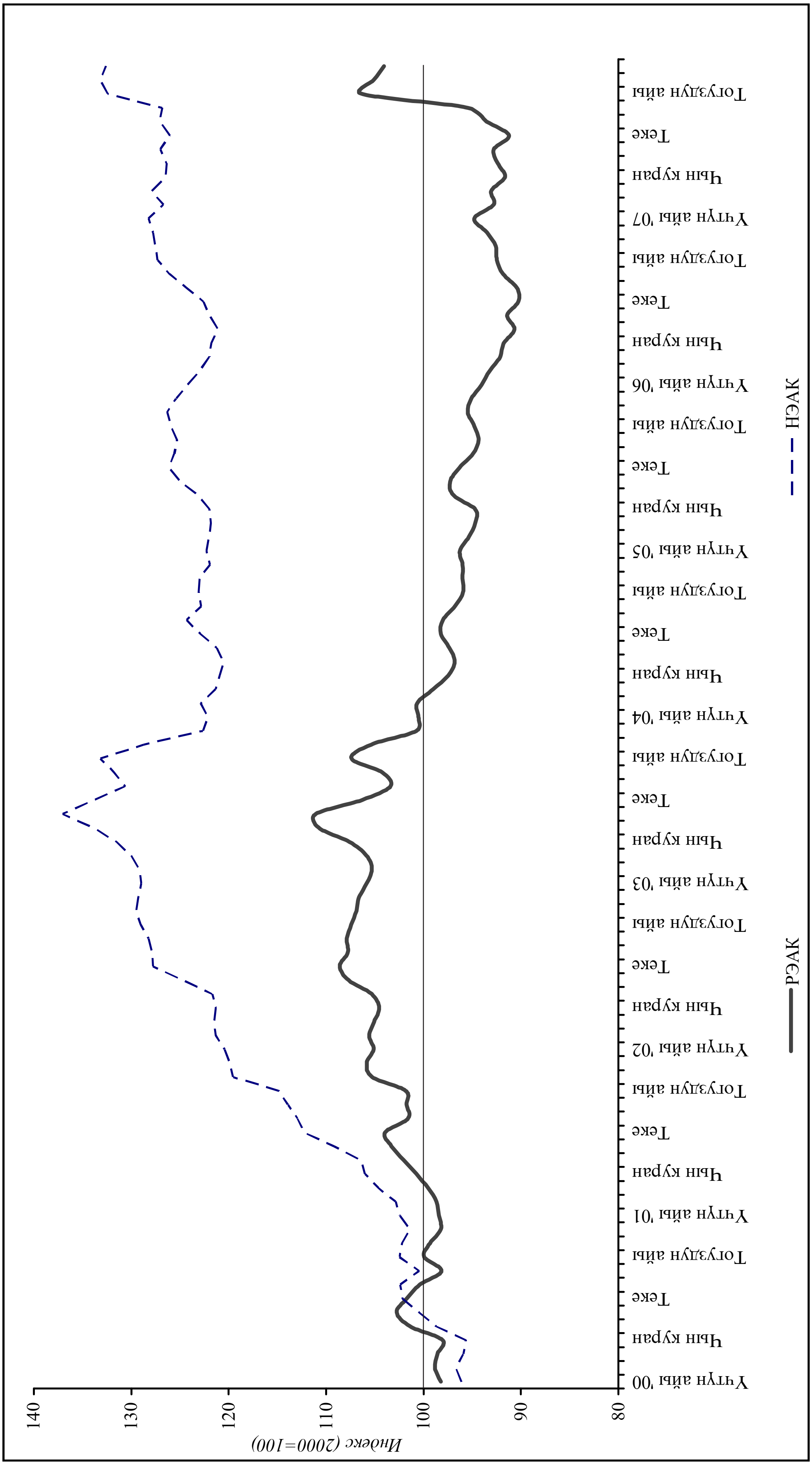

1.37-таблица: Номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индекстери: КМШ жана алыскы четөлкөлөр менен чогуу алганда, жалпы

(базовый период - 2000)

	РЭАК	НЭАК	РЭАК (КМШ)	НЭАК (КМШ)	РЭАК (алыскы чет өлкөлөр)	НЭАК (алыскы чет өлкөлөр)	Сомдун алмашуу курсу (1 сом үчүн АКШ долл.)
Үчтүн айы '00	98,3	96,1	98,3	95,4	98,2	97,8	0,0216
Бирдин айы	98,8	96,7	99,1	96,2	98,3	97,9	0,0213
Жалган куран	98,6	95,9	98,8	95,2	98,2	97,7	0,0211
Чын куран	98,1	95,7	97,8	94,7	98,6	97,9	0,0209
Бугу	101,4	98,7	101,5	98,4	101,2	99,5	0,0208
Кулжа	102,8	100,5	103,3	100,9	101,5	99,5	0,0210
Теке	101,7	102,2	102,2	102,6	100,5	101,1	0,0213
Баш оона	100,4	102,4	100,4	102,6	100,3	101,8	0,0212
Аяк оона	98,2	100,4	97,6	100,2	99,5	101,0	0,0207
Тогуздун айы	100,0	102,5	99,1	102,4	101,9	102,6	0,0208
Жетинин айы	99,4	102,2	98,5	102,4	101,3	101,7	0,0205
Бештин айы	98,3	101,4	97,4	102,0	100,3	100,1	0,0204
Үчтүн айы '01	98,4	102,4	97,9	103,8	99,7	99,4	0,0205
Бирдин айы	98,7	102,9	97,3	103,6	102,2	101,2	0,0204
Жалган куран	99,5	104,6	96,4	103,7	107,3	106,8	0,0203
Чын куран	100,7	106,0	97,0	104,3	110,0	110,0	0,0202
Бугу	102,1	106,4	98,2	104,8	111,5	110,3	0,0203
Кулжа	103,3	109,2	99,2	107,2	113,4	113,8	0,0206
Теке	103,9	112,3	99,7	110,1	114,2	117,4	0,0209
Баш оона	101,6	112,9	97,7	111,0	110,9	117,4	0,0209
Аяк оона	101,7	113,9	98,0	112,1	110,8	118,0	0,0210
Тогуздун айы	101,8	114,8	97,5	112,5	112,2	120,4	0,0209
Жетинин айы	105,3	119,6	102,8	119,7	110,9	119,3	0,0209
Бештин айы	105,8	119,9	103,6	120,5	110,9	118,5	0,0209
Үчтүн айы '02	105,1	120,4	103,1	121,6	109,7	117,9	0,0208
Бирдин айы	105,6	121,3	103,7	122,8	109,8	118,2	0,0209
Жалган куран	105,1	121,5	103,2	123,3	109,2	117,8	0,0209
Чын куран	104,5	121,3	102,9	123,6	108,1	116,7	0,0208
Бугу	105,3	121,7	103,4	124,1	109,6	116,8	0,0209
Кулжа	107,7	124,6	105,7	127,1	112,1	119,6	0,0212
Теке	108,6	127,8	106,3	130,3	113,4	122,7	0,0217
Баш оона	107,8	127,8	105,6	130,4	112,3	122,8	0,0217
Аяк оона	107,9	128,2	105,8	131,0	112,2	122,7	0,0217
Тогуздун айы	107,4	129,0	105,4	132,0	111,7	123,0	0,0217
Жетинин айы	106,9	129,5	105,2	133,2	110,5	122,2	0,0217
Бештин айы	106,6	129,3	104,8	133,4	110,5	121,0	0,0217
Үчтүн айы '03	105,8	128,9	103,6	133,1	110,6	120,7	0,0216
Бирдин айы	105,3	129,2	103,0	133,3	110,3	120,9	0,0217
Жалган куран	105,9	130,0	103,1	133,5	112,0	122,9	0,0220
Чын куран	107,6	131,5	104,6	134,7	114,6	124,9	0,0224
Бугу	110,8	133,9	108,2	137,8	116,6	125,7	0,0231
Кулжа	111,1	137,1	108,3	140,9	117,2	129,2	0,0241
Теке	106,3	133,8	103,3	136,9	113,2	127,3	0,0236
Баш оона	103,4	130,6	100,3	133,2	110,5	125,2	0,0232
Аяк оона	104,2	131,8	101,3	134,7	110,9	125,6	0,0234
Тогуздун айы	107,4	133,2	103,9	135,9	115,4	127,4	0,0238
Жетинин айы	105,4	128,7	100,8	130,3	116,0	125,3	0,0234
Бештин айы	100,7	122,7	95,9	124,2	112,2	119,4	0,0226

1.37-таблица: (уландысы)

	РЭАК	*НЭАК*	*РЭАК (КМШ)*	*НЭАК (КМШ)*	*РЭАК (алыскы чет өлкөлөр)*	*НЭАК (алыскы чет өлкөлөр)*	*Сомдун алмашуу курсу (1 сом үчүн АКШ долл.)*
Үчтүн айы '04	100,5	122,2	95,1	123,3	113,6	119,7	0,0230
Бирдин айы	100,7	122,9	94,7	123,5	115,2	121,5	0,0235
Жалган куран	99,0	121,4	93,0	121,8	114,0	120,4	0,0232
Чын куран	97,5	120,9	91,3	121,1	113,0	120,4	0,0231
Бугу	96,8	120,5	90,1	120,0	113,9	121,6	0,0228
Кулжа	97,4	121,2	90,5	120,8	115,0	122,3	0,0231
Теке	98,3	122,9	91,4	122,5	116,1	123,9	0,0235
Баш оона	98,0	124,3	91,1	123,7	116,2	125,9	0,0237
Аяк оона	96,8	122,8	89,6	122,0	115,7	124,8	0,0235
Тогуздун айы	96,0	123,1	88,6	122,1	115,7	125,5	0,0238
Жетинин айы	96,0	123,0	88,5	121,9	116,9	125,7	0,0241
Бештин айы	96,0	121,9	88,2	120,8	118,2	124,7	0,0242
Үчтүн айы '05	96,3	122,3	88,1	121,4	119,7	124,5	0,0244
Бирдин айы	95,4	122,0	87,2	121,4	119,0	123,7	0,0243
Жалган куран	94,7	121,8	86,6	121,2	118,8	123,5	0,0244
Чын куран	94,7	122,0	86,5	121,1	119,9	124,3	0,0242
Бугу	96,9	123,1	88,6	122,1	123,3	125,8	0,0244
Кулжа	97,3	125,0	89,2	124,3	123,4	126,9	0,0244
Теке	96,3	126,1	88,7	125,8	121,5	126,9	0,0244
Баш оона	95,0	125,6	87,8	125,5	119,2	125,9	0,0244
Аяк оона	94,4	125,3	87,4	125,0	118,6	126,2	0,0244
Тогуздун айы	94,8	125,9	87,4	125,3	120,4	127,6	0,0245
Жетинин айы	95,5	126,3	87,9	125,8	122,2	127,8	0,0245
Бештин айы	95,1	125,4	87,6	125,0	121,9	126,7	0,0242
Үчтүн айы '06	94,1	124,2	86,4	123,7	122,1	125,7	0,0242
Бирдин айы	93,2	123,0	85,1	122,2	123,9	125,3	0,0241
Жалган куран	92,1	122,0	83,8	121,0	124,3	125,1	0,0242
Чын куран	91,8	121,8	83,2	120,5	124,9	125,8	0,0244
Бугу	90,7	121,1	81,9	119,2	125,4	127,3	0,0246
Кулжа	91,4	122,0	82,0	119,4	129,9	130,9	0,0248
Теке	90,2	122,6	80,8	119,8	129,1	131,9	0,0250
Баш оона	90,4	124,4	81,3	122,3	127,3	131,2	0,0253
Аяк оона	91,8	126,1	82,8	124,2	128,8	132,1	0,0254
Тогуздун айы	92,5	127,3	83,4	125,7	129,5	132,6	0,0255
Жетинин айы	92,6	127,5	83,4	126,1	130,1	132,3	0,0257
Бештин айы	93,5	127,8	83,8	126,4	132,0	132,1	0,0260
Үчтүн айы '07	94,8	128,2	84,6	126,9	135,2	132,5	0,0260
Бирдин айы	92,8	126,7	82,6	125,4	133,2	130,7	0,0259
Жалган куран	93,1	127,9	82,8	126,4	134,3	132,5	0,0262
Чын куран	91,6	126,5	81,4	125,0	133,0	131,4	0,0263
Бугу	92,4	126,4	82,0	124,9	134,7	131,0	0,0263
Кулжа	92,8	127,0	82,3	125,9	135,2	130,7	0,0263
Теке	91,2	126,0	80,8	125,0	133,8	129,2	0,0264
Баш оона	93,5	127,1	82,8	126,4	137,6	129,1	0,0265
Аяк оона	95,5	126,8	84,3	126,3	141,4	128,5	0,0267
Тогуздун айы	106,4	132,4	93,4	131,8	160,1	134,2	0,0282
Жетинин айы	105,1	133,2	91,9	132,5	159,5	135,2	0,0287
Бештин айы	104,0	132,6	90,9	132,2	158,4	133,9	0,0286

I.38-таблица: Кыргыз Республикасына тике четөлкө инвестицияларынын таза агылып келүүсүнүн географиялык структурасы

(млн. АКШ долларында)

	2002	2003	2004 *	2005	2006*	2007*
Бардыгы	**4,7**	**45,5**	**44,8**	**42,6**	**107,0**	**207,9**
Алыскы четөлкөлөр	**-11,6**	**40,8**	**32,3**	**21,6**	**-2,3**	**111,6**
Австралия	0,3	39,3	3,1	2,5	-0,6	4,7
Австрия	0,1	—	—	—	—	15,0
Улуу Британия	-1,7	-2,0	4,8	23,5	29,0	26,7
Германия	-3,5	-5,7	-3,8	-2,7	8,4	-1,0
ЕБРР	—	—	-0,3	0,2	0,8	-3,8
Израиль	0,1	—	0,9	3,6	-2,4	-1,2
Индия	0,3	0,1	-0,1	-0,1	—	1,1
Иран	-0,1	—	1,1	0,8	0,9	0,4
Ирландия	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	—	-0,1
Италия	-6,2	-0,1	-0,6	-1,0	-1,3	-1,0
Канада	-9,6	19,4	7,7	0,8	8,5	5,2
Кипр	0,1	0,8	10,9	4,3	-1,4	4,4
Кытай	2,8	10,2	4,3	2,2	-36,7	18,7
Кувейт	—	—	0,5	-0,2	0,5	0,9
Литва	—	—	0,5	0,1	0,9	-0,1
Люксембург	—	—	-0,2	—	—	—
Нидерланд	-0,9	1,7	-3,1	-0,1	-0,1	0,1
БАЭ	0,9	0,3	0,5	-0,4	1,1	0,6
Пакистан	-2,5	—	—	0,3	0,7	1,9
Польша	0,2	—	0,5	-0,1	—	-0,1
Португалия	1,3	—	1,1	1,4	-1,4	—
Корея Республикасы	1,2	5,4	-1,6	-7,5	-1,0	0,9
АКШ	3,9	-7,2	6,8	-4,4	1,5	1,3
Түркия	4,1	17,6	0,9	0,3	-17,6	7,3
Швейцария	—	-0,9	-0,8	-2,4	-0,8	0,5
Башка эларалык уюмдар	-1,7	-0,5	0,6	-0,1	4,2	17,1
КМШ өлкөлөрү	**16,2**	**4,7**	**12,5**	**20,9**	**109,4**	**96,3**
Беларусь	-0,2	—	0,2	—	0,2	0,1
Казакстан	3,4	0,2	9,1	22,7	96,4	88,8
Россия	11,8	3,4	3,7	-1,5	12,7	6,9
Тажикистан	—	—	-0,1	—	-0,2	0,2
Украина	-0,1	—	-0,2	0,2	—	-0,3
Өзбекстан	—	—	-0,2	-0,6	0,2	0,5

* Улуттук банктын алдынала берген баасын эске алуусуз

1.39-таблица: Эларалык камдар (бир мезгилдин акырына карата)[1]

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Дүң камдары, *млн. АКШ долларында*	316,7	389,0	565,2	612,4	817,1	1176,6
Камдык активдер*, *млн. АКШ долларында*	289,7	359,2	543,8	608,5	814,3	1193,7
Дүң камдары, товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр айларында	4,3	4,1	4,9	3,3	3,0	3,5
Камдык активдер, товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр айларында	3,9	3,8	4,7	3,2	3,0	3,5

[1] ЭВФтеги камдык позицияны кошо алганда

*Дүңүнөн алгандагы эларалык камдардын ликвиддүү бөлүгү

II тиркеме: Кыргыз Республикасынын төлөм теңдемин түзүү ыкмасы

1. Киришүү

Төлөм теңдеми Кыргыз Республикасынын белгилүү бир мезгилдин ичинде дүйнөнүн башка өлкөлөрү менен жүргүзүлгөн тышкы экономикалык операциялары жөнүндөгү маалыматтарды чагылдырат. Резиденттер менен резидент эместердин ортосунда ишке ашырылган бул операцияларга негизинен, товарлар, кызмат көрсөтүүлөр жана кирешелер менен жүргүзүлгөн операциялар, финансы активдери жана милдеттенмелери менен операциялар кирет.

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми Эларалык Валюта Фонду тарабынан иштелип чыккан «Төлөм теңдеми боюнча колдонмо» басылмасынын бешинчи чыгаралышына ылайык түзүлөт.

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан түзүлөт жана Кыргыз Республикасынын Улуттук Статистика Комитетинен, Улуттук банктан, коммерциялык банктардан, Кыргыз Республикасынын финансы министрлигинен, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Мамлекеттик бажы комитетинен, Тышкы иштер министрлигинен, о.э. башка министрликтерден, ишканалардан жана уюмдардан алынган маалыматтарга таянат.

Кыргыз Республикасынын «Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы жөнүндөгү», «Кыргыз Республикасындагы банктар жана банк иши жөнүндөгү» Мыйзамдары, ошондой эле Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн жана Улуттук банктын ченемдик актылары маалыматтарды топтоонун жана алардын купуялыгынын сакталышынын мыйзамдык негизин камсыз кылат.

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми чейрек сайын АКШ млн. доллары менен түзүлөт. Төлөм теңдеминин ушул басылмадан тышкары маалыматтары, чейрек сайын төмөнкү басылмаларда жарыяланып турат: Ай сайын чыгарылуучу «Улуттук банктын бюллетени», чейрек сайын жарык көрүүчү «Кыргыз Республикасындагы инфляция боюнча баяндама» жана Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын Жылдык отчетунда. Ошондой эле, төлөм теңдеминин маалыматтары Улуттук Статистика комитетинин ай сайын чыгуучу «Кыргыз Республикасынын социалдык-экономикалык абалы» басылмасында жарыяланат. Төлөм теңдеми жана эларалык инвестиция позициясы боюнча маалыматтар «Төлөм теңдеминин статистикасы боюнча жылдык басылма» жана «Эларалык финансы статистикасы» басылмаларында жарыялоо үчүн ЭВФке да берилет.

2. Төлөм теңдемин түзүүнүн негизги эрежелери

Төлөм теңдемин түзүүдө пайдаланылуучу резиденттик жөнүндө аныктамага ылайык, резиденттер болуп республиканын экономикалык аймагында бир жыл же андан ашык мөөнөттө турган же турууга ниеттенип жатышкан жеке адамдар, ошондой эле Кыргызстанда товарлардын кыйла көлөмүн өндүрүү жана/же болбосо кызмат көрсөтүүлөрдү жүзөгө ашырган же республиканын аймагында жайгашкан жер участкаларына, курулушка же өндүрүш бирикмелерине ээ болгон юридикалык жактар саналат.

II.1-таблица: Төлөм теңдемин түзүүнүн негизги эрежелери

Операция	Кредит, плюс (+)	Дебет, минус (-)
Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр	*Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр экспорту*	*Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр импорту*
Кирешелер	*Алууга карата кирешелер*	*Төлөөгө карата кирешелер*
Трансферттер	*Каражаттарды алуу*	*Каражаттарды берүү*
Финансылык инструменттер менен операциялар	*Четөлкө активдеринин (талаптарынын) азайышы*	*Четөлкө активдеринин (талаптарынын) көбөйүшү*
	Четөлкө милдеттенмелеринин көбөйүшү	*Четөлкө милдеттенмелеринин азайышы*

Төлөм теңдемин түзүүнүн эрежесине ылайык, ар бир операция кош жазуу менен чагылдырылат, жазуулардын бири бир статьянын кредити боюнча, экинчиси - башка статьянын дебети боюнча чагылдырылат. Финансы операциялары кошуп эсептөө (начисление) ыкмасы боюнча б.а., кошуп эсептелинген, бирок иш жүзүндө али төлөнбөгөн суммалар чагылдырылат.

Жогоруда айтылгандай, кош жазуу принциптерине ылайык, бардык кредиттелген жазуулардын суммасы бардык дебеттелген жазуулардын суммасына дал келүүгө тийиш, мына ошондуктан, теоретикалык жалпы сальдо дайыма нөлгө барабар болуусу керек. Бирок, иш жүзүндө теңдемдин жыйынтыктоочу сальдосу эч качан нөлгө жетпейт. Төлөм теңдемин түзүү үчүн пайдаланылуучу маалыматтар ар кайсы булактардан алына тургандыгы анын себеби болуп саналат. Мисалы, товарлардын экспорту боюнча маалыматтар бажы статистикасынын негизинде алынат. Ал эми экспорттолгон продукциялар үчүн валюта түрүндө түшкөн акчалар тууралуу маалыматтар банк отчетторунан келип түшөт. Ошентип, бири-биринен көзкаранды болбогон булактардан алынган маалыматтарды пайдалануунун натыйжасында түзүлгөн нөлдүк эмес сальдо «таза каталар жана калтырып кетүүлөр» деп аталган кошумча статьялар менен теңделет. Ал жогоруда келтирилген сальдонун өлчөмү боюнча барабар, бирок, тескери белгиде.

3. Төлөм теңдемин түзүүнүн структурасы жана маалымат базасы

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдемин түзүү үчүн кыйла көлөмдөгү маалыматтар пайдаланылат, мында бир статья үчүн бир эле учурда, бир нече булактардан алынган маалыматтар пайдаланылышы мүмкүн. II.2-таблицасында Кыргыз Республикасынын төлөм теңдемин түзүү үчүн кайсыл жана кандай булактардан алынган маалыматтар пайдаланыла тургандыгы келтирилген.

Төлөм теңдеминин операциялары эсептердин негизги эки тобуна бириктирилет: күндөлүк операциялар эсеби жана капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби. Күндөлүк операциялар эсеби товарлар, кызмат көрсөтүүлөр, кирешелер, күндөлүк трансферттер менен операцияларды чагылдырат. Капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби капиталдык эсептен жана финансы эсебинен турат жана күндөлүк операциялар эсебинде чагылдырылуучу товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн агымы кандайча каржылана тургандыгын көрсөтөт.

Соода балансы. Соода балансы товарлардын ФОБ баасындагы экспорту менен импортунун наркынын ортосундагы айырма эсептеле тургандыгын билдирет. Товарлардын ФОБ баасы боюнча экспортунун жана товарлардын СИФ баасы боюнча импортунун наркы тууралуу маалыматтар Улуттук Статистика комитетинен алынат жана алар бажы органдарынан алынган маалыматтарга жана ишканалардын маалыматтарына таянат. Товарлардын импортунун ФОБ баасындагы наркын Улуттук банк импортто СИФ баасында транспорттук чыгашалардын жана камсыздандыруу боюнча чыгашалардын үлүшүнө баа берүү ыкмасы менен ишканалардын ишин Улуттук статистика комитети тарабынан жүргүзүлгөн иликтөөнүн негизинде аныктайт. Товарлардын экспорту боюнча маалыматтарга Улуттук Статистика комитети Кыргыз Республикасынын аэропортторунда четөлкө авиакомпаниялары алуучу товарлар боюнча маалыматтарды, импорт боюнча маалыматтарга чет мамлекеттердин портторунда Кыргыз Республикасынын резидент авиа-темиржол компаниялары тарабынан алынган товарлар боюнча маалыматтарды кошот. 1993-1995-жылдардын аралыгында «алып-сатарлардын» импорту чартердик рейстердин жүргүнчүлөрүнүн санын бир «алыпсатар» тарабынан алынып келинген товарлардын орточо көлөмүнө көбөйтүүнүн негизинде баалоо жолу менен аныкталган. Бирок, 1996-жылдан тартып, төлөм теңдеминде Бажы кызматы департаментинин «алыпсатарлардын» импорту боюнча маалыматтары кошо катталууда, ал эми 1997-жылдан тартып бул маалыматтар Улуттук Статистика Комитетинин “алыпсатарлардын” каттоодон өткөрүлбөгөн соода иштери боюнча маалыматтар менен толукталган, бул маалыматтар бажы постторунда жүргүзүлгөн иликтөөнүн негизинде баалоо жолу менен түзүлөт.

2006-жылдан тартып УСК товарлардын жалпы экспортуна айылчарба продукциясынын экспортун (эт, картошка, пияз, сүт) кошо баштаган. Досчет жылына бир жолу отчеттук мезгилден кийин төмөнкү ыкмада июнь айында жүргүзүлөт: өндүрүш өлчөмү минус керектөө минус экспорт минус жоготуулар.

Кызмат көрсөтүүлөр. Транспорттук кызмат көрсөтүүлөрдүн экспорту Улуттук статистика комитети тарабынан тиешелүү транспорттук уюмдардан жана ведомстволордон бөлөк, темир жол транспорту, аба транспорту, автомобиль транспорту боюнча уюмдардан алынган маалыматтардын о.э. банк статистикасынан чогулган маалыматтардын негизинде аныкталат. Жүк ташуу менен байланыштуу транспорттук жана камсыздандыруу кызмат көрсөтүүлөрүнүн импорту, "соода балансынын" бөлүгүндө жазылып кеткендей, СИФ баасындагы импорттун наркындагы үлүш катары баа берүү менен аныкталат. Ушуга эле «Кыргызгаз» АКсы тарабынан сунушталган кызмат көрсөтүүлөрдүн экспорту/импорту боюнча (газды ташып жеткирүү) маалыматтар, ири ишканалардын, ведомстволордун, банк статистикасынын, о.э. Кыргыз Республикасындагы авиакомпанияларынын кирешелери жана чыгашалары боюнча четөлкө авиакомпанияларынын агентстволорунун маалыматтары кошулган. 1999-жылга чейин импорт боюнча **"кыдыруулар"** статьясында чет өлкөлөрдөгү туристтик фирмалардын чыгашалары, ал эми экспорт боюнча мейманканалардын, эс алуу үйлөрүнүн, дарылануучу жайлардын резидент эместерден алынуучу кирешелери чагылдырылып келинген (коммерциялык банктардын отчетторунан алынган маалыматтарды эске алуу менен). 1999-жылдан баштап "кыдыруулар" статьясы республикага (республикадан) келип жатышкан (кетип жатышкан) жарандардын санына негизделген ыкма боюнча аныкталууда. **Курулуш боюнча кызмат көрсөтүүлөр статьясында** банк статистикасынан, УСКдан алынган, Кыргыз Республикасынын резидент эмес курулуш компанияларын тартуучу ишканалардан, четөлкөдө кызмат көрсөтүп жатышкан курулуш уюмдарынан жыйналган маалыматтары, о.э. биргелешкен ири ишканалар тарабынан берилген маалыматтар чагылдырылат. **Финансылык кызмат көрсөтүүлөрдө** мына ушундай кызмат көрсөтүүлөрдү коммерциялык банктар тарабынан сунуштоо жана алуу боюнча банк статистикасынан алынган жана Улуттук банк тарабынан финансылык кызмат көрсөтүүлөрдү алуу жөнүндө маалыматтар чагылдырылат. **Компьютердик жана маалымат берүү кызмат көрсөтүүлөрү** боюнча маалыматтардын толук жана өзүнө бардыгын камтуучу булактарынан болуп, азыркы учурда банк статистикасы саналат. **Мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөрдө** Тышкы иштер министрлигинен жана Улуттук банктын ички булактарынан алынуучу Кыргыз Республикасынын элчиликтерин жана өкүлчүлүктөрүн күтүүгө кеткен чыгашалар; четөлкөлөрдүн Кыргыз Республикасында жайгашкан элчиликтерин жана өкүлчүлүктөрүн күтүүгө кеткен чыгашалар чагылдырылат, алар банк статистикасынын негизинде жыйналып алынат. **Ишкердик кызмат көрсөтүүлөр** боюнча маалыматтар Улуттук статистика комитети жана Улуттук банк тарабынан кызматтардын ушул түрүн пайдалануучу жана аларды көрсөтүүчү болуп саналган ишканалардан алынат. Бул статьяга **"техникалык жардамдар боюнча"** кызмат көрсөтүүлөрдүн импорту дагы кирет, алар жөнүндө маалымат булагы болуп ЭВФтин баа берүү маалыматтары жана инвестициялык долбоорлорду жүзөгө ашырып жатышкан уюмдардын маалыматтары саналат. **Башка кызмат көрсөтүүлөргө** жогоруда жазылган статьяларда камтылбаган кызмат көрсөтүүлөр кошулган жана бул маалыматтын булактары болуп, УСКнын ишканалардан алынган жана банк статистикасынын маалыматтары саналат.

Кирешелер. Бул статья өзүнө өндүрүш факторлорун, атап айтканда, эмгек жана капиталды пайдалангандык же бергендик үчүн төлөмдөрдү жана келип түшүүлөрдү камтыйт жана эки эсепке: эмгекке төлөөлөр жана инвестициялардан кирешелер эсебине бөлүнөт. Эмгекке төлөөлөр резидент эместер тарабынан Кыргыз Республикасынын резиденттеринен алынган айлык акыларды камтыйт же тескерисинче. Тике, портфелдик жана башка инвестициялардан кирешелер өзүнө келип түшүүлөрдү жана резиденттердин четөлкө финансылык активдерине жана милдеттенмелерине кошуп эсептелинген төлөмдөрдү камтыйт. Тике инвестициялардан түшкөн кирешелер боюнча маалыматтар ишканалардан алынган отчеттордун негизинде, Улуттук Статистика комитетинен о.э банк статистикасынан алынат. Портфелдик инвестициялардан кирешелер боюнча маалыматтар Улуттук банктын сыяктуу эле, коммерциялык банктардын ички булактарынан алынат. Ал эми жана башка инвестициялардан түшкөн кирешелер боюнча маалыматтар Улуттук банктын ички булактарынан (ЭВФтин кредиттери жана Улуттук банк тарабынан тейленген кредиттер боюнча пайыздар), Экономика жана финансы министрлигинен (мамлекеттик кредиттер боюнча пайыздар) жана ишканалардан (мамлекеттик эмес кредиттер боюнча пайыздар) алынат. Эмгекке төлөөлөр боюнча

маалыматтар Улуттук Статистика комитети жана Улуттук банк тарабынан четөлкөлүк жумушчуларды тартуу менен иштеген ишканалардан алынат.

Трансферттер. Трансферттер күндөлүк эсепте чагылдыруучу күндөлүк жана капиталдык эсепте чагылдырылуучу капиталдык трансферттер болуп бөлүнүшөт. **Капиталдык трансферттерге**: негизги капиталга менчик укугун берүү; кредитор тарабынан карызды жокко чыгаруу (аннулирование); негизги капиталды сатып алуу же сатуу менен байланышкан акчалай активдерди өткөрүп берүү; калктын көчүп кетип жатышына байланыштуу, көчүп кетип жаткандар өз резиденттүүлүгүн алмаштырышкан учурда, алардын мүлктөрүнүн жана финансылык активдеринин агымына карата компенсациялоочу жазуу болуп саналган трансферттер камтылат. Трансферттердин бардык калган түрлөрү **күндөлүк трансферттерге тиешелүү болот**. Биздин өлкөгө мүнөздүү күндөлүк трансферттердин мисалы болуп гуманитардык жардам саналат, ал төлөм теңдеминде дебет боюнча – товарлардын импорту катары, кредити боюнча - трансферттер сыяктуу компенсациялоочу өткөрүү катары чагылдырылат. Күндөлүк расмий трансферттерге товарлар жана техникалык жардам түрүндөгү гранттар ошондой эле, эларалык уюмдар фондуна чегерүүлөр таандык болот. Гуманитардык жардамдар боюнча маалыматтар Улуттук Статистика комитетинен товарлардын импорту жөнүндө маалыматтар менен кошо алынат. Техникалык жардамдарга баа берүүдө ЭВФтин маалыматтары пайдаланылат. Эларалык уюмдар фондуна чегерүүлөр боюнча маалыматтар Улуттук банк тарабынан Экономика жана финансы министрлигинен алынат. Калктын четөлкөгө жана четөлкөдөн акчалай которуулары түрүндө көрсөтүлгөн жеке күндөлүк трансферттер тууралуу маалыматтар негизинен, Улуттук банк тарабынан Транспорт жана коммуникация министрлигинен жана банк статистикасынан алынат. Капиталдык расмий трансферттердин көлөмүн аныктоо үчүн Улуттук банк товарлар түрүндөгү гранттардын жалпы көлөмүндө капиталдык товарларды бөлүп көрсөтөт. Алар боюнча маалыматтар Улуттук Статистика комитетинен алынган. Мигранттардын трансферттерин Улуттук банк алардын саны жөнүндө Улуттук Статистика комитетинен алынган маалыматтардын негизинде жана мигранттардын алып келүүчү/ алып кетүүчү активдеринин орточо наркын баалоо жолу менен аныктайт.

2000-жылдан тартып Улуттук банк «четөлкөдө иштеп жүргөндөрдүн акча которуулары» статьясы боюнча жеткире баалоону жүргүзүп келет. Жеткире эсептөө суммасы расмий каттоодон өткөрүлгөн акча которуулар жана жеткире эсептөөгө чейинки коэффициент катары аныкталат. Иштеп жүргөндөрдүн акча которуулары боюнча дүйнөлүк коомчулукта көп сандаган иликтөөлөр жүргүзүлүп келет жана ал иликтөөлөрдүн ар бири капиталдын нак түрдө агылып кире тургандыгына баа берилгендигин көрсөтөт. Улуттук банк өз баа берүүлөрүндө аталган иликтөөлөргө таяна алат жана коэффициентти жылсайын өзгөртө алат.

Финансы эсеби. Финансы эсеби өзүнө алардын натыйжасында резиденттердин четөлкө активдери жана милдеттенмелери көбөйүүгө же азайууга дуушар болгон операцияларды камтыйт. Мына ошого байланыштуу, резиденттер четөлкө финансы активдерин резидент эместерден гана эмес, резиденттерден да сатып алууга мүмкүнчүлүгү болгондугунан улам, финансы эсебинде резиденттердин ортосундагы четөлкө активдери менен операциялар да чагылдырылышы мүмкүн. Финансы эсебинин чегинде активдердин ар бир түрү боюнча операциялар таза түрүндө катталат. Ошентип, жазууларда ошол түрдөгү активдер же милдеттенмелер менен бардык оң жана терс операциялардын белгилүү бир мезгил ичиндеги таза суммардык өзгөртүлүшү чагылдырылат. Активдердин суммасынын таза азайуусу жана милдеттенмелердин суммасынын таза көбөйүшү кредит боюнча катталат, ал эми активдердин суммасынын таза көбөйүшү жана милдеттенмелердин суммасынын таза кыскарышы дебет боюнча чагылдырылат. Финансы эсебинин компоненттери функционалдык белгилер боюнча классификацияланат жана тике, портфелдик инвестициялар, башка инвестициялар жана камдык активдер болуп бөлүнүшөт.

Тике инвестицияларда башка өлкөнүн чарбалык бирдигин (тике инвестицияларды алышкан ишканалар) башкарууга катышуу максатында бир өлкөнүн (тике инвестор) жеке адамдары жана

юридикалык жактары тарабынан жүзөгө ашыруучу инвестициялар чагылдырылат. Тике инвестициялар катары, ишкананын капиталына катышуу формасындагы тике инвестордун капиталдык салымдары гана эмес, тике инвестор менен тике инвестициялоо ишканаларынын ортосунда болуп өткөн инвестициялардын башка бардык формалары классификацияланат. Мисал катары, тике инвестор тарабынан ишканаларга берилген кредиттер же тике инвестиция катары каралган жерди узак мөөнөткө ижаралоо саналат. Тике инвестициялар четөлкөгө инвестицияларга же ички экономикага инвестицияга бөлүнөт. Тике инвестициялар боюнча маалыматтарды Улуттук банк Улуттук Статистика комитетинен алат. Ал эми, бул комитет өз кезегинде маалыматтарды ири биргелешкен айрым ишканалардан чогултат.

Портфелдик инвестицияларда баалуу кагаздар жана карыздык баалуу кагаздар менен операциялар, киреше алуу максатында гана жүргүзүлгөн операциялар чагылдырылат. Портфелдик инвестицияларды тике инвестициялардан айырмалоочу шарттуу критерий болуп, инвестордун ишкананын кадимки эле акцияларынын 10 же андан ашык пайызына ээ болуусу саналат. Портфелдик инвестициялар, өз кезегинде, активдер жана милдеттенмелер менен операцияларга о.э. финансы инструменттеринин түрү боюнча (капиталга катышууну камсыз кылган баалуу кагаздар жана карыздык баалуу кагаздар) классификацияланат. Портфелдик инвестициялар боюнча маалыматтарды Улуттук банк өзүнүн жана коммерциялык банктардын ички булактарынан, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Финансылык көзөмөл жана отчеттуулук боюнча Мамлекеттик агенттигинен жана ири биргелешкен ишканалардан алат.

Финансы деривативдери - алардын иштөө шарттары, айрым башка финансы инструменттерине же мүнөздөмөлөрүнө (четөлкө валютасы, мамлекеттик облигациялар, акцияларга баанын индекси, пайыздык чендер жана башкалар сыяктуу) же кийинчерээк сатылып алынышы же сатылышы мүмкүн болгон кайсы болбосун биржалык товарларга (алтын, кант, кофе жана башка) «байланыштуу» болгон финансы инструменттери. Финансы деривативдери ээлерине алдынала сүйлөшүлгөн, келечектеги белгилүү бир мезгилде, аныкталган активдерди алууга укукту камсыз кылат, мисалы, накталай акча формасында, баштапкы финансы инструменти жана башка. Туунду финансы инструменттеринин катарына опциондор (валюталык, пайыздык, товардык ж.б), жүгүртүлүүчү финансы фьючерстери, варранттар жана валюталык же пайыздык своптор жөнүндө келишимдер катары инструменттер кирет. Туунду инструменттери менен бүтүмдөр операциялардын өзалдынча топторуна бөлүнүп турат (негизгиси финансылык); аларды эсепке алуу туунду контракттын негизинде жаткан жана алар өздөрү «байланыштуу» мүнөздөмөгө таандык болгон баалуу кагаздар же товарлар менен операцияларды каттоодон башка жүргүзүлөт. Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеминде финансы деривативдери алтындын баасын хеджирлөө менен берилген жана алар боюнча маалыматтар ишканалар тарабынан берилет.

Жана башка инвестициялар да активдер, милдетттенмелер менен операцияларга классификацияланат жана өзүнө кредиттерди, кредитордук жана дебитордук карыздарды, депозиттерди, накталай четөлкө валютасын, улуттук валютаны жана жогоруда келтирилген категорияларга кирбеген башка активдерди жана милдеттенмелерди камтыйт. Коммерциялык банктардын четөлкө активдери/милдеттенмелери боюнча маалыматтар Улуттук банк тарабынан коммерциялык банктардын отчетторунан алынат. Өкмөт тарабынан же анын гарантиясы астында алынган четөлкө кредиттери ошондой эле, аларды тейлөө боюнча маалыматтар Улуттук банк тарабынан Экономика жана финансы министрлигинен, ишканалардан жана башкы банктын өзүнүн ички булактарынан алынат. Улуттук банк тарабынан тейленген кредиттер боюнча маалыматтар өзүнүн ички булактарынан алынат. Мамлекеттик эмес кредиттер боюнча маалыматтар ошол кредиттерден пайдаланышкан ишканалардан алынат. Резидент-ишканалардын (соодалык кредиттер) кредитордук жана дебитордук карыздары тууралуу маалыматтар Улуттук банк тарабынан Улуттук Статистика комитетинен алынат, ал эми Комитет маалыматтарды ишканалардан жыйнайт. Чет мамлекеттердеги

ишканалардын эсептери боюнча маалыматтарды Улуттук банк ишканалардан алат. Негизинен, Кыргызстандын эларалык финансы институттарынын фондуларына төлөмдөрүн чагылдырган ж.б. активдер боюнча маалыматтарды Улуттук банк Экономика жана финансы министрлигинен жана Улуттук банктын ички булактарынан алат. Төлөм теңдеми кошуп эсептөө (начисление) ыкмасы боюнча түзүлө тургандыгына байланыштуу, кредиттер боюнча негизги суммалар жана төлөөгө карата пайыздар төлөө мөөнөтү узартылышы мүмкүн болгон б.а., убагында төлөнбөгөн бир мезгил аралыгындагы чегерилген суммаларды чагылдырат. Кошуп эсептелинген сумма менен иш жүзүндө төлөнгөн сумманын ортосундагы айырма «жана башка инвестициялар» статьясында, мөөнөтүндө төлөнбөгөн суммаларга өзгөртүүлөр катары чагылдырылат. Эгерде, мөөнөтүндө төлөнбөгөн суммалар жаңы кредит катары кайра тариздеде турган болсо, анда төлөм теңдеминде мөөнөтүндө төлөнбөгөн суммалардын азайышы түрүндө жана карыздарды реструктуризациялоо жаңы кредитти алуу формасында чагылдырылат.

Камдык активдер төлөм теңдеминин тартыштыгын каржылоо үчүн пайдаланылышы мүмкүн болгон Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын четөлкө активдеринен турат. Төлөм теңдеминде монетардык алтын менен операцияларга (Улуттук банк менен акчакредиттик жөнгө салуу боюнча четөлкө органдарынын ортосундагы операциялар гана), атайын карыз алышуу укугу, эркин конвертирленүүчү валюта активдери, ликвиддүү четөлкө баалуу кагаздары жана ж.б. ликвиддүү четөлкө баалуу кагаздары жана ж.б. ликвидүү четөлкө активдери менен операцияларга байланыштуу болгон камдык активдердеги өзгөрүүлөр чагылдырылат. ЭВФтин камдык активдери жана кредиттери, ошондой эле Улуттук банктын төлөм теңдеминде чагылдырылуучу башка активдери жана милдеттенмелери боюнча маалыматтар Улуттук банктын ички булактарынан алынган маалыматтарга негизделген.

4. Төлөм теңдемин сунуш кылуунун формалары

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми нейтралдуу жана аналитикалык формаларда берилет. **Нейтралдуу форма** (I тиркеме, I.1.-таблица) өзүнө төлөм теңдеминин бардык статьялары эки тилкеде, өзүнчө кредит жана дебет боюнча, мында кредит боюнча өткөрүүнүн суммасы таза каталарды жана калтырып кетүүлөрдү эске алуу менен дебет боюнча өткөрүүдөгү суммага барабар болот же сальдолонгон түрүндө чагылдырылышы менен мүнөздөлөт. Нейтралдуу формада берүүдө төлөм теңдеминин жалпы сальдосу дайыма нөлгө барабар болот.

Аналитикалык формада (I-таблица) бардык статьялар сальдолонгон түрүндө көрсөтүлөт. Төлөм теңдеминин жалпы сальдосу конкреттүү өлкөнүн өзгөчөлүгүн эске алуу менен аныкталган өзүнчө бир статьянын суммасы катары түзүлөт. Бул статьялар көзкарандысыз (б.а. өз максатына жооп берген) жүзөгө ашырылуучу жана андан төлөм теңдеминин жыйынтыкталган сальдосунун өлчөмү көзкаранды болгон операцияларды чагылдырууга тийиш. Бул статьялар «чектен тышкары» статьялары деп аталат. «Чекке чейинки» статьяларынын калган бардык операциялары төлөм теңдеминин сальдосун каржылоо максатында жүзөгө ашырылат. Бул операциялар аргасыздан жүргүзүлүп, көзкаранды жана Улуттук банк менен Өкмөттүн жөнгө салуучу аракеттерине байланыштуу. Ошентип, төлөм теңдеминин сальдосу субъективдүү ой жүгүртүү үчүн элементтерди камтып турса да, төлөм теңдеминин сальдосунун өлчөмүн ченөөгө, анын каржыланышындагы керектөөлөрдү аныктоого мүмкүндүк берет.

II.2-таблица: Кыргыз Республикасынын төлөм теңдемин түзүү үчүн Улуттук банк тарабынан пайдаланылуучу маалымат булактары

Төлөм теңдеминин статьялары	Маалымат булактары	Маалыматтын мазмуну
Күндөлүк операциялар эсеби		
Товарлар		
Товарлардын экспорту (ФОБ)		
экспорт	УСК	
порттордон алынуучу товарлар	УСК	
монетардык эмес алтын	УСК	
Товарлардын импорту (ФОБ)		
импорт (СИФ)	УСК	
нарк боюнча оңдоолор	УСК	ишканаларды иликтөөнүн негизинде СИФ наркы боюнча импорттогу транспорттук жана камсыздандыруу кызмат көрсөтүүлөрдүн үлүшү боюнчаУлуттук банктын баа берүүсү
порттордон алынуучу товарлар	УСК	ишканалардын отчетторунун негизинде бункердик отундун импорту боюнча маалыматтар
Кызмат көрсөтүүлөр		
Транспорттук кызмат көрсөтүүлөрү	УСК, КБ	ишканаларды иликтөөнүн негизинде СИФ наркы боюнча импорттогу транспорттук сарптоолордун үлүшүнө Улуттук банктын баасы
Кыдыруулар	УСК	республикага (республикадан) келген (кеткен) жарандардын санынын негизинде түзүлгөн ыкмага ылайык баа берүү
Байланыш кызмат көрсөтүүлөрү	Транспорт жана коммуникация министрлиги	
Курулуш кызмат көрсөтүүлөрү	УСК, ишканалар	резидент эмес курулуш компанияларынын кызматтарынан пайдаланышкан ишканалардан 1-ИНСУ формасы боюнча жана четөлкөлөрдө кызмат көрсөтүшкөн курулуш уюмдарынан алынган МСУ-1 формасы боюнча маалыматтар; айрым ири ишканалардан алынган маалыматтар
Камсыздандыруу кызмат көрсөтүүлөрү	УСК, ишканалар, КБ	ишканаларды иликтөөнүн жана банк статистикасынан маалыматтардын негизинде СИФ наркы боюнча импорттогу камсыздандыруулардын үлүшүнө Улуттук банктын баасы
Финансылык кызмат көрсөтүүлөр	Улуттук банк, КБ	
Компьютердик жана маалымат кызмат көрсөтүүлөрү	КБ	
Мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөр	Тышкы иштер министрлиги, КБ	Кыргыз Республикасынын четөлкөлөрдөгү өкүлчүлүктөрүн күтүүгө кеткен чыгашалар боюнча маалыматтар; четөлкөлөрдүн Кыргыз Республикасындагы өкүлчүлүктөрүнүн чыгашалары жөнүндө маалыматтар

II.2-таблица: (уландысы)

Төлөм теңдеминин статьялары	Маалымат булактары	Маалыматтын мазмуну
Ишкердик кызмат көрсөтүүлөр	УСК, КБ, ишканалар	8 ВЭС-кызмат көрсөтүүлөр отчеттуулук формасы боюнча ишканалардан жыйналган башка ишкердик техникалык кызмат көрсөтүүлөр жөнүндө маалыматтар
анын ичинде, техникалык жардам	ЭВФ, Финансы министрлиги	баа берүү маалыматтары
Жана башка кызмат көрсөтүүлөр	УСК, КБ	8 ВЭС-кызмат көрсөтүүлөр отчеттуулук формасы боюнча ишканалардан жыйналган жана башка ишкердик кызмат көрсөтүүлөр жөнүндө маалыматтар
Кирешелер		
Эмгек акылар	УСК, КБ, ишканалар	
Инвестициядан кирешелер		
Тике инвестициялар боюнча кирешелер	УСК, КБ	1-ИНВЕСТ отчеттуулук формасы боюнча биргелешкен жана четөлкө ишканаларынан алынган тике инвестициялардан кирешелер тууралуу маалыматтар
Портфелдик инвестициялар боюнча кирешелер	Улуттук банк, КБ	
Башка инвестициялар боюнча кирешелер		
Кредиттер боюнча пайыздар		
АКЖО	Улуттук банк	
Мамлекеттик башкаруу сектору	Финансы министрлиги, Улуттук банк, ишканалар	
Банктар	КБ	
Башка секторлор	Ишканалар	
Башка инвестициялар боюнча ж.б. кирешелер	Улуттук банк, КБ, ишканалар	Улуттук банктын эларалык камдарды тескөөгө байланыштуу кирешелери жана чыгашалары боюнча маалыматтар; коммерциялык банктардын жана ишканалардын четөлкөлөрдөгү активдеринен кирешелер
Күндөлүк трансферттер		
Гуманитардык жардам	УСК, ишканалар	
Техникалык жардам	ЭВФ	баа берүү маалыматтары
Башка гранттар	Улуттук банк	
Эларалык уюмдарга төлөмдөр	Финансы министрлиги	
Иштеп жүргөндөрдүн акча которуулары	Транспорт жана коммуникация министрлиги, КБ	

II.2-таблица: (уландысы)

Төлөм теңдеминин статьялары	Маалымат булактары	Маалыматтын мазмуну
Капитал менен операциялар эсеби жана финансылык операциялар эсеби		
Капиталдык тарнсферттер		
Товарлар түрүндөгү гранттар	УСК	товарлар түрүндөгү гранттардын жалпы көлөмүндөгү капиталдык товарлардын үлүшүнө баа берүү
Миграция менен байланыштуу трансферттер	УСК	көчүп кетип-келип жаткандардын саны жөнүндө расмий маалыматтардын негизинде көчүп кетип жаткандардын трансферттерине УСКнын баасы
Карызды кечүү	Ишканалар, ФМ	
Тике инвестициялар		
Четөлкөгө	КБ, ишканалар	
Кыргыз Республикасына	УСК, КБ, ишканалар	1-ИНВЕСТ отчеттуулук формасы боюнча биргелешкен жана четөлкө ишканаларынан жыйналган тике инвестициялар боюнча маалыматтар
Портфелдик инвестициялар		
Карыздык баалуу кагаздар	Улуттук банк, КБ, Финансылык көзөмөлдөө жана контролдоо боюнча мамлекеттик агенттик	
Финансы деривативдери	Ишканалар	
Башка инвестициялар		
Активдер		
Нак акчалар жана депозиттер		
Банктар	КБ	
Башка секторлор	Ишканалар	
Соода кредиттери	УСК	
Башка активдер		
АКЖО (ОДКР)	Улуттук банк	
Мамлекеттик башкаруу сектору	Финансы министрлиги	
Милдеттенмелер		
Нак акчалар жана депозиттер		
Банктар	КБ	
Соода кредиттери	УСК	
Кредиттер		
АКЖО	Улуттук банк	ЭВФтин кредиттери жөнүндө маалыматтар
Мамлекеттик башкаруу сектору	Финансы министрлиги, Улуттук банк, ишканалар	мамлекеттик сектор тарабынан же анын гарантиясы астында алынган/төлөнгөн кредиттер жөнүндө маалыматтар
Банктар	КБ	коммерциялык банктар тарабынан алынган кредиттер боюнча банк статистикасынан алынган маалыматтар
Башка секторлор	Ишканалар	Өкмөттүн кепилдигисиз алынган алынган/төлөнгөн кредиттер жөнүндө маалыматтар
Мөөнөтү өткөрүлүп жиберилген карыздар	КБ, ФМ, ишканалар	
Камдык активдер	Улуттук банк	

III тиркеме: Төлөм теңдеминин «Кыдыруулар» статьясына баа берүүнүн ыкмасы

«Кыдыруулар« статьясына баа берүү ыкмасы четөлкөлөрдөгү резиденттердин жана республикадагы резидент эместердин чыгашаларын бир кыйла так жана толук чагылдыруу, мейманканалардан, эс алуу үйлөрүнөн жана туристтик компаниялардан маалыматтарды жыйноонун салттуу түрдө колдонулуп келген ыкмасынын ордуна колдонуу максатында иштелип чыккан. «Кыдыруулар« статьясы боюнча маалыматтарды жыйноонун колдонулуп келинген ыкмасы операциялардын бир бөлүгүн гана камтыган жана төлөм теңдемин түзүүнүн эларалык тажрыйбаларына ылайык бул статьяны мүмкүн болушунча баа берүү жолу менен аныктоо дурус болмокчу.

«Кыдыруулар« статьясы боюнча кызмат көрсөтүүлөрдүн экспорту/импорту бир келүүчүгө/кетүүчүгө туура келүүчү чыгашаларын келип/кетүүчү жарандардын санына көбөйтүүнү билдирет.

Аталган статья боюнча эсептөөлөр кыдыруулардын категориясы боюнча алардын максатын төмөндөгүлөргө бөлүү менен жүргүзүлөт:
- кызматтык,
- туристтик,
- жеке,
- коммерциялык.

Чыгашалар кыдыруулардын максатынын ар бир категориясы боюнча өзүнчө, баа берүү менен эсептелинет.

Четөлкөлөрдө иш боюнча кыска мөөнөттүү кыдырууларда жүргөн кыргыз жарандарынын чыгашаларына баа берүү күнүнө 3 жолу тамактануунун наркын жана ал жерлерде жашаган турак-жайлар үчүн чыгашаларын камтыган бир күндүк (суткалык) төлөмдөрдүн минималдуу нормасынын негизинде аныкталат. Бул нормалар республиканын мамлекеттик башкаруу органдары тарабынан белгиленет. Эс алуу же коммерциялык (шоп-турлар) максаттар менен кыдырууларга баа берүү үчүн туристтик фирмалардын жолкирээнин наркын (аба-темиржол билеттеринин наркы) кошпогондогу, эсалууларга жана шоп-турларга жолдомолордун наркы жөнүндөгү маалыматтары пайдаланылат. Туристтердин бул чыгашалары туристтердин жеке максаттардагы сарптоолору боюнча маалыматтарды камтыйт, аларга аларды республиканын ичинде андан ары сатып өткөрүү үчүн товарларды алууга чыгашалары камтылбайт.

Кыргызстанга келген четөлкө жарандарынын чыгашалары дагы баа берүү негизинде эсептелинет жана бир күндөгү тамакаштарына орточо алынган чыгашаларды, республиканын мейманканаларында бир күн тургандыгы, ошондой эле республиканын аймагында болуу учурундагы кошумча чыгашаларын камтыйт.

«Кыдыруулар« статьясына баа берүүнүн аталган ыкмасы Улуттук статистика комитетинин жана Мамлекеттик бажы комитетинин расмий маалыматтарынын, ошондой эле туристтик фирмалардын жана мейманканалардын маалыматтарынын негизинде жүзөгө ашырылат.

IV тиркеме: Номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсун эсептөө ыкмасы

Номиналдуу алмашуу курсунун салмактанып алынган орточо маанисин билдирген жана каралып жаткан өлкөнүн бааларынын соода боюнча өнөктөш өлкөлөрдөгү бааларга карата өзгөрүү тенденциясын эске албаган алмашуу курсу **номиналдуу эффективдүү алмашуу курсу** деп аталат (НЭАК-NEER nominal effective exchange rate).

Номиналдуу эффективдүү алмашууу курсу конкреттүү өлкөдөгү алмашуу курсу анын соода боюнча өнөктөш өлкөнүн курсуна салыштырмалуу базалык мезгилге карата канчалык өзгөрүүгө дуушар болгондугун аныктоого мүмкүндүк берет. Бирок, номиналдуу эффективдүү алмашуу курсунун өзгөрүүсү валютанын сатып алуу жөндөмдүүлүгүн же кандайдыр бир мезгил аралыгында ошол өлкөдө өндүрүлгөн жана экспорттук потенциалга ээ болгон товарлардын атаандаштыкка жөндөмдүүлүгү канчалык деңгээлде өзгөрүүгө дуушар болгондугун көрсөтпөйт. Кандайдыр бир мезгил ичинде конкреттүү валютанын сатып алуу жөндөмдүүлүгү канчалык өзгөрүүгө дуушар болгондугун аныктоо үчүн реалдуу эффективдүү алмашуу курсу эсептелинет (РЕАК-REER real effective exchange rate).

Соода боюнча өнөктөш өлкөлөрдөгү баалардын салыштырмалуу өзгөрүүсүнө дал келүүчү өлчөмгө карата корректировкаланган номиналдуу эффективдүү алмашуу курсу **реалдуу эффективдүү алмашуу курсу** деп аталат.

Реалдуу эффективдүү алмашуу курсу өлкөлөрдүн валюталарынын салмактанып алынган реалдуу алмашуу курсунун анын алдыңкы соода өнөктөштөрүнүн валюталарына карата катышын эсептөөдөн улам аныкталат. Мисалы, эгерде, конкреттүү өлкөнүн валютасынын курсу коңшу өлкөнүн валютасына карата инфляциянын жогорку деңгээлде болуусунан улам жогорулап жана бир эле учурда башка өнөктөш өлкөлөрдүн валюталарына карата инфляциянын деңгээлинин басаңдоосуна жараша төмөндөсө, реалдуу эффективдүү алмашуу курсу ошол өзгөрүүлөрдүн орточо өлчөмү катары улуттук валютанын курсун билдирет.

Номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индексин эсептөөнүн кеңири колдонулган формуласы болуп, белгилүү бир мезгил аралыгындагы тиешелүү эки тараптуу алмашуу курсунун базалык мезгилдегиге карата өзгөрүүлөрүнүн салмактанып алынган орточо өлчөмүн чыгарып салуу формуласы саналат.

Эффективдүү алмашуу курсунун индексин эсептөө үчүн өлкөлөрдүн каралып жаткан өлкөнүн тышкы соодасындагы салыштырмалуу салмагы аныкталат. Мына ошол салмактар конкреттүү өлкө үчүн бул же тигил валютанын салыштырмалуу маанилүүлүгүн чагылдырат. Эффективдүү алмашуу курсу эки тараптуу сооданын үлүшүн салмак катары пайдалануу менен эсептелинип чыгат (ошондой эле, экспорт менен импорттун үлүшүн же алардын суммардык орточо көрсөткүчүн пайдаланууга болот). Сомдун реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индексин эсептеп чыгарууда экспорт менен импорттун орточо көрсөткүчү пайдаланылат. Салмакты эсептөө формуласы төмөнкүдөй жүзөгө ашырылат:

$$W_i = \frac{M_i + X_i}{\sum_{i=1}^{n} X_i + \sum_{i=1}^{n} M_i} \qquad (1)$$

мында,

W_i - өлкөнүн жалпы тышкы товар жүгүртүүсүндөгү i өлкөсүнүн салмагы, $\sum_{i=1}^{n} W_i = 1.$

M_i - i өлкөсүнөн Кыргыз Республикасына импорт,

X_i - i өлкөсүнө Кыргыз Республикасынан экспорт,

$\sum_{i=1}^{n} X_i$ - соода боюнча негизги өнөктөш өлкөлөргө Кыргыз Республикасынын экспортунун жалпы көлөмү,

$\sum_{i=1}^{n} M_i$ - соода боюнча негизги өнөктөш өлкөлөрдөн Кыргыз Республикасына импорттун жалпы көлөмү.

n - кароого тандалып алынган өлкөлөрдүн саны.

Соода боюнча өнөктөш катары Кыргыз Республикасынын тышкы соодасынын жалпы көлөмүндө эң чом салыштырмалуу салмакты ээлешкен өлкөлөр каралууда, аларды тандап алуу тышкы соода жүгүртүүнүн 90 пайызын камтууга тийиш. Акыркысынан булар менен соода салыштырмалуу артыкчылык принциби боюнча эмес жүзөгө ашырылып жаткан импорттук жана экспорттук товарлар алынып салынат (аларга алтын, жаратылыш газы, электроэнергия, товардык гранттар, б.а. мамлекет мында товарларды келишимдин негизинде катталган баа боюнча сатат). Өлкөлөрдүн куржунун Улуттук банк ар бир беш жылда карайт.

2005-жылы индекстерди эсептөө үчүн базалык мезгил катары 2000-жыл кабыл алынган. Улуттук банк базалык мезгил аралыгын ар бир беш жылда өзгөртүп турат.

Номиналдуу эки тараптуу алмашуу курсунун индекси төмөнкүчө эсептелинет (мисалга, АКШ доллары үчүн).

$$NBER_{US_t} = 100 \times \left(\frac{ER_{US_t}}{ER_{US_0}} \right) \qquad (2)$$

мында, ER_{US_t} – сомдун t мезгил аралыгындагы (1 сом үчүн АКШ долларынын бирдиги) номиналдуу алмашуу курсунун орточо геометриялык мааниси. t эсептешүү мезгил аралыгындагы сомдун алмашуу курсунун орточо мааниси t мезгил аралыгындагы бардык календардык күндөрдүн ичинде аракеттенүүчү сомдун номиналдуу алмашуу курсунун орточо геометриялык мааниси катары аныкталат.

ER_{US_0} - 0 базалык мезгил ичиндеги номиналдуу алмашуу курсунун тиешелүү орточо геометриялык мааниси.

Реалдуу эки тараптуу алмашуу курсунун индексин эсептөө формуласы төмөнкүчө (мисалы, АКШ доллары үчүн):

$$RBER_{US_t} = 100 \times \left(\frac{ER_{US_t}}{ER_{US_0}} \right) \times \left(\frac{CPI_{KYR_t}}{CPI_{US_t}} \right) \qquad (3)$$

мында, ER_{US_t} – сомдун t мезгил аралыгындагы номиналдуу алмашуу курсунун (1 сом үчүн АКШ доллары бирдигинде) орточо геометриялык мааниси.

ER_{US_0} - 0 базалык мезгил ичиндеги номиналдуу алмашуу курсунун орточо геометриялык мааниси.

CPI_{KYR_t} , CPI_{US_t} - t мезгил аралыгынын 0 базалык мезгилине карата катышы учурундагы тиешелүүлүгүнө жараша Кыргыз Республикасында жана АКШда баалардын индексинин өзгөрүүсү.

Номиналдуу эффективдүү алмашуу курсу – бул соода боюнча негизги өнөктөш өлкөлөрдүн каралып жаткан куржунуна кирүүчү номиналдуу эки тараптуу алмашуу курсунун индекстеринин орточо салмактанып алынган геометриялык мааниси. t мезгил аралыгы ичинде ал төмөнкүчө эсептелинет:

$$NEER_t = \left(NBER_{1_t}\right)^{W_{1t}} \times \left(NBER_{2_t}\right)^{W_{2t}} \ldots \left(NBER_{n_t}\right)^{W_{n_t}} \qquad (4)$$

мында, $NBER_{i_t}$ - t мезгилинде i өлкөсүнүн (2) формуласында эсептелинген номиналдуу эки тараптуу индекси.

W_{i_t} - тиешелүү салмак.

Өлкөлөрдүн каралып жаткан куржунуна камтылган негизги өнөктөш өлкөлөрдүн эки тараптуу реалдуу алмашуу курсунун индексинин орточо салмактанып алынган геометриялык мааниси сомдун реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индекси болуп саналат. t мезгил ичинде ал төмөнкүчө эсептелинет:

$$REER_t = \left(RBER_{1_t}\right)^{W_{1t}} \times \left(RBER_{2_t}\right)^{W_{2t}} \ldots \left(RBER_{n_t}\right)^{W_{n_t}} \qquad (5)$$

мында, $RBER_{i_t}$ - t мезгил аралыгындагы i өлкөсүнүн (3) формула боюнча эсептелинген реалдуу эки тараптуу индекси.

W_{i_t} - өлкөнүн (1) формула боюнча эсептелинген тиешелүү салмагы.

Номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун динамикасы үч фактордон көзкаранды. Номиналдуу алмашуу курсу биринчи фактор болуп саналат. Сомду башка валюталарга карата бекемдөө (наркын төмөндөтүү) номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индексинин жогорулоосуна (төмөндөөсүнө) алып келет. Экинчи фактор - кароого алынып жаткан өлкөдөгү жана соода боюнча өнөктөш өлкөлөрдөгү баанын деңгээлинин өзгөрүүсү. Кыргыз Республикасындагы баанын өсүш арымынын соода боюнча өнөктөш өлкөлөрдөгү баалардын өсүш арымдарына салыштырмалуу артып туруусу реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун жогорулоосуна же тескерисинче болушуна алып келет. Баанын индекси реалдуу эффективдүү алмашуу курсун эсептөөдө гана кондонулат. Үчүнчү таасир берүүчү фактор болуп, Кыргыз Республикасынын тышкы товар жүгүртүүсүнүн көлөмүндөгү соодалык негизги өнөктөш өлкөлөрдүн салыштырмалуу салмактары саналат. Кыргызстандын тышкы товар жүгүртүүсүндө өлкөлөрдүн үлүшү канчалык көп болсо, сомдун алмашуу курсунун ошол өлкөнүн валютасына карата жана ошол өлкөдөгү баанын өзгөрүүсү сомдун эффективдүү алмашуу курсунун индексине ошончолук таасир бере алат.

Ошентип, реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индексинин төмөндөөсү, эрежеге ылайык, ушул өлкөлөрдүн рынокторундагы атамекендик товарлардын баа жагынан атаандаштыкка жөндөмдүүлүгү жогорулай тургандыгы жана тескерисинче болушу мүмкүндүгү жөнүндө айгинелеп турат.

Реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун кыргыз товарларынын баа жагынан атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүнө таасири IV.1-таблицада жалпыланган.

$$\varepsilon = \frac{E \times P}{P^*} \qquad (6)$$

мында, ε - сомдун реалдуу эффективдүү алмашуу курсу

E - сомдун номиналдуу алмашуу курсу (1 сом үчүн четөлкө валютасынын бирдиги)

P - Кыргызстандагы баанын деңгээли

P^* - четөлкөдөгү баанын деңгээли

IV.1-таблица. РЭАКтын аракеттенүүсү боюнча негизги тыянактар

Көрсөткүч	*Көрсөткүч-түн өзгөрүүсү*	*РЕАКтын аракетте-нүүсү*	*Кыргызстандын товарларынын атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүнүн өзгөрүүсү*	*Эскертүү (бардык бирдей башка шарттарда)*
E, алмашуу курсу	↑ номиналдуу чыңдалуу	↑ реалдуу чыңдалуу	↓ атаандаштыкка жөндөмдүүлүктүн начарлоосу	Четөлкө товарлары салыштырмалуу арзан болот, Кыргызстандын товарлары салыштырмалуу кымбат болот
E, алмашуу курсу	↓ номиналдуу нарксыздануу	↓ реалдуу нарксыздануу	↑ атаандаштыкка жөндөмдүүлүктүн жакшыруусу	Четөлкө товарлары салыштырмалуу кымбат болот, Кыргызстандын товарлары салыштырмалуу арзан болот
P, Кыргыз Республикасындагы баалардын деңгээли (сом түрүндө туюндурулган)	↑	↑ реалдуу чыңдалуу	↓ атаандаштыкка жөндөмдүүлүктүн начарлоосу	Четөлкө товарлары салыштырмалуу арзан болот, Кыргызстандын товарлары салыштырмалуу кымбат болот
P, Кыргыз Республикасындагы баалардын деңгээли (сом түрүндө туюндурулган)	↓	↓ реалдуу нарксыздануу	↑ атаандаштыкка жөндөмдүүлүктүн жакшыруусу	Четөлкө товарлары салыштырмалуу кымбат болот, Кыргызстандын товарлары салыштырмалуу арзан болот
P^*, четөлкөлөрдөгү баалардын деңгээли (өзүнүн валютасында туюндурулган)	↑	↓ реалдуу нарксыздануу	↑ атаандаштыкка жөндөмдүүлүктүн жакшыруусу	Четөлкө товарлары салыштырмалуу кымбат болот, Кыргызстандын товарлары салыштырмалуу арзан болот
P^*, четөлкөлөрдөгү баалардын деңгээли (өзүнүн валютасында туюндурулган)	↓	↑ реалдуу чыңдалуу	↓ атаандаштыкка жөндөмдүүлүктүн начарлоосу	Четөлкө товарлары салыштырмалуу арзан болот, Кыргызстандын товарлары салыштырмалуу кымбат болот

V тиркеме: Коммерциялык банктарда төлөмдөрдүн багытын эсепке алуу системасы

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан 1997-жылдын февраль айында коммерциялык банктарда төлөмдөрдүн багытын эсепке алуу системасы (ТБЭС) колдонууга киргизилген[1]. 2004-жылы Улуттук банк тарабынан «Төлөмдөрдүн багытын эсепке алуу системасы боюнча нускоого» өзгөртүүлөр жана толуктоолор киргизилген[2]. Бул система, төлөм теңдеминин банк тутуму аркылуу жүргүзүлүүчү операцияларын чагылдыруу үчүн кызмат кылат жана тышкы экономикалык операциялардын кеңири жана өз убагындагы статистикасын алууну камсыз кылат. Система өзүнө коммерциялык банктардын алар тарабынан жүзөгө ашырылуучу четөлкө банктарындагы корреспонденттик эсептеринде, четөлкө банктарынын кыргыз банктарындагы эсептериндеги накталай четөлкө валютасы менен операцияларды жана резидент эместердин четөлкө валютасындагы жана улуттук валютадагы операцияларын камтыйт. Кыргызстанда ТБЭСтин айырмалануучу өзгөчөлүгү болуп, коммерциялык банкттардын четөлкөлүк өнөктөштөр менен корреспонденттик эсептер аркылуу жүзөгө ашырылган эларалык операциялары толук камтылгандыгы саналат, бул андан төмөн болгон учурда операциялар эске алынбаган, минималдуу баштапкы (пороговой) сумманын жоктугунан улам шартталган. Алынган маалымат маанилүү булак болуп саналат жана төлөм теңдемин түзүү жана Кыргыз Республикасынын эларалык инвестициялык позициясын аныктоо үчүн пайдаланылат. Отчеттук маалыматтар төлөм теңдеминин стандарттык компоненттеринин негизинде аныкталган операциялардын тизмесине ылайык классификацияланат жана чагылдырылат. Системанын натыйжалуу иштөөсүн Улуттук банк тарабынан иштелип чыккан “Операциялар боюнча эсепке алуунун автоматташтырылган системасы” программалык камсыздоосу камсыз кылат. Ал коммерциялык банктарда колдонулат жана автоматтык түрдө жыйынтыкталган отчеттук маалыматтарды текшерүүгө жана ката кетирилген жазууларды аныктоого мүмкүндүк берет.

Коммерциялык банктар тарабынан Кыргыз Республикасынын Улуттук банкына берилүүчү ар айлык отчеттор электрондук жана кагаз жүзүндө, отчеттук айдан кийинки айдын 15-числосуна чейин берилет. Отчеттогу ар бир эсеп боюнча маалыматтар бир мезгилдин башталышына жана акырына карата эсептеги калдыктардын суммасын көрсөтүү менен башталат жана аяктайт, демек, ал жерде эсептердеги каражаттардын отчеттук мезгил ичиндеги жылышы катталат. Отчеттук мезгилдин башталышына жана акырына карата сальдо эсептин мүнөзүнө жараша көрсөтүлөт: ностро-эсептери жана накталай четөлкө валютасы үчүн бир мезгилдин башталышына жана акырына карата сальдо кредит боюнча, ал эми лоро-эсептери жана резидент эместердин четөлкө валютасындагы жана улуттук валюта түрүндөгү эсептери үчүн тескерисинче, дебет боюнча көрсөтүлөт. Бардык отчеттор иштелип чыккандан кийин маалыматтардын жалпы базасына топтоштурулат да, төлөм теңдеминин стандарттык компоненттери боюнча классификацияланат, андан соң маалыматтар тандалып алынат жана алардын айрымдары Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеминде чагылдырылат.

Ушул система боюнча коммерциялык банктар толтурушкан электрондук формадагы ар бир операция банк-корреспондент, операциялардын валютасы, операциялардын датасы, операциялардын түрү, банктын кардарлары болгон өнөктөш өлкөлөр (контрагенттер), экономиканын белгилүү бир секторуна таандык экендиги, анын эсеби боюнча операциялар жүргүзүлгөн кардар өлкө боюнча классификацияланат. Операциялардын түрү, өлкөнүн аталышы, валютанын аталышы жана экономика сектору коддорго салынган формада көрсөтүлөт. ПБ-1 формасы боюнча отчеттун электрондук формасы 14-тилкеде берилген жана түшүндүрмөсү төмөндө келтирилген.

[1] Intenational Translation Reporting System (ITRS)

[2] Улуттук банк Башкармасынын 2004-жылдын 25-ноябрындагы N30/5 токтому, Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигинин 2004-жылдын 22-декабрындагы 149-04 номеринде катталган.

Тилке номери	**Тилкенин аталышы**	**Тилкенин мазмуну**
1	Өнөктөштүн аталышы	Бул жерде четөлкөдөгү банк-корреспонденттин аталышы көрсөтүлөт. Накталай валюта менен операцияларды эсепке алууда бул тилкеде: «накталай четөлкө валютасы» деп көрсөтүү зарыл. Кыргыз Республикасындагы резидент эместердин операцияларын эсепке алууда «резидент эмес кардарлардын эсептери» көрсөтүлөт.
2	Өнөктөш жайгашкан өлкөнүн коду	Бул жерде банк-корреспондент жайгашкан өлкөнүн коду көрсөтүлөт. Мында Улуттук статистика комитетинин өлкөлөрдүн кодификаторунда келтирилген өлкөлөрдүн коддору колдонулат. Накталай четөлкө валюталары менен болгон операцияларды же болбосо, Кыргыз Республикасында резидент эместердин улуттук валютадагы жана четөлкө валютасындагы операцияларын эсепке алууда, Кыргыз Республикасынын кодун көрсөтүү зарыл.
3	Эсеп	Бул жерде анын классификациясына ылайык эсептин коду көрсөтүлөт («1-ностро», «2-лоро», «3-накталай четөлкө валютасы», «4-резидент эмес кардарлардын эсептери»).
4	Валютанын аталышы	Бул жерде операция жүргүзүлүп жаткан валютанын коду көрсөтүлөт. Ошону менен Кыргыз Республикасынын Улуттук банк Башкармасынын 2000-жылдын 5-июлундагы N26/9 токтому менен бекитилген ЭК валюталардын эларалык классификаторунда (ИСО 4217003-97) келтирилген валюталардын тамга түрүндөгү коддору колдонулат.
5	Операция өткөрүлгөн күн	Бул жерде банктын бухгалтердик отчеттуулугунда операциянын чагылдырылган күнү көрсөтүлөт.
6	Операциянын коду	Бул жерде тиркемеде келтирилген операциялардын коддорунун тизмесине ылайык, операциянын коду көрсөтүлөт.
7	Төлөөчү өлкө-алуучунун коду	Накталай эмес операцияларды эсепке алууда: чыгыш төлөмдөр боюнча бенефициар (алуучу) өлкөнүн коду, ал эми кириш төлөмдөр боюнча – жөнөтүүчү өлкөнүн коду көрсөтүлөт. Аналогиялык түрдө, накталай четөлкө валюталары менен жүргүзүлгөн операциялар эске алынат. Мисалы, ар кыл системалар (Western Union, Contact, Money Gram, Anelik ж.б.) боюнча акча которуу үчүн накталай акча салууда алуучу өлкөнүн коду, ал эми ар кыл системалар (Western Union, Contact, Money Gram, Anelik ж.б.) боюнча накталай акча алууда – жөнөтүүчү өлкөнүн коду. Улуттук статистика комитетинин өлкөлөр кодификаторунда келтирилген өлкөлөрдүн коддору колдонулат.
8	Сектордун коду	Бул жерде анын эсеби боюнча банкта операция ишке ашырыла турган, Кыргыз Республикасындагы банктын кардары тиешелүү болгон, экономиканын секторунун коду көрсөтүлөт. Мында, Төлөм теңдеми боюнча колдонмого ылайык иштелип чыккан классификатордо көрсөтүлгөн экономиканын секторлорунун коддору колдонулат.

9	Кардар өлкөнүн коду	Бул жерде анын эсеби боюнча банкта операция ишке ашырыла турган, резиденти Кыргыз Республикасындагы банктын кардары болуп эсептелген өлкөнүн коду көрсөтүлөт. Мында Улуттук статистика комитетинин өлкөлөр кодификаторунда келтирилген өлкөлөрдүн коддору колдонулат.
10 11	Кредит Дебет	Эсептердеги каражаттардын жылышы кредиттин жана дебет саптарында чагылдырылат. Маалыматтарды төмөнкү мүнөздө чагылдыруу зарыл: ностро-эсептери жана накталай четөлкө валютасы менен жүргүзүлгөн опрециялар үчүн – каражаттардын келип түшүүсү – кредит боюнча, дебет боюнча – лоро-эсептери жана кардар-резидент эместердин улуттук валютадагы жана четөлкө валютасындагы эсептери боюнча операциялар үчүн, аларды эсептен алып салуу, тескерисинче: кредит боюнча – эсептен алып салуу, дебет боюнча – каражаттардын эсепке келип түшүүсү. Сумма номиналда үтүрдөн кийин эки белги менен валюталардын бирдигинде көрсөтүлөт.
12	Сумма сом менен	Бул жерде банктын бухгалтердик отчеттуулугунда операцияларды чагылдыруу күнүндөгү абал боюнча Улуттук банктын курсу боюнча сомго эквиваленттүү сумма көрсөтүлөт.
13	АКШ долларындагы сумма	Бул жерде банктын бухгалтердик отчеттуулугунда операцияларды чагылдыруу күнүндөгү абал боюнча Улуттук банктын курсу боюнча АКШ долларына эквиваленттүү сумма көрсөтүлөт.
14	Операция	Бул жерде ар бир акча каражатынын которулушун багыттоо жөнүндө толук маалымат көрсөтүлөт. Бул тилкедеги маалымат тиркемеде келтирилген төлөм теңдеминин стандарттык классификациясы боюнча операциялардын аталыштарын кайталабастан, конкреттүү операциялардын мазмунун чагылдырууга тийиш. Бул операциялардын кодировкасынын тууралыгына контролдукту ишке ашыруу үчүн зарыл. Ошентип, «финансылык кызмат көрсөтүүлөр», «башка иштиктүү кызмат көрсөтүүлөр», «товардын экспорту» ж.б. түшүндүрмөлөр отчеттуулуктун толуктугуна коюлган талаптарды канааттандырбайт. Мисалы, товарды берүү үчүн акы төлөө эсебине акча каражаттарын которууда кайсы товар үчүн акы төлөө жүргүзүлүп жатканын көрсөтүү зарыл.

ПБ-1 формасы боюнча отчетко кошумча, отчеттук айдын башындагы жана акырындагы каражаттардын калдыктары боюнча маалымат жазуу түрүндө берилет. Бул маалыматтар ПБ-1 отчетунун электрондук формасында чагылдырылган, ал мезгил аралыгынын башына жана акырына карата каражаттардын калдыктары боюнча маалыматтарга дал келүүгө тийиш. Кошумча отчеттуулук төмөнкү формалар боюнча берилет:

– ПБ-1К формасы боюнча – четөлкө банктарынын корреспонденттик эсептериндеги жана кыргыз банктарындагы четөлкө банктарынын эсептериндеги каражаттардын калдыктары боюнча маалымат;
– ПБ-1Н формасы боюнча – накталай четөлкө валютасындагы каражаттардын калдыктары боюнча маалымат;
– ПБ-1СИ формасы боюнча – кардар – резидент эместердин улуттук валютадагы жана четөлкө валютасындагы эсептериндеги каражаттардын калдыктары боюнча маалымат.

VI тиркеме: Кыргыз Республикасынын тышкы карызын мүнөздөөчү коэффициенттерин эсептөөнүн ыкмасы

Тышкы карыз (EDT) - резидент эместердин алдында четөлкө валютасы, товар же кызмат көрсөтүү түрүндөгү төлөөгө тийиштүү болгон карыздык милдеттенмелеринин жыйындысы.

Алынган каражаттар (DISB) - кредитордун отчеттук мезгил ичиндеги кредиттик гарантиясынын көлөмүнөн суммаларды пайдалануу.

Амортизацияланган төлөмдөр (AMT) - отчеттук мезгил ичинде карыздардын негизги суммасын төлөө эсебине товар же кызмат көрсөтүү түрүндөгү төлөмдөрдү кошо алуу менен четөлкө валютасындагы төлөмдөр.

Пайыздык төлөмдөр (INT) - отчеттук мезгил ичинде товар же кызмат көрсөтүү түрүндөгү төлөмдөрдү кошо алуу менен четөлкө валютасындагы пайыздар боюнча төлөмдөрдүн иш жүзүндөгү суммасы.

Тышкы карызды тейлөө (TDS) - карызгерлер зарыл түрдө жүргүзүүчү амортизациялык жана пайыздык төлөмдөр.

Алып салуу (WRTOFF) - төлөнбөгөн карыздарды нөлгө чыгаруу.

Кыргыз Республикасынын жалпы тышкы карызы мамлекеттик тышкы карыздын, жеке тышкы карыздын жана ЭВФтин кредити боюнча карыздардын жыйындысы катары аныкталат.

$$EDT = EDT_G + EDT_P \qquad (1)$$

мында, EDT_G - *Мамлекеттик тышкы карыз* - Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн тышкы карыздык милдеттенмеси, ЭВФтин алдындагы карыз, плюс аларды төлөө Кыргыз Республикасынын Өкмөтү менен гарантияланган жеке карызгерлердин тышкы карыздык милдеттенмелери. Бул Кыргыз Республиксынын Финансы министрлигинин маалыматынын жана Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын ички булактарынын негизинде эсептелинет.

EDT_P - *Жекече тышкы карыз* – аны төлөө Кыргыз Республикасынын Өкмөтү менен гарантияланбаган жеке карызгерлердин тышкы карыздык милдеттенмелери. Кредиттик каражаттарды Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн гарантиялоосуз тарткан менчик ишканалардын маалыматтарынын негизинде эсептелинет.

Тышкы карыздын көлөмү отчеттук мезгилдин акырына карата төмөндөгү формула боюнча аныкталат:

$$EDT_t = EDT_{(t-1)} + DISB_t - AMT_t - WRTOFF_t \qquad (2)$$

мында, $EDT_{(t-1)}$ - тышкы карыздын өткөн мезгилдин акырына карата көлөмү;

$DISB_t$ - t отчеттук мезгил ичинде иш жүзүндө алынган каражаттар;

AMT_t - t отчеттук мезгил ичинде иш жүзүндө төлөнгөн амортизациялык төлөмдөр;

$WRTOFF_t$ - t отчеттук мезгил ичинде эсептен чыгарылган негизги суммалар .

Тышкы карыз боюнча маалыматтар өлкөнүн тышкы экономикалык абалын анализдөө үчүн зарыл болгон көрсөткүчтөрдү эсептөө үчүн пайдаланылат.

$(EDT/GDP)\times 100\%$ - жалпы тышкы карыздын ички дүң продукциясына болгон катышы;

$(EDT/XGS)\times 100\%$ - жалпы тышкы карыздын товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн экспортуна болгон катышы;

$TDS_{prg} = AMT_{prg} + INT_{prg}$ - жалпы тышкы карызды тейлөө эсебине график боюнча төлөмдөр;

$TDS_{act} = AMT_{act} + INT_{act}$ - жалпы тышкы карызды тейлөө эсебине жүргүзүлгөн иш жүзүндөгү төлөмдөр;

$K_{prg} = \frac{TDS_{prg}}{XGS}$ - график боюнча жалпы тышкы карызды тейлөөнүн коэффициенти, XGS- товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн экспорту;

$K_{act} = \frac{TDS_{act}}{XGS}$ - тышкы карызды иш жүзүндө тейлөөнүн коэффициенти.

Бул көрсөткүчтөр өлкөнүн тышкы карыздын айынан тартып жаткан түйшүгүнө жана анын карызды тейлөө боюнча жөндөмдүүлүгүнө баа берүүсүнө мүмкүндүк берет. Карыздын айынан тартып жаткан түйшүгү жана анын карызды тейлөө боюнча жөндөмдүүлүгү өлкөгө валюталык түшүүлөрдүн үлүшү менен жана өндүрүш көлөмүндө өлчөнөт.

VII тиркеме: Эларалык инвестициялык позицияларды түзүү ыкмасы

Эларалык Валюта Фондусу тарабынан иштелип чыккан Төлөм теңдеми боюнча колдонмонун 5-чыгарылышына ылайык, *Эларалык инвестициялардын теңдеми* статистикалык отчетту чагылдырат жана анда өлкөнүн белгилүү бир датага карата тышкы активдеринин жана милдеттенмелеринин топтолгон запасы (мисалы, жылдын акырына), ошондой эле финансы операцияларынын натыйжасында келип чыккан алардын өзгөрүүлөрү, нарктык өзгөрүүлөр, кайрадан баалоолор жана башка корректировкалоочу жол-жоболор камтылат.

Эларалык инвестициялардын теңдеми эки негизги классификациялык топтон: Кыргыз Республикасынын тышкы активдеринен жана милдеттенмелеринен турат. Ушул топтордун компоненттери төлөм теңдеминин финансы эсебинин статьяларына ылайык келет жана функционалдык категорияларды чагылдырат. “Активдер” жана “Милдеттенмелер” бөлүгүндөгү маалыматтар Кыргыз Республикасынын тышкы активдеринин (талаптарынын) жана милдеттенмелеринин өлчөмүн, алардын түзүмүн жана изилдөөгө алынып жаткан мезгил аралыгындагы өзгөрүүлөрүнүн себептерин мүнөздөйт.

Өлкөнүн таза эларалык инвестициялык позициясы анын тышкы активдери менен милдеттенмелеринин ортосундагы айырмасын билдирет.

Эларалык инвестициялык позиция таблица түрүндө, төмөнкүдөй формада берилет:

Көрсөткүчтөр	Бир мезгилдин башталышына карата калдык	Операциялардын натыйжасында өзгөрүүлөр	Баалардын өзгөрүүсү	Курстардын өзгөрүүсү	Башка өзгөрүүлөр	Бир мезгилдин акырына карата калдык
А	1	2	3	4	5	6
A. Активдер						
B. Милдеттенмелер						
C. Таза эларалык инвестиц иялык позиция						

Таблицалардын саптары боюнча негизги классификациялык топтор көрсөтүлгөн: Кыргыз Республикасынын тышкы активдери жана милдеттенмелери. Ушул топтун компоненттери төлөм теңдеминин финансы эсебинин статьяларына ылайык келет жана функционалдык категорияларды чагылдырат.

Активдер тике инвестицияларга, портфелдик инвестицияларга, финансы деривативдерине, башка инвестицияларга жана камдык активдерге бөлүнөт. Мына ушундай эле бөлүү милдеттенмелер үчүн да пайдаланылат (камдык активдерден тышкары).

Каралып жаткан таблицанын тилкелери боюнча отчеттук мезгил ичиндеги эларалык инвестициялардын теңдеминин компоненттеринин өзгөрүүсүнө алып келген факторлор чагылдырылат.

1 жана 6-тилкелерде Кыргыз Республикасынын бир мезгилдин баш жагына жана акырына карата тышкы активдеринин жана милдеттенмелеринин абалы чагылдырылат.

2-тилкеде эларалык инвестициялык позициянын финансы компоненттери менен реалдуу операциялардын натыйжасында келип чыккан өзгөрүүлөр келтирилет.

3 жана 4-тилкелерде баанын деңгээлинин жана валюталык курстардын өзгөрүүсүнүн таасири астында тышкы активдердин жана милдеттенмелердин нарктык баасынын өзгөрүүсү эсепке алынат.

5-тилкеде төмөндөгүлөр менен шартталган жана башка өзгөрүүлөр чагылдырылат:

– классификацияны кайрадан кароо менен (мисалы, портфелдик инвестициядан инвестициялана

турган обьектинин капиталындагы инвестордун үлүшүнүн көбөйүүсүнүн натыйжасында тике инвестицияга өтүү);
– кредитор тарабынан карыздарды бир тараптуу жокко чыгаруу;
– жана башка өзгөрүүлөр менен.

Эларалык инвестициялык позициянын маалыматтары өлкөнүн тышкы экономикалык абалын анализдөө үчүн маанилүү, анткени, ал Кыргыз Республикасынын тышкы активдеринин (милдеттенмелеринин) өлчөмүн, алардын түзүмүн жана изилденип жаткан мезгил аралыгындагы өзгөрүүлөрдүн себептерин мүнөздөп берет.

Өлкөнүн таза эларалык инвестициялык позициясы ошол өлкөнүн дүйнөнүн башка өлкөлөрү менен тышкы экономикалык байланышынын өнүгүшү абалын жана тенденциясын аныктоо үчүн пайдаланылат.

Таза эларалык инвестициялык позициянын өлкөнүн ресурстары менен анын башка мамлекеттердин алдындагы карызынын ортосундагы катышты мүнөздөгөн оң же терс белгиси өлкөнүн “таза кредитор” же “таза карызкор” катары статусун чагылдырат, ал эми мунун өзү, мамлекеттин экономикалык саясатын иштеп чыгууда маанилүү ролду ойнойт (экономикалык туруктуулук программасын иштеп чыгуу жана жүзөгө ашыруу, анын каржылоо керектөөсүн аныктоо).

Таза эларалык инвестициялык позицияны эсептөө маанилүү макроэкономикалык көрсөткүчкө - улуттук байлыкка баа берүүгө мүмкүндүк берет, ал эми анын өлчөмү өлкөнүн таза эларалык инвестициялык позициясынын жана финансылык эмес активдеринин өлчөмүн кошуу жолу менен аныкталат.

VIII тиркеме: Экономиканын ачыктыгын жана тышкы сооданын концентрациясын эсептөө ыкмасы

Улуттук банктын ыкмасы боюнча экономиканын ачыктыгы республиканын тышкы товар жүгүртүүсүнүн орточо маанилүүлүгүнүн ички дүң продукциясына карата катышы катары эсептелинет. Улуттук банк тарабынан колдонулуучу экономиканын ачыктыгын эсептөөнүн формуласы төмөнкүдөй түзүлгөн:

$$Opns = \frac{(Ex + \mathrm{Im})}{GDP}$$

мында, Ex - ФОБ баасы боюнча товарлардын экспорту,

Im - ФОБ баасы боюнча товарлардын импорту,

GDP - ички дүң продукция

Концентрациялануу коэффициенти өлкөлөр боюнча (продукциялардын түрлөрүнүн) экспорттук-импорттук көлөмдөрдүн алардын чогуу алгандагы көлөмүнө карата катышынын квадраттык суммасынын квадраттык уңгусу катары эсептелинет. Тышкы сооданын географиялык же товардык концентрациясы төмөнкү формула боюнча эсептелинет:

$$K = \frac{\sqrt{\sum_{i=1}^{n} x_i^2}}{X}$$

мында, K - концентрациялануу коэффициенти,

x_i - i товарынын экспортунун (импортунун) же i өлкөгө (өлкөдөн) экспортунун (импортунун) көлөмү,

X - Кыргызстандын экспортунун же импортунун жалпы көлөмү.

Концентрациялануу коэффициентинин көбөйүүсү өлкөлөрдүн санынын (продукциялардын түрлөрүнүн) азаюусун же болбосо жалпы көлөмдө айрым өлкөлөрдүн (продукциялардын түрлөрүнүн) үлүшүнүн көбөйүүсүн билдирет.